

Australian Government

Department of Immigration and Citizenship

Beginning a Life in Australia

Welcome to
Australia

Türkçe
Turkish

2010

Avustralya'da Yeni bir Yaşama Başlama kitapçığı Department of Immigration and Citizenship (Göçmenlik ve Vatandaşlık Bakanlığı) tarafından internet üzerinde www.immi.gov.au/living-in-australia/settle-in-australia/beginning-life adresinde yayınlanmıştır.

Kitapçık, ek bilgi sağlayan pek çok web sitesine bağlantılar içerdiğinden kitapçığı bilgisayarınızda görüntülemeniz tavsiye olunur.

Bu kitapçık her sene gözden geçirilip tekrar yayınlanmaktadır. PDF formatında aşağıdaki dillerde mevcuttur.

Arnavutça	Türkçe	Kirundi	İspanyolca
Habeşçe	Fransızca	Korece	Svahili
Arapça	Almanca	Makedonca	Takaloçça
Boşnakça	Yunanca	Nepali	Tamilce
Burmaca/Myanmarca	Hintçe	Farsça	Tigrinya dili
Çince (Sadeleştirilmiş)	Endonezce	Brezilya Portekizcesi	Tayca
Çince (Geleneksel)	İtalyanca	Rusça	Türkçe
Hırvatça	Japonca	Sırpça	Vietnamca
Dari dili	Karen dili	Sinhalice	
Dinka Dili	Khmerce	Somalice	

Avustralya'da Yeni bir Hayata Başlama kitapçığı hakkında yorumlarınız ve önerileriniz varsa bakanlığın web sitesindeki geribildirim formunu doldurabilirsiniz

www.immi.gov.au/contacts/forms/services/services-form.htm

Not: Eğer bir devlet birimiyle ya da sivil toplum örgütüyle görüşmek istiyorsanız ve bir tercümana ihtiyacınız varsa iş saatleri içinde, yani genel olarak sabah 9.00 ile akşam 5.00 arasında, **13 1450** numarasından **Translating and Interpreting Service'i (Ulusal Sözlü ve Yazılı Tercüme Hizmetleri – TIS National)** arayın.

TIS National'dan sizin, onların bir tercümanı ve konuşmak istediğiniz organizasyon arasında üçlü bir görüşme ayarlamasını isteyin. TIS National hakkında daha fazla bilgi edinmek için *İngilizce konusunda Yardım* başlıklı 2. Bölüme bakınız.

Basım tarihi: 2010

Telefon numaraları: 1800 ile başlayan telefon numaraları özel telefonlardan arandığında ücretsiz; paralı telefonlardan arandığında yerel telefon ücreti karşılığıdır. 13 veya 1300 ile başlayan numaralar yerel telefon ücreti karşılığıdır. 1300 ve 1800 ile başlayan bazı numaralar yalnızca başkent dışından aranabilir. Cep telefonundan yapılan konuşmalara cep telefonu tarifeleri uygulanmaktadır.

13, 1300 ya da 1800 ile başlamayan numaralar: Avustralya dışından aramanız halinde, önce Avustralya'nın kod numarası 61'i, ardından 0'sız olarak bölge kod numarasını ve daha sonra numarayı çeviriniz. Avustralya içinden, ancak ilgili eyalet ya da bölge dışından arıyorsanız, bölge kodunu ve ardından numarayı çeviriniz.

Yasal Uyarı: Department of Immigration and Citizenship (Göç ve Vatandaşlık Bakanlığı - DIAC) ve bu kitapçığın hazırlanmasında bakanlığa katkıda bulunan kişi ve kuruluşlar, burada yer alan bilgilerin basıldığı tarih itibarıyla doğru ve geçerli olmasını sağlamak amacıyla her türlü çabayı göstermelerine karşın, kitapçık, düzenli değişikliğe tabi olan bir dizi konuyu kapsamaktadır. Bu kitapçıkta yer alan bilgiler nedeniyle kişilerin kayıp veya zarar görmeleri durumunda, bakanlık veya bu kitapçığın hazırlanmasında bakanlığa katkıda bulunan kişi ve kuruluşlar bu sonuçlardan hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

Harici web sitelerine yapılan referanslar okuyucuya kolaylık sağlaması için konulmuştur ve o sitelerde yer alan bilgileri, veya onlarla ilişkili herhangi bir kurumu, ürünü ya da hizmeti teyit eder nitelikte değildir. Department of Immigration and Citizenship (Göçmenlik ve Vatandaşlık Bakanlığı), bu kitapçıkta referans verilen harici web sitelerinde yer alan bilgilerin eksiksizliği ya da güncelliği konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmez.

© Avustralya Federal Hükümeti 2010

Bu belgenin telif hakkı vardır. Copyright Act (Telif Hakkı Yasası) 1968 *kapsamında izin verilen kullanım şekilleri haricinde* hiçbir kısmı, öncelikle Federal Hükümetten yazılı izin alınmaksızın herhangi bir şekilde çoğaltılamaz. Çoğaltma ve diğer haklarla ilgili başvuru ve sorular şu adrese gönderilmelidir:

Commonwealth Copyright Administration
Attorney General's Department
Robert Garran Offices
National Circuit
Barton ACT 2600

Veya şu adrese iletilmelidir: www.ag.gov.au/ccca

İçindekiler

İçindekiler	4
Giriş	7
1 Avustralya'ya geldikten kısa bir süre sonra yapılması gerekenler	8
A. Vergi Numarası almak için başvurunuz	8
B. Medicare'e kaydolunuz	9
C. Bir banka hesabı açtırınız	9
D. Centrelink'e kayıt olunuz	10
E. Health Undertaking Service'i (Sağlık Yükümlülük Servisi) arayınız	10
F. İngilizce kurslarına yazılınız	11
G. Çocuğunuzu bir okula kayıt ettiriniz	11
H. Sürücü Belgesi için başvurunuz	11
2 İngilizce konusunda yardım	13
Ulusal Yazılı ve Sözlü Tercümanlık Servisi (TIS National)	13
Yetişkinler için İngilizce öğrenme programları	14
3 Acil servisler	16
Police (Polis)	16
Ambulance (Ambülans)	16
Fire Brigade (İtfaiye)	17
Doğal afetler	17
Diğer acil telefon numaraları	18
4 Yardım için başvurulacak yerler	19
Yeni gelen göçmenlere yönelik yerleşim hizmetleri	19
Settlement Grants Program (Yerleşme Yardımı Programı)	19
İnsani nedenlerle gelen kişilere yönelik başlangıç yerleşim desteği	20
İşkence ve travma danışmanlık servisi	20
Yerleşme bilgileri DVD'leri	21
Etnik ve toplum kuruluşları	21
Acil yardım	22
Telefon kriz danışmanlığı	23
5 Aile	24
Evlilik ve ilişkiler danışmanlığı	24
Gençlere yönelik Servisler	24
Ebeveynler için bilgiler	25
Child Support Agency (İştirak Nafakası Kuruluşu – ayrılmış ebeveynler için destek)	25
Yaşlı kimseler için bilgiler	26
Akrabaları bulma	26
6 Avustralya toplumu	27
Sorumluluklar ve değerler	27
Eşitlik ve Ayrımcılık Karşıtlığı	28
Nüfus sayımı	29
Gönüllü çalışma	29
İnsanlarla tanışma ve iletişim kurma	29
Kibar davranışlar	30
Giyim	30
Yaygın Avustralya deyimleri	31
7 Avustralya yasası	32
Cezayı gerektiren suçlar	32
Araba kullanmak	35
Uyuşturucu, sigara ve içki	36
Yasal yardım	36

8 Konut	38
Özel müstakil ev veya apartman dairesi kiralamak	38
Kira Yardımı	38
Kiracı hak ve sorumlulukları	39
Müstakil ev veya apartman dairesi satın almak	40
Sosyal konutlar	40
Acil konut hizmeti	40
Elektrik, gaz ve su servisleri	41
Telefon	41
Çöplerin toplanması ve geri dönüşüm	42
9 İstihdam	43
İş aramak	43
Centrelink	43
Job Services Australia (Avustralya İş Bulma Hizmetleri)	43
Ayrıntılı bilgi	44
Mesleki Nitelikler	44
İş yerindeki haklar ve güvenceler	46
İş yerinde sağlık ve güvenlik	47
Emeklilik fonu	47
10 Para	49
Finans servisleri	49
Vergilendirme	49
Krediler	51
Sigorta	51
Mali tavsiye almak	51
Tüketicinin korunması	52
11 Sosyal güvenlik	54
Centrelink Ödemeleri	54
Bekleme süreleri	54
Mülteciler ve insani nedenler kategorisinde gelenler için Crisis Payment (Kriz Ödemesi)	55
Centrelink'e kimliğinizi kanıtlamak	56
Kendi dilinizde yardım	56
Gençler	56
Kefil desteği	57
Diğer Centrelink hizmetleri	57
Family Assistance payments (Aile Yardım ödemeleri)	58
Centrelink ya da Family Assistance Office ile olan işlerinizi sizin adınıza yürütecek kişi	59
Haklarınız ve sorumluluklarınız	59
Dar gelirli için diğer yardım konuları	59
12 Ulaşım	60
Toplu Taşımacılık	60
Özel araçlar	60
13 Eğitim ve çocuk bakımı	63
Çocuk bakımı	63
Çocuk oyun grupları	64
Okullar	64
Mesleki Öğrenim ve Eğitim	65
Belediyenin kısa kursları	66
Üniversiteler	66
Öğrenci destek ödemeleri	66
Uluslararası öğrencilere destek	67

14 Sağlık sistemi	68
Medicare	68
Centrelink Sağlık Bakım Kartı	68
Özel sağlık sigortası	69
Tıbbi yardım	70
Eyalet ve Bölgesel sağlık hizmetleri	72
Çocuk güvenliği ve kazaları önleme	73
Aşılama	73
Ağız ve diş sağlığı hizmetleri	73
Yaşlı bakım servislerine erişim	74
Sağlıkla ilgili daha ayrıntılı bilgi	74
Sağlık hizmetleriyle ilgili şikayetler	74
15 Eğlence, medya ve yaşam tarzı	76
Açık hava etkinlikleri	76
Çevre	76
Medya	77
İnternet	77
Kumar	77
Gürültü	78
Hayvanlar	78
16 Yerel yönetimler ve toplum hizmetleri	79
Yerel hükümet hizmetleri	79
Çokkültürlülük hizmetleri	79
Kütüphaneler	80
Çöplerin toplanması ve geri dönüşüm	80
Australian Government Regional Information Service	80
17 Vizeler ve vatandaşlık	81
Vizeler	81
Dönüş Vizesi	81
Akrabalar Avustralya'ya gelebilir mi?	81
Vize bilgilerinizi internette kontrol etmek	82
Avustralya vatandaşlığı	82

Giriş

Avustralya'ya hoşgeldiniz.

Bu kitapçık, Avustralya'ya yeni gelmiş veya gelecek olan tüm göçmenler için hazırlanmıştır. Göçmenlerin ve mültecilerin sponsorları da bu kitapçığı ayrıca faydalı bulabilirler. Sığınmacılar ve insani nedenlerle giriş yapanlar, Department of Immigration and Citizenship (Göç ve Vatandaşlık Bakanlığı - DIAC) tarafından özellikle kendileri için hazırlanmış bilgi kaynaklarına da başvurabilirler.

Devlet ve kamusal kurumlar Avustralya'da ikamet eden kişilere çok çeşitli hizmetler sunmaktadır. Bu kitapçık, size sunulan hizmet ve yardımlar ile tavsiye alabileceğiniz yerler hakkında temel bir tanıtım yapacaktır. İhtiyaç duyduğunuz hizmetleri bulma ve onlarla iletişime geçmeniz konusunda size yardımcı olacaktır.

Bu kitapçıkta tüm bilgilerin, okuyan herkesi kapsamını sağlamak güçtür. Bu bağlamda, bazı kalıcı göçmenlerin ve geçici vize sahiplerinin çoğunun bu kitapçıkta söz edilen hizmetlerin hepsinden yararlanamayacaklarını bilmeleri gerekir.

Lütfen bu kitapçığı dikkatli bir şekilde okumak için gereken zamanı ayırınız. Avustralya'daki yeni yaşamınıza başlarken bu bilgileri faydalı bulacağınızı umuyoruz. Bu kitapçığın en son baskısını 'Living in Australia' adlı web sayfalarından edinip okumanız gerekmektedir:

www.immi.gov.au/living-in-australia/settle-in-australia/beginning-life

İlk önce 1-4. Bölümleri okumanızı öneririz. Bu bölümler, Avustralya'daki ilk haftalarınızda size faydalı olacak konularla ilgilidir.

Avustralya'da yeni yaşamınıza başlarken karşılaşacağınız sorunlar karmaşıktır. Kimi zaman zorluklar, kimi zaman ise kazanımlarınız olacaktır. Sonuçta başarınız, hem sarf ettiğiniz çabalara, hem de size yardımcı olmak isteyenlerin desteğine bağlı olacaktır.

Yeni evinize yerleşmenin tadını çıkarın.

1 Avustralya'ya geldikten kısa bir süre sonra yapılması gerekenler

Bu bölümde Avustralya'ya geldikten sonra mümkün olan en kısa sürede yapmanız gereken 8 önemli konu yer almaktadır. Bunların ilk üçü yeni gelen herkes için çok önemlidir.

A. Tax file number (Vergi numarası – TFN) almak için başvurunuz

B. Medicare'e kaydolunuz

C. Bir banka hesabı açtırınız

Geri kalan beş madde içinde bulunduğunuz koşullara bağlı olarak önemli olabilir.

D. Centrelink'e kayıt olunuz

E. Health Undertaking Service'i (Sağlık Yükümlülük Hizmeti) arayınız

F. İngilizce kurslarına kayıt olunuz

G. Çocuğunuzu okula kayıt ettiriniz

H. Sürücü Belgesi almak için başvurunuz

Mütercim tercümanlık ve belgelerinizin çevirilmesiyle ilgili daha ayrıntılı bilgi için *İngilizce ile ilgili yardım* başlıklı 2. Bölüme bakınız.

A. Vergi Numarası almak için başvurunuz

Avustralyalı çalışanlar devlete gelirleri üzerinden vergi öderler. Avustralya'da gelir sahibi olmak için bir **vergi numarasına (tax file number) (TFN)** ihtiyacınız vardır.

Vergi numarası devletin vergi ve diğer devlet programlarını idare etmesine yardımcı olması amacıyla bireylere ve işletmelere verilen, başka eşi olmayan bir numaradır. Vergilerden toplanan gelir, yol, okul, ve hastane gibi devlet programları ve hizmetlerine fon sağlamak için kullanılır.

Gelir, bir işten alınan ücret ya da maaşları, hükümet ödeneklerini ve tasarruf hesaplarından elde edilen faiz gelirleri dahil, yatırımlardan elde edilen kazançları kapsamaktadır.

Vergi Numarası (Tax File Number) İçin Nasıl Başvuruda Bulunulur

Eğer Avustralya'ya göç ediyorsanız veya Avustralya'da çalışmanıza müsaade eden bir geçici oturma vizeniz varsa **Australian Taxation Office (Avustralya Vergi Dairesi) (ATO)** web sitesinden ('individuals' – bireyler – seçeneğini seçerek), aşağıdaki telefon numarasını arayarak, veya bir Vergi Dairesine ya da Centrelink ofisine gidip vergi numarası başvuru formu alarak bir vergi numarasına başvurabilirsiniz.

AVUSTRALYA VERGİ DAİRESİ (ATO) HABERLEŞME AYRINTILARI

Telefon	13 2861
İnternet üzerinden vergi numarasına başvurun	Çevrimiçi bireysel TFN kaydı
Bir ofisi ziyaret edin	ATO ofislerinin konumları
İngilizce dışında diğer diller	İngilizce dışında diğer dillerde vergi bilgileri
Web sitesi	www.ato.gov.au

Vergi konusuna ilişkin ayrıntılı bilgi için Para başlıklı 10. Bölüme bakınız.

B. Medicare'e kaydolunuz

Avustralya Hükümeti sağlık giderleri için **Medicare** aracılığıyla yardım sağlamaktadır. Hükümet ayrıca, İlaç Yardımı Programı (Pharmaceutical Benefits Scheme - PBS) kapsamında çoğu ilaç harcamalarına katkı sağlamaktadır. Medicare ve İlaç Yardımı Programı programı Medicare Australia tarafından yönetilmektedir.

Eğer Medicare'e katılma hakkınız varsa sağlık bakım hizmetleri ve programlarından hemen yararlanabilirsiniz. Bunlar, devlet hastanelerinde ücretsiz bakım hizmeti, hastane bakımı dışındaki sağlık harcamalarına yardımı ve ilaç masraflarına katkısı kapsamaktadır.

Medicare yardımının tüm göçmenleri kapsamadığını bilmek önemlidir. Bu bağlamda, hak sahibi olup olmadığınızı öğrenmek için Medicare'e başvurmanız gerekir.

Medicare'in İngilizce ve 19 değişik dile tercüme edilmiş olan bir **Bilgi Seti** vardır. Bu sette Medicare Avustralya'nın programları ve hizmetleri hakkında bilgi vardır ve ödenekler ve yardımlardan yararlanma yeterlilik koşulları açıklanmaktadır. Bölgenizdeki Medicare'e gittiğinizde bu setten istemeyi unutmayınız ya da Medicare Avustralya web sitesini ziyaret ediniz.

Medicare'e nasıl kayıt olunur

Medicare'e kayıt olmak için pasaport, seyahat belgeleri ve kalıcı vizeniz ile birlikte bir Medicare ofisine gitmeniz gerekir. Kayıtlı ilgili tüm şartların yerine getirilmesi durumunda size Medicare kart numaranız verilebilir. Medicare kartınız size yaklaşık üç hafta sonra gönderilecektir.

Birçok durumda, sağlık masraflarınızı ödeyecek ve daha sonra Medicare'den bir indirim (masrafın bir kısmını iade) alacaksınız.

Eğer ev adresiniz değişirse, bunu Medicare'e bildirmeniz gerekir.

Devlet hastanelerinin Acil Servislerinde ('Casualty' ya da 'Emergency') 24 saat **acil tedavi** hizmeti sağlanmaktadır.

MEDICARE AVUSTRALYA İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon

13 2011

Bir ofisi ziyaret edin

[Medicare ofis konumları](#)

Medicare Bilgi Seti – İngilizce dışındaki dillerde de mevcuttur.

[BilgiSeti](#)

Web sitesi

www.medicareaustralia.gov.au

Medicare'in dışında ayrıca, Medicare'in kapsamadığı, örneğin çoğu diş ve göz sağlığı hizmetleri ve pek çok eyalet ve bölgede ambulans taşınması gibi sağlık hizmetlerini kapsayan birçok sağlık sigortası seçeneği de bulunmaktadır. Medicare Avustralya ve özel sağlık sigortası hakkında daha fazla bilgi edinmek için *Sağlık sistemi* başlıklı 14. Bölüme bakınız.

C. Bir banka hesabı açtırınız

Avustralya'da, kişiler paralarını bir bankada, yapı kredi kooperatiflerinde ya da kredi kuruluşlarında tutarlar. Maaş ve ücretler dahil, gelirlerin çoğu doğrudan banka hesabına yatırılmaktadır. Avustralyalılar banka hesaplarından para çekmek ve pek çok satın alma işlemi için banka kartlarını kullanırlar.

Eğer **geliş tarihinizden itibaren 6 hafta içinde** bir banka, yapı kredi kooperatifi, ya da kredi kuruluşu hesabı açarsanız, genellikle kimlik olarak sadece pasaportunuzu götürmeniz gerekecektir. 6 haftadan sonra hesap açtırmak için ek kimliklere ihtiyacınız olacaktır. Bu bağlamda, birden fazla belgenizin olmaması durumunda zorluk çekebilirsiniz Faizler üzerinde yüksek oranlı vergi uygulamasından kaçınmak için bankanıza Vergi Numaranızı (TFN) bildiriniz.

Bankacılık işlemleriyle ilgili daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantıyı ziyaret ediniz.

AUSTRALIAN BANKERS ASSOCIATION

Banka Hesabı Temel Bilgileri web sayfaları

www.bankers.asn.au

D. Centrelink'e kayıt olunuz

Pek çok sosyal güvenlik ödemeleri ve diğer yardımlar **Centrelink** adlı bir hükümet kuruluşu tarafından sağlanmaktadır. Yeni gelen göçmenler, iş bulma, yurtdışında edindikleri becerilerin tanınması ve ilgili kurslara erişimde yardım almak için Centrelink'e kayıt olabilirler.

Vize çeşidine bağlı olmakla birlikte, pek çok yeni gelen göçmen ödeme almaya hak kazanmadan önce bir bekleme süresine tabidir. Bir sosyal güvenlik ödemesi almaya hakkınız olup olmadığını öğrenmek için Centrelink'le temasa geçebilirsiniz.

Eğer bu hakka sahipseniz, ödemeler Centrelink'e başvurduğunuz tarihten itibaren yapılabilir. Size, Avustralya'ya geldiğiniz günden itibaren ödeme yapılabilmesi için Centrelink'e o gün başvurmalı ve 14 gün içinde bir talep formu göndermelisiniz.

Ülkeye insani nedenlerle gelen kişiler, Centrelink'ten sosyal güvenlik ödemelerine ek olarak Kriz Ödemesi'nden (Crisis Payment) faydalanma hakkına sahip olabilirler. Eğer İnsani Nedenler Programıyla geliyorsanız, Avustralya'ya geldikten sonra yedi gün içinde talepte bulunmalı veya yedi gün içinde Centrelink'e başvurarak talepte bulunacağınızı bildirmeli ve bu tarihten itibaren 14 gün içinde talepte bulunmalısınız.

Eğer çocuklarınız varsa çocuklarınızı yetiştirme masraflarınıza yardımcı olacak hükümet fonlu Aile Yardımı ödeneklerinden yararlanma hakkınız olabilir.

Centrelink'te ayrıca, vergi numarası başvuru formları da bulunmaktadır. Bu bağlamda, herhangi bir ödemenin gecikmemesi için Avustralya Vergi Dairesi'ne yapacağınız başvuruda size yardımcı olabilir.

CENTRELINK HABERLEŞME AYRINTILARI

Bir ofisi ziyaret edin	Centrelink ofis konumları
Yeni gelen göçmenler için bilgi	Moved to Australia web sayfası
	Çokkültürlü Avustralyalılara Destek broşürü
İngilizce dışında diğer diller	Sizin dilinizi konuşuyoruz web sayfası
Web sitesi	www.centrelink.gov.au

CENTRELINK HİZMETLERİ

TELEFON

Çok dilli Arama – sadece Centrelink ve Family Assistance Office (Aile Yardım Dairesi) ile ilgili sorular için – İngilizce dışındaki dillerde yardım	13 1202
Self Servis	13 6240
İş bulma Hizmetleri	13 2850
Özürlülük, Hastalık ve Bakıcılar	13 2717
Gençlik ve Öğrenci Servisleri	13 2490
İnternet Hizmetleri ile ilgili Destek	13 2307
Müşteri İlişkileri	1800 050 004
Avustralian Apprenticeships (Çıraklık)	13 3633
Family Assistance Office (Aile Yardımı Ofisi)	13 6150

Centrelink telefon numaralarının tam bir listesi için [Centrelink web sitesine](#) bakınız.

Daha fazla bilgi için, *İstihdam* başlıklı 9. Bölüme ve *Sosyal güvenlik* başlıklı 11. Bölüme bakınız.

E. Health Undertaking Service'i (Sağlık Yükümlülük Servisi) arayınız

Eğer Department of Immigration and Citizenship'ın (Göç ve Vatandaşlık Bakanlığı - DIAC) yurtdışındaki bir temsilciliğinde talep edilen bir **Health Undertaking** (Sağlık Taahhüdü) (Form 815) formu imzaladıysanız, Avustralya'ya geldiğinizde Health Undertaking Service'i aramanız gerekir.

Health Undertaking Service size, testleri yaptırabileceğiniz en yakın Health Authority Clinic (Sağlık Yetki Kliniği) adresini verecektir.

Eğer bir İnsani Nedenler vizesiyle geldiyseniz, Integrated Humanitarian Settlement Strategy (Bütünleşik İnsani Yerleşim Stratejisi - IHSS) sağlayıcınızı bir Health Undertaking (Sağlık Taahhüdü) imzaladığınızdan haberdar etmeniz gerekir. Böylece, onlar sizin Health Undertaking Service ile temasa geçip bir randevu almanıza yardımcı olacaklardır.

Integrated Humanitarian Settlement Strategy hakkında daha fazla bilgi için *Yardım için gidilecek yerler* başlıklı 4. Bölüme bakınız.

HEALTH UNDERTAKING SERVICE	TELEFON
Telefon – Pazartesi Cumaya, 9.00 – 16.00 arası, Doğu Standart Saati	1800 811 334

F. İngilizce kurslarına yazılınız

İngilizce iletişim kurmak çok önemlidir ve Avustralya'ya başarılı bir şekilde yerleşmenizde temel faktördür. İngilizce konuşamamanız durumunda, geldikten sonra mümkün olan en kısa sürede İngilizce öğrenmenizi şiddetle öneririz.

Avustralya'ya yeni gelenlere yönelik İngilizce kursları **Adult Migrant English Program (AMEP - Yetişkin Göçmenler için İngilizce Programı)** kapsamında sağlanmaktadır. Yeni yerleşen bir göçmen olarak 510 saate kadar ücretsiz İngilizce kursuna katılma hakkınız olabilir. Adult Migrant English Program (Yetişkin Göçmenler için İngilizce Programı) çeşitli öğrenme seçenekleri sunmaktadır. Böylece iş, aile ya da başka sorumluluklarınızın olması halinde bile İngilizce öğrenebilirsiniz.

Adult Migrant English Program (Yetişkin Göçmenler için İngilizce Programı) hakkına daha fazla bilgi ve size en yakın Adult Migrant English Program'ı bulabileceğiniz Settlement Services Locator (Yerleşim Hizmetleri Yer Belirleyicisi) bağlantısına erişim için *İngilizce konusunda yardım* başlıklı 2. Bölüme bakınız.

G. Çocuğunuzu bir okula kayıt ettiriniz

Çocuklarınızı mümkün olan en kısa sürede bir okula kayıt ettiriniz.

Avustralya'da çocuklar beş yaşından 10. Sınıfı tamamlayana kadar okula gitmek zorundadırlar. 10. sınıfı tamamlayan genç kişiler, 17 yaşına gelene kadar tam zamanlı öğrenime, meslek eğitimine, çalışma hayatına veya bu etkinliklerin bir birleşimine (haftada en az 25 saat) katılmak zorundadırlar.

İngilizce öğrenmesi gereken çocuklar yoğun İngilizce dil yardımından yararlanabilirler.

Bu konuda daha fazla bilgi edinmek için *Eğitim ve çocuk bakımı* başlıklı 13. Bölüme bakınız.

H. Sürücü Belgesi için başvurunuz

Avustralya'da araba kullanmak için bir sürücü belgenizin ve kullandığınız aracın ruhsatının olması zorunludur. Sürücü belgesi olmadan ve ruhsatı olmayan araç kullanmak yasadışıdır. Sürücü belgeleri eyalet ya da bölge hükümetleri tarafından verilmektedir.

Eğer kalıcı oturma izniniz varsa ve başka bir ülkede edindiğiniz İngilizce ya da kabul edilebilir bir kaynaktan resmi onaylı tercüme edilmiş bir sürücü belgesine sahipseniz, çoğu eyalet ve bölgede Avustralya'ya geliş tarihinden itibaren üç ay boyunca bu sürücü belgesiyle araba kullanabilirsiniz.

Not: Western Australia'da ve Tazmania'da, üç aylık süreniz Avustralya'ya geldiğiniz tarihte **değil** kalıcı oturma iznini edindiğiniz tarihte başlar.

Üç aylık süreden sonra, araba kullanmaya devam etmek isterseniz, uygun bir Avustralya sürücü belgesi almanız gerekecektir. Bu, sizin bir bilgi testinden, direksiyon sınavından ve göz muayenesinden geçmenizi gerektirmektedir.

Başka bir ülkeden sürücü belgenizin olmaması durumunda, bir öğrenci sürücü belgesi almak için Driver Knowledge Test'ini (Sürücü Bilgi Sınavı) geçmeniz gerekecektir. Yeni sürücü izni (Learner's Permit) sizin

araba kullanmayı öğrenmenizi kolaylaştırır. Gereken becerileri edindikten sonra, bir sürücü belgesi almak için başvurabilirsiniz.

Sürücü belgesine başvurmak ve arabanıza eyalet ya da bölgenizden ruhsat almak hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki tabloya bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	LICENSING AND MOTOR VEHICLE REGISTRATION AGENCY	TELEFON	WEB SITESİ
ACT	Road Transport Authority	02 6207 7000	www.rego.act.gov.au
NSW	Roads and Traffic Authority	13 2213	www.rta.nsw.gov.au
NT	Motor Vehicle Registry	1300 654 628	www.nt.gov.au/transport/mvr/
QLD	Ehliyet ve Kayıt	13 2380	www.transport.qld.gov.au
SA	Ulaşım	13 1084	www.transport.sa.gov.au
TAS	Ulaşım Tazmanya	1300 851 225	www.transport.tas.gov.au
VIC	VicRoads	13 1171	www.vicroads.vic.gov.au
WA	Department of Planning and Infrastructure	13 1156	www.dpi.wa.gov.au

Not: Motorlu taşıtların kamusal yollarda kullanılması için kayıt edilmeleri gerekir ve Avustralya'da uymanız gereken sıkı trafik ve içkili araç kullanma yasaları vardır.

Yolda uymanız gereken kurallarla ilgili daha fazla bilgi için *Avustralya yasası* başlıklı 7. Bölümdeki *Araba kullanma* başlığına bakınız.

Yurtdışı sürücü belgelerinin resmi çevirileri hakkında daha fazla bilgi için *İngilizce konusunda yardım* başlıklı 2. Bölüme bakınız.

2 İngilizce konusunda yardım

Ulusal Yazılı ve Sözlü Tercümanlık Servisi (TIS National)

Tercümanlık hizmetleri

Translating and Interpreting Service (Ulusal Yazılı ve Sözlü Tercümanlık Servisi - TIS National) size anında telefonda tercüme hizmeti sağlayabilir ve 170'i aşkın dil ve lehçede tercümanları mevcuttur. Eğer sizin dilinizi konuşmayan biriyle görüşmeniz gerekiyorsa, TIS National size yardımcı olabilir.

Telefon tercümanları haftanın 7 günü, günde 24 saat hizmet sunan TIS National acil durumlarda Avustralya'nın her yerinden yardımcı olabilir. Bu servisi çok çeşitli devlet kuruluşları, toplum örgütleri ve işletmelerle görüşmek için kullanabilirsiniz.

Bir TIS National tercümanlık hizmetinden faydalanmak için **13 1450** numarasını arayın ve operatöre hangi dili konuştuğunuzu söyleyin. Operatör, size yardımcı olması için sizin dilinizi konuşan bir tercümanla temasa geçecektir. Tercümanla bağlantı kurduğunuzda, ona görüşmek istediğiniz kuruluşun ismini ve telefon numarasını verin. Aramanızı, görüşmek istediğiniz kuruluşun çalışma saatleri içinde yapmanız gerekmektedir. Avustralya'da çalışma saatleri genellikle saat 9.00 ve 17.00 arasındadır.

Yerel doktorunuzla görüşürken bir tercümana ihtiyaç duymanız halinde doktorunuzdan, telefonda tercüman düzenlemesi yapması için Doktorlar için Öncelikli Hat'tan (Doctor's Priority Line) TIS National'ı aramasını isteyebilirsiniz. Doktor ayrıca, gerekli olması halinde tercümanın muayenehanede hazır bulunmasını da sağlayabilir. Eczaneler de, sizinle ilaçlar hakkında konuşmak için telefon tercümanları kullanabilirler. Bunlar, size yardımcı olmak için devlet tarafından sağlanan ücretsiz hizmetlerdir.

TIS National, genellikle tercümanlık hizmetleri için ücret alır. Eğer bir hükümet kuruluşuyla görüşüyorsanız, tercümanlık masraflarını karşılamaktan onlar sorumludur. **Bazı** işletmeler ve belediye hizmetleri de ücretsiz tercümanlık hizmetleri sağlayabilir.

Sözleşmeli tercüman olmak isteyen, Avustralya'da sürekli oturma izni sahibi ve Avustralya vatandaşı olan kişiler TIS National'a başvurabilirler. İngilizce dil becerilerinizin iyi olması ve İngilizce dışında en az bir dil daha bilmeniz durumunda, sözleşmeli tercüman olmak için TIS National'a başvurmayı düşünebilirsiniz. Daha fazla bilgi için 1300 132 621 numarasından TIS National'ın hizmet sağlayıcı müdürlerinden biriyle görüşebilirsiniz.

Önemli Belgelerin Tercümesi

Uygun şartlara sahip göçmenler, Avustralya'ya gelişlerinden veya kalıcı oturma iznini alışlarından sonraki iki yıl içinde Avustralya'ya yerleşmekle ilgili kişisel belgelerini (örneğin, doğum veya evlilik belgeleri, sürücü belgesi, eğitim ve işle ilgili belgeler) İngilizceye çevirebilirler. Bu ücretsiz bir hizmettir. Uygun şartlar ve bu tercüme hizmetine erişim konusunda daha fazla bilgiye TIS National web sitesinden ulaşabilirsiniz.

TIS NATIONAL İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefonla Tercümanlık Hizmeti

13 1450 – 24 Saat

Web sitesi

www.immi.gov.au/tis

'I need an interpreter' kartı

TIS National tercüman yardımına ihtiyacı olan, ana dili İngilizce olmayan kişiler tarafından kullanılmak üzere bir 'I need an interpreter' (Bir tercümana ihtiyacım var) kartı sağlamaktadır. Bu kart İngilizce konuşmayan kişilerin, kamu kurum ve kuruluşları, toplum örgütleri ve işletmeler ile görüşmeleri gerektiğinde tercüman talep etmelerinde yardımcı olmaya yönelik olarak tasarlanmıştır. İngilizce konuşmayan kişiler bir tercümana ihtiyaç duyduklarında bu kartı gösterebilirler.

Kartın üzerinde TIS National'ın iletişim bilgileri ve tercih ettiğiniz dili yazabileceğiniz bir boş alan vardır. Bu kart, Avustralya'da İngilizce dışında başka bir dil konuşan ve iletişim kurmak için tercüman ihtiyacı olan ya da bir tercüman isteyen herkes tarafından kullanılabilir.

TIS National bu kartı çeşitli kamu kuruluşları, toplum grupları ve kar amacı gütmeyen kuruluşlara, ana dili İngilizce olmayan hizmet alanlara vermeleri için toplum düzeyinde ücretsiz olarak sağlamaktadır. Tercümanlık kartlarının adresinize gönderilmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için TIS National Müşteri İlişkileri ve Tanıtım takımına tispromo@immi.gov.au adresinden veya şu numarayı arayarak ulaşabilirsiniz: **1300 655 820**.

Tercüman sembolü

Tercüman sembolü sınırlı İngilizce bilgisi olan kişilere, devlet hizmetlerinden faydalanırken dil yardımı isteyebileceklerini göstermenin kolay bir yoludur.

Bu sembolü, devlet hastaneleri, polis istasyonları, devlet okulları, belediye merkezleri, iskan ve istihdam büroları, yerel konseyler ve göçmen kaynakları merkezleri gibi devlet ve belediyeye ilgili bilgi ve hizmet sağlayan yerlerde görebilirsiniz.

Yetişkinler için İngilizce öğrenme programları

Adult Migrant English Program (AMEP)

İngilizce öğrenmek, Avustralya'ya yerleşme ve hedeflerinizi gerçekleştirmede atacağınız ilk ve en önemli adımlardan biridir. Hak sahibi olmanız durumunda AMEP, günlük sosyal durumlarda ve bazı iş ortamlarında size yardımcı olabilecek temel İngilizce kursları sağlayabilir.

Koşullarınızın AMEP'ten yararlanmaya uygun olması halinde 510 saate ya da İngilizceniz işlevsel olana kadar İngilizce öğrenebilirsiniz (hangisi önce gerçekleşirse). Avustralya'ya gelmeden önce işkence görmüş ya da travma yaşamış ve ülkeye mülteci ya da insani nedenler kategorisinde gelen veya çok az eğitim görmüş bir kişi olmanız durumunda daha fazla İngilizce kursundan yararlanabilirsiniz.

Yerel AMEP kursuna, Avustralya'ya gelişinizden ya da sürekli oturma izni alışıncaya kadar 3 ay içerisinde kayıt yaptırmanız ve derslere bir yıl içinde de başlamanız gerekmektedir. Aksi takdirde AMEP'te İngilizce öğrenemeyebilirsiniz. Aile, iş veya başka sorumluluklarınıza öncelik vermeniz gerekmesi durumunda, kayıt olduktan sonra kursu erteleyebilirsiniz.

AMEP birçok farklı öğrenme yöntemi sunmaktadır. Kurslara, tam ya da yarım-zamanlı olarak ve gündüz ya da gece veya haftasonu katılabilirsiniz. Kurslar kentlerde ve kırsal bölgelerde düzenlenmektedir. İngilizceyi Uzaktan Öğrenme programı aracılığıyla ya da öğretmenden özel ders olarak evden de öğrenebilirsiniz. Okul öncesi çağında çocuklarınızın olması durumunda servis sağlayıcı, siz kursa katılırken çocuklarınız için ücretsiz çocuk bakım hizmeti düzenleyebilir.

AMEP öğretmenleri size İngilizce öğretmenin yanı sıra, Avustralya'daki yaşam tarzı, banka işlemleri, alışveriş, iş başvurusu gibi günlük faaliyetleri ve toplumsal katılımı anlamanızda da yardımcı olurlar. Sınıf arkadaşlarınız sizinle benzer koşullarda olup, onlardan öğreneceğiniz bazı yararlı bilgiler olabilir.

AMEP İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon

13 1881

Web sitesi

www.immi.gov.au/amep

İngilizce dışında diğer diller

[Diğer dillerde AMEP Bilgileri web sayfası](#)

AMEP İngilizce kurslarını bulun

İngilizce kursları pek çok farklı noktadaki öğrenim merkezleri ve mekanlarında yapılmaktadır. Size en yakın AMEP kurslarını ve servis sağlayıcılarını bulmak için aşağıdaki bağlantıdaki haritayı kullanın.

SETTLEMENT SERVICES LOCATOR

Web sitesi

[Yerleşme Hizmetleri Bulma web sayfası](#)

Ayrıca, Avustralya'daki servis sağlayıcılarının ve öğrenim merkezlerinin bir listesini görmek için aşağıdaki bağlantıyı kullanabilirsiniz.

NEREDE İNGİLİZCE ÖĞRENEBİLİRİM?

Ulusal liste – Adult Migrant English Program sağlayıcıları

[Nerede İngilizce öğrenebilirim kitapçığı](#)

Yetişkinler için diğer İngilizce Öğrenme Seçenekleri

Department of Education, Employment and Workplace Relations (Eğitim, İstihdam ve İşyeri İlişkileri Bakanlığı – DEEWR) tarafından yönetilen programlar aracılığıyla Evde Özel İngilizce Dersi de sağlanmaktadır. DEEWR çalışma yaşında olan (15-64 yaş arası) yetişkinlere yönelik istihdamla ilgili 2 dil programı sunmaktadır.

Birincisi, okuma-yazma ya da İngilizce dil yetersizliği nedeniyle iş bulmada zorluk çeken kişilere 800 saate kadar okuma-yazma ve aritmetik eğitimi sağlayan **Language, Literacy and Numeracy Program'dır (LLNP - Dil, Okuma Yazma ve Aritmetik Programı LLNP)**.

Eğer Adult Migrant English Program (Yetişkin Göçmenler için İngilizce Programı – AMEP) için uygun şartlara sahip değilseniz, veya zaten bir Yetişkin Göçmenler için İngilizce Programı kursunu tamamladıysanız Language, Literacy and Numeracy Program'a (Dil, Okuma Yazma ve Aritmetik Programı) katılma hakkınız olabilir. Language, Literacy and Numeracy Program (Dil, Okuma Yazma ve Aritmetik Programı) iş bulmanızda yardımcı olacak İngilizce yazma, konuşma, dinleme ve okuma ile aritmetik ve mesleki eğitimi kapsamaktadır. Bu programdan yararlanabilmek için İş Arayan bir Kişi olarak Centrelink'e kayıt olmanız gerekir.

LANGUAGE, LITERACY AND NUMERACY PROGRAM İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon

13 1021

İngilizce konuşamamanız durumunda

13 1202

Websitesi

www.centrelink.gov.au

DEEWR'in yönettiği ikinci program **Workplace English Language and Literacy (İşyerinde İngilizce ve Okuma-Yazma - WELL)** Programıdır. WELL programı işçilerin İngilizce, okuma-yazma ve aritmetik becerilerini geliştirmek amacıyla eğitilmeleri için kuruluşlara fon sağlamaktadır.

WORKPLACE ENGLISH LANGUAGE AND LITERACY PROGRAM İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon

1300 363 079

Websitesi

www.deewr.gov.au

Ayrıca, diğer eğitim kurumları ve toplum merkezleri tarafından da yetişkinlere yönelik İngilizce kursları sağlanmaktadır. Avustralya'ya yeni gelen, uygun şartlara sahip 18 yaş altındaki ilk ve orta öğretim öğrencileri için yoğunlaştırılmış özel İngilizce dersleri mevcuttur.

Yetişkin ve çocuklar için eğitim programları hakkında daha fazla bilgi için *İstihdam* başlıklı 9. Bölüme ve *Eğitim ve çocuk bakımı* başlıklı 13. Bölüme bakınız.

3 Acil servisler

Acil durumlarda **000** numaralı telefondan ulaşabileceğiniz yerler:

- **Police (Polis)**
- **Ambulance (Ambülans)**
- **Fire brigade (İtfaiye)**

000'ı (üç sıfır) aramak ücretsizdir. Aradığınızda adınızı, bulunduğunuz yeri (varsa) telefon numaranızı ve ne tür bir hizmete ihtiyacınız olduğunu söylemeye hazırlıklı olunuz.

Eğer İngilizce konuşmıyorsanız, operatöre önce ne tür bir yardıma ihtiyacınız olduğunu - "**Police**", "**Ambulance**" veya "**Fire**" – ve sonra da konuştuğunuz dili söyleyin. Bir tercümana bağlanacaksınız, bu yüzden, telefonu kapatmayın. Tercüman sizin polis, ambulans ya da itfaiyeyle konuşmanıza yardımcı olacaktır.

Eğer bir rev telefonu kullanıyorsanız, acil servisler sizi bilgisayar aracılığıyla bulabilir, bu yüzden hatta kalınız. Triplezero Service (Üçsıfır Servisi) hakkında ayrıntılı bilgiyi web sitesinden (İngilizce dışında başka diller de dahil) bulabilirsiniz: www.triplezero.gov.au

Police (Polis)

Bir **acil durum söz konusuysa**, **000** numarasını arayın ve "**Police**"i isteyin.

Eğer **acil olmayan** bir durum varsa, **13 1444** numarasını veya yerel polis istasyonunuzu arayın. Telefon numaralarını '[White Pages](#)' telefon rehberinde 'Police stations' başlığı altında bulabilirsiniz. Polis hizmetleri ücretsizdir.

Avustralya'da, polisin amacı, toplumda can ve mal güvenliğini sağlama, suçları tespit etme ve önleme ile, huzuru sağlamaya çalışmaktır. Polis, ev içi anlaşmazlık olaylarının ya da fiziksel, cinsel veya psikolojik tacizle ilgili kaygıların olması durumunda, aile sorunlarına müdahale edebilir. Polis, orduyla bağlantılı değildir. Polisin politika içinde bir rolü yoktur.

Eyalet, bölge ve federal polis hizmetleri hakkında bilgi için aşağıya bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	POLIS SERVİSİ	WEB SİTESİ
ACT	ACT (Australian Capital Territory) Policing	www.afp.gov.au/act
NSW	New South Wales Police Force	www.police.nsw.gov.au
NT	Northern Territory Police	www.pfes.nt.gov.au
QLD	Queensland Police Service	www.police.qld.gov.au
SA	South Australia Police	www.sapolice.sa.gov.au
TAS	Tasmania Police	www.police.tas.gov.au
VIC	Victoria Police	www.police.vic.gov.au
WA	Western Australia Police	www.police.wa.gov.au
Ulusal	Avustralya Federal Police	www.afp.gov.au

Ambulance (Ambülans)

Ambülansa ihtiyacınızın olması durumunda **000**'ı arayıp bir "**Ambulance**" isteyiniz. Ambülanslar acilen hastaneye taşıma ve acil tıbbi müdahale hizmeti sağlarlar. Unutmayın, İngilizce konuşmamanız durumunda telefonu **kapatmayın** – konuştuğunuz dili belirtin. Daha sonra bir tercüman size yardımcı olacaktır.

Yaşadığınız yere, ambulansla yaptığınız yolculuğun mesafesine, hastalığınızın türüne ve indirim hakkına sahip olup olmadığınıza bağlı olarak, ambulansı kullanmak için ödeme yapmanız gerekebilir. Medicare, ambulans masraflarını karşılamamaktadır.

Sağlık sistemi adlı 14. Bölümün altındaki *Tıbbi yardım* başlığına bakınız.

Eyalet veya bölgenizdeki ambulans hizmetleri hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bilgilere bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	AMBÜLANS SERVİSİ	WEB SİTESİ
ACT	ACT Ambulance Service	www.ambulance.act.gov.au
NSW	NSW Ambulance Service	www.asnsw.health.nsw.gov.au
NT	St John Ambulance Australia	www.stjohn.org.au
QLD	Queensland Ambulance Service	www.ambulance.qld.gov.au
SA	SA Ambulance Service	www.saambulance.com.au
TAS	Tasmania Ambulance Service	www.dhhs.tas.gov.au
VIC	Ambulance Victoria	www.ambulance.vic.gov.au
WA	St John Ambulance Australia	www.stjohn.org.au

Fire brigade (İtfaiye)

Acil bir durumda **000**'ı arayıp "**Fire brigade**"i (İtfaiye) isteyin. İtfaiye, yangınları söndürür, yanan binalardan insanları kurtarır ve ayrıca gaz veya kimyasal maddelerin tehlike oluşturduğu durumlarda da yardımcı olur. Acil olmayan durumlarda, [White Pages](#) telefon rehberinde 'Fire brigades' başlığı altında bulabileceğiniz telefon numaralarını arayabilirsiniz.

İtfaiyenin, her eyalet ve bölgede sunduğu hizmetler ücretsizdir.

Eyalet veya bölgenizdeki yangın güvenlik ve hizmetleri hakkında daha fazla ayrıntı için aşağıdaki bilgilere bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	İTFAYE SERVİSİ	WEB SİTESİ
ACT	ACT Fire Brigade	www.firebrigade.act.gov.au
NSW	NSW Fire Brigades	www.fire.nsw.gov.au
	NSW Rural Fire Service	www.rfs.nsw.gov.au
NT	NT Fire and Rescue Service	www.pfes.nt.gov.au
QLD	Queensland Fire and Rescue Service	www.fire.qld.gov.au
SA	SA Metropolitan Fire Service	www.samfs.sa.gov.au
	SA Country Fire Service	www.cfs.sa.gov.au
TAS	Tasmania Fire Service	www.fire.tas.gov.au
VIC	Metropolitan Fire Board	www.mfb.vic.gov.au
	Country Fire Authority	www.cfa.vic.gov.au
WA	Fire and Emergency Services Authority of Western Australia	www.fesa.wa.gov.au

Doğal afetler

Orman yangını, sel, kasırga gibi doğal afet durumlarında, acil durum servislerinin koordinasyonu eyalet ve bölge otoriteleri tarafından yönetilir. Profesyonel itfaiye, polis ve kurtarma servislerinden gelen yardımın yanısıra, eyalet ve bölge acil durum servisleri (state and territory emergency services – SES) gibi gönüllülük esasıyla işleyen servislerden de yardım sağlanabilir.

Doğal afetler ve diğer acil durumlar sırasında Avustralya'nın savunma kuvvetleri de yardıma çağırılabilirler. Avustralya'da, ordunun politika içinde bir rolü yoktur.

Diğer acil telefon numaraları

Gerekli telefon numaraları yerel '[White Pages](#)' telefon rehberinin ön sayfasında yer almaktadır. Bunlar aŗaŗıda belirtilenleri kapsamaktadır:

ACIL DURUM SERVİSİ	24 SAAT TELEFON	WEB SİTESİ
Poisons Information Centre (Zehir Bilgi Merkezi)	13 1126	
Child Abuse Prevention Service (Çocuk Tacizini Önleme Servisi – CAPS)	1800 688 009	www.childabuseprevention.com.au
Telefonla sağlık tavsiyesi servisleri – ACT, NSW, NT, TAS, SA ve WA	1800 022 222	www.healthdirect.org.au
QLD (Queensland)	13 43 25 84	www.health.qld.gov.au/13health/default.asp
VIC (Victoria)	1300 606 024	www.health.vic.gov.au/nurseoncall/about.htm

4 Yardım için başvurulacak yerler

Yeni gelen göçmenlere yönelik yerleşim hizmetleri

The Department of Immigration and Citizenship (Göçmenlik ve Vatandaşlık Bakanlığı - DIAC) Avustralya'ya yeni gelmiş kişilerin yerleşmelerine ve Avustralya toplumsal hayatına katılım sağlamalarına yardımcı olacak çeşitli servislere fon sağlamaktadır. Yerleşme hizmetleri (settlement services) olarak bilinen bu servisler uygun şartlara sahip kalıcı göçmenler ve insani nedenlerle gelmiş kişiler için mevcuttur. Bu servisler yerleşme sürecinin ilk beş senesine odaklanır ve şunları içerir:

- Settlement Grants Program (Yerleşme Yardımı Programı)
- Adult Migrant English Program (Yetişkin Göçmenler için İngilizce Programı) ve
- Translating and Interpreting Service (Ulusal Yazılı ve Sözlü Tercümanlık Servisi – TIS National).

Ayrıca, bilhassa insani nedenlerle gelen kişilerin ihtiyaçlarına cevap veren yerleşme servisleri de vardır.

- Integrated Humanitarian Settlement Strategy (Bütünleşik İnsani Yerleşme Stratejisi)
- Complex Case Support Program (Karmaşık Vaka Destek Programı) ve
- Support for Unaccompanied Humanitarian Minors (Velileri Olmayan İnsani Çocuk Göçmenler için Destek).

Bu bölüm Settlement Grants Program (Yerleşme Fonu Programı), Integrated Humanitarian Settlement Strategy (Bütünleşik İnsani Yerleşme Stratejisi) ve size yerleşmenizde yardımcı olabilecek diğer kuruluşlar hakkında bilgi vermektedir.

Adult Migrant English Program (Yetişkin Göçmenler için İngilizce Programı) ve Translating and Interpreting Service (Ulusal Yazılı ve Sözlü Tercüme Servisi – TIS National) hakkında daha fazla bilgi için *İngilizce konusunda yardım* başlıklı 2. Bölüme bakınız.

Settlement Grants Program (Yerleşme Fonu Programı)

Settlement Grants Program (Yerleşme Fonu Programı – SGP) uygun şartlara sahip göçmenlere ve mültecilere, Avustralya'ya geldikten sonra mümkün olan en kısa sürede kendi ayakları üzerinde durabilmeleri ve Avustralya toplumsal hayatına katılım sağlayabilmeleri için yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Bu program, uygun şartlara sahip kişilere yerleşme yardımı sağlamaları için kazanç amacı gütmeyen organizasyonlara ve devlete bağlı hizmet veren kuruluşlara fon sağlamaktadır.

Kalıcı oturma izniniz varsa, Avustralya'ya son beş yıl içinde geldiyseniz ve aşağıdaki kategorilerden birine uyuyorsanız Settlement Grants Program'ın (Yerleşme Fonu Programı) servislerinden faydalanabilirsiniz:

- İnsani nedenlerle Avustralya'ya geldiyseniz,
- Ailevi nedenlerle gelmiş, düşük bir İngilizce seviyesine sahip bir göçmenseniz,
- Vasıflı bir göçmenin bakmakla yükümlü olduğu, İngilizce seviyesi düşük, ve kırsal veya bölgesel bir alana yerleşmiş bir kişiyse.

Ayrıca, kırsal ve bölgesel alanlardaki, düşük İngilizce seviyesine sahip bazı geçici oturma izni sahipleri (Prospective Marriage – Olası Evlilik, Provisional Partner – Koşullu Partner, Provisional Spouse – Koşullu Eş ve Provisional Interdependency – Koşullu Aynı Cins Eş) de bu hizmetleri kullanma hakkına sahip olabilir.

Settlement Grants Program (Yerleşme Fonu Programı) hizmet sağlayıcıları size iskan, çocuk bakımı, istihdam ve okul gibi temel hizmetlere nasıl erişebileceğinizle ilgili bilgi verebilirler. Ayrıca, size, içinde bulunduğunuz topluma yerleşebilmenize yardımcı olabilecek destek ağlarının bağlantılarını da verebilirler.

Settlement Grants Program (Yerleşme fonu Programı) hakkındaki bilgilere ve fondan faydalanan organizasyonların iletişim ayrıntılarına aşağıdaki web sayfalarından ulaşabilirsiniz.

SETTLEMENT GRANTS PROGRAM BİLGİLERİ	WEB SİTESİ
Settlement Grants Program	www.immi.gov.au
Settlement Service	Settlement Service Bulucu web sayfası

İnsani nedenlerle gelen kişilere yönelik başlangıç yerleşim desteği

Bakanlığın **Integrated Humanitarian Settlement Strategy (Bütünleşik İnsani Yerleşme Stratejisi – IHSS)** kapsamında, ülkeye insani nedenler kategorisinde yeni gelen kişilere genellikle yaklaşık 6 aylık bir süre için yoğun yerleşim desteği sağlanmaktadır, fakat bu süre, bilhassa savunmasız kişiler için on iki aya kadar uzatılabilir.

Integrated Humanitarian Settlement Strategy (Bütünleşik İnsani Yerleşme Stratejisi) insani nedenler kategorisinde gelen kişilere bireysel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik uzman yardımı sunarak, mümkün olan en kısa sürede kendilerine yetmelerinde yardımcı olmayı amaçlamaktadır. İnsani nedenlerle gelen her kişinin ihtiyaçları belirlenmekte ve destek sağlanması için bir durum planı hazırlanmaktadır.

Sunulan hizmetler arasında şunlar vardır:

- **Vaka koordinasyonu, bilgi ve yönlendirme** – bunlar vaka yönetimi, bilgi sunma ve kişileri başka hizmetlere yönlendirmeyi içermektedir. Ayrıca önerge sahiplerine, yeni gelen kişilere yardımcı olma rollerinde destek sağlamayı da içerir.
- **Variş ertesi karşılama ve yardım** – uygun şartlara sahip kişileri Avustralya'ya gelişlerinde karşılamayı, onları uygun bir konaklama merkezine götürmeyi ve tıbbi ilgi ya da giyim kuşam gibi acil ihtiyaçlarını karşılamayı içerir.
- **Konaklama hizmetleri** – insani nedenlerle gelen kişilere konaklama bulmalarında ve ev eşyalarına ulaşmaları konusunda yardımcı olur.
- **İşkence ve travma kurbanlarına kısa dönemli rehberlik** – işkence ve travma kurbanı, insani nedenlerle gelmiş kişilere kısa dönem destek sağlar.

Integrated Humanitarian Settlement Strategy (Bütünleşik İnsani Yerleşme Stratejisi) hakkında daha fazla bilgiye ve fondan faydalanan organizasyonlarla ilgili ayrıntılara aşağıdaki sitelerden ulaşabilirsiniz.

INTEGRATED HUMANITARIAN SETTLEMENT STRATEGY BİLGİLERİ	
Integrated Humanitarian Settlement Strategy	www.immi.gov.au
Mevcut IHSS Servis Sağlayıcılarının Listesi	IHSS Sağlayıcıları Listesi

İşkence ve travma danışmanlık servisi

Her eyalet ve bölgede travma ve işkence kurbanı kişilere yardımcı olabilecek uzmanlaşmış hizmetler mevcuttur.

Kendi eyaletinizde veya bölgenizde bu hizmetlere ulaşmak için aşağıdaki bilgilere bakınız.

	İŞKENCE VE TRAVMA DANIŞMANLIK SERVİSİ	TELEFON	WEB SİTESİ
ACT	Companion House – İşkence ve Travma mağdurları için Destek Hizmeti	02 6247 7227	www.companionhouse.org.au
NSW	Service for the Treatment and Rehabilitation of Torture and Trauma Survivors (İşkence ve Travma Mağdurları için Tedavi ve Rehabilitasyon Hizmeti – STARTTS)	02 9794 1900	www.startts.org.au

NT	Melaleuca Refugee Centre – Support Service for Survivors of Torture and Trauma (Melaleuca Mülteci Merkezi – İşkence ve Travma Mağdurları için Destek Servisi)	08 8985 3311	www.melaleuca.org.au
QLD	Queensland Program of Assistance to Survivors of Torture and Trauma (Queensland İşkence ve Travma Mağdurları için Yardım Programı – QPASTT)	07 3391 6677	www.qpastt.org.au
SA	Survivors of Torture and Trauma Assistance and Rehabilitation Service (İşkence ve Travma Mağdurlarına Yardım ve Rehabilitasyon Hizmeti – STTARS)	08 8346 5433	www.sttars.org.au
TAS	Phoenix Centre – Support Service for Survivors of Torture and Trauma (İşkence ve Travma Mağdurları için Destek Hizmeti)	03 6221 0999	www.mrchobart.org.au
VIC	Foundation House – Victorian Foundation for Survivors of Torture (Victoria İşkence Mağdurları Vakfı)	03 9388 0022	www.foundationhouse.org.au
WA	Association for Services to Torture and Trauma Survivors (İşkence ve Travma Mağdurlarına Hizmet Derneği – ASeTTS)	08 9227 2700	www.asetts.org.au

Yerleşme bilgileri DVD'leri

Department of Immigration and Citizenship (Göçmenlik ve Vatandaşlık Bakanlığı) Afrika ve Asya ülkelerinden yeni gelen göçmenler için DVD'ler hazırlamıştır. **Australia – a new home (Avustralya – yeni bir ev)** başlıklı bu DVD'ler, yeni gelen kişilere, Avustralya'daki hizmetler ve yaşam tarzı konularında, kendi dillerinde bilgi izleme fırsatını verir.

Konutlar, sağlık, eğitim, para, iş, aile, Avustralya hukuku ve Avustralya'da yaşam, DVD'lerde aktarılan bilgiler arasındadır.

Afrikalı mülteciler için hazırlanan yerleşme bilgisi DVD'leri altı Afrika dilinde dublajlanmıştır: Habeşistan dili, Dinka dili, Kirundi dili, Sudan Arapçası, Svahili ve Tigrinya dili.

Asya ülkelerinden gelen mülteciler için hazırlanan yerleşme bilgisi DVD'leri beş Asya topluluğu dilinde dublajlanmıştır: Burmaca, Chin (Haka) dili, Karen dili, Nepalce, Rohingya dili.

Her iki DVD'de de İngilizce dil seçeneği ve İngilizce altyazılar bulunmaktadır.

Australia – a new home (Avustralya – yeni bir ev) DVD'sini edinmek için DVD.Requests@immi.gov.au adresine bir e-posta gönderin ya da eyaletinizdeki veya bölgenizdeki Department of Immigration and Citizenship (Göçmenlik ve Vatandaşlık Bakanlığı) bürosuyla iletişime geçin.

Etnik ve toplum kuruluşları

Avustralya'da çeşitli kültürel, dil ve dini kökenlerden gelen kişilere hizmet eden ve onların çıkarlarını temsil eden pek çok etnik ve toplumsal organizasyon vardır. Bu organizasyonlar size yardımcı olabilir veya sizi yardımcı olabilecek kişilere yönlendirebilir. Ayrıca katılmak isteyebileceğiniz kulüpler, dernekler ve dini organizasyonlar da vardır. Bu kuruluşları ['Yellow Pages'](#) telefon rehberinden 'Clubs' ve 'Organisations' başlıkları altında bulabilirsiniz.

Ayrıca, pek çok yerde, göçmen kaynakları merkezi gibi yerleşme hizmeti sağlayıcıları bulabilirsiniz. Bu organizasyonlar devlet tarafından yönetilmezler ama bazıları yerleşme hizmetleri sağlamak için fon almaktadırlar. Onlar size yardımcı olabilir veya sizi, ihtiyaçlarınıza ve çıkarlarınıza uygun organizasyonlarla temasa geçirebilirler. Size en yakın hizmet sağlayıcıyı bulmak için [Settlement Services Locator](#) 'a (Yerleşim hizmetleri Bulucu) bakınız.

Çoğu eyalet ve bölge hükümetinin çokkültürlülük ve göçmenlik konularıyla ilgilenen ve size destek sağlayabilecek büroları vardır.

Eyalet veya bölgenizdeki çokkültürlülük organizasyonları hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki tabloya bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	AJANS	WEB SITESİ
Ulusal	Federation of Ethnic Communities, Council of Australia (Avustralya Konseyi, Etnik Topluluklar Federasyonu – FECCA)	www.fecca.org.au
Ulusal	Settlement Council of Australia (Avustralya Yerleşim Konseyi)	www.scoa.org.au
Ulusal	Topluluk bilgileri ve hizmetleri	www.community.gov.au
ACT	Office of Multicultural Affairs (Çokkültürlülük İlişkileri Ofisi)	www.dhcs.act.gov.au
	Multicultural Directory of ACT (ACT Çokkültürlülük Dizini)	www.dhcs.act.gov.au/matsia/multicultural/directory
NSW	Community Relations Commission (Topluluk İlişkileri Komisyonu)	www.crc.nsw.gov.au
	NSW Topluluk Organizasyonları	www.crc.nsw.gov.au/communities/
NT	Office of Multicultural Affairs (Çokkültürlülük İlişkileri Ofisi)	www.dcm.nt.gov.au
	NT Multicultural Information Directory (NT Çokkültürlülük Bilgi Dizini)	www.dcm.nt.gov.au/strong_community/
QLD	Multicultural Affairs Queensland (Queensland Çokkültürlülük İlişkileri)	www.multicultural.qld.gov.au
	Queensland Multicultural Resource Directory (Queensland Çokkültürlülük Kaynakları Dizini)	www.multicultural.qld.gov.au/services-resources/
SA	Multicultural SA (Çokkültürlü SA)	www.multicultural.sa.gov.au
	Multicultural Communities Council of SA Directory (SA Çokkültürlü Topluluklar Konseyi Dizini)	www.mccsa.org.au
TAS	Multicultural Tasmania (Çokkültürlü Tazmanya)	www.dpac.tas.gov.au
VIC	Victorian Multicultural Commission (Victoria Çokkültürlü Komisyonu)	www.multicultural.vic.gov.au
	Topluluklar Dizini	www.multicultural.vic.gov.au/resources/community-directory
WA	Office of Multicultural Interests (Çokkültürlülük Çıkarları Ofisi)	www.omi.wa.gov.au

Acil yardım

Acil yiyecek, giyecek, barınma veya ev eşyası ihtiyacınız olduğunda, sivil toplum kuruluşlarından yardım isteyebilirsiniz. Yardım istemekten çekinmeyiniz.

İnsanlara yardımcı olabilecek çok çeşitli organizasyonlar vardır, ancak bazı servislerden faydalanmak için uygun şartlara sahip olmanız veya bazı gereklilikleri yerine getirmeniz gerekebilir.

Eyalet veya bölgenizdeki acil yardım kurumları hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantılara bakınız.

ULUSAL AJANSLAR

Salvation Army

St Vincent de Paul Society

Smith Family

Mission Australia

Anglicare Australia

WEB SITESİwww.salvos.org.auwww.vinnies.org.auwww.thesmithfamily.com.auwww.missionaustralia.com.auwww.anglicare.asn.au**Telefon kriz danışmanlığı**

Haftada yedi gün, günde 24 saat ücretsiz kriz danışmanlığı hizmeti sunan çeşitli telefon danışmanlık servisleri vardır. Kendinizi çaresiz hissetmeniz, konuşacak birine ihtiyaç duymanız veya uzman danışmanlık servislerini kullanmak istemeniz durumunda, aramaktan çekinmeyiniz.

ULUSAL AJANSLAR

Lifeline Yardım Hattı

Kids Helpline (Çocuk Yardım Hattı)

Child Abuse Prevention Service (Çocuk Tacizi Önleme Servisi – CAPS)

Relationships Australia Crisis Line (Avustralya İlişki Krizleri Hattı)

Men's Helpline Australia Crisis Line (Avustralya Erkekler için Kriz Yardımı Hattı)

24 SAAT AÇIK TELEFON**13 1114****1800 551 800****1800 688 009****1300 354 277****1800 688 009****WEB SITESİ**www.lifeline.org.auwww.kidshelp.com.auwww.childabuseprevention.com.auwww.relationships.com.auwww.menslineaus.org.au

5 Aile

Avustralya'da, aile rolleri sizin alışkın olduğunuzdan farklı olabilir. Erkekler ve kadınların hakları ve sorumlulukları aynıdır. Avustralya'da erkeklerin ve kadınların çalışması uygun ve yaygındır. Erkekler ve kadınlar, çocuklara bakmak, yemek pişirmek ve temizlik gibi ev sorumluluklarını paylaşırlar.

Bazı aile üyeleri, Avustralya'daki hayatlarına diğerlerinden daha çabuk alışacaklardır. Örneğin, çocuklar, çoğunlukla İngilizceyi velilerinden daha çabuk öğreneceklerdir. Bazı insanlar, Avustralya'daki yaşam tarzını anlamakta ve kabul etmekte zorluk çekebilirler.

Yeni yaşamınıza bir aile olarak birlikte hareket ederek alışmanız önemlidir. Yardım istemeniz gerekebilir ve bu bölüm bu bağlamda mevcut olan bazı hizmetler hakkında bilgi vermektedir.

Evlilik ve ilişkiler danışmanlığı

The Family Relationship Advice Line (Aile İlişkileri Tavsiye Hattı) aile ilişkileri konularında bilgi ve ayrılma sonucunda velayet düzenlemesi hakkında tavsiye hizmeti sağlayan ulusal bir telefon servisidir. Ayrıca, arayan kişileri, ailelerin daha iyi ilişkiler kurmasına veya ayrılık durumlarıyla başa çıkmalarına yardımcı olabilecek çok çeşitli yerel servislere de yönlendirebilir. Tavsiye hattı, ulusal tatiller hariç, sabah saat 8.00'den akşam 8.00'e, Pazartesiden Cumaya, ve Cumartesi günleri sabah 10.00'dan, öğleden sonra 4.00'e açıktır.

Family Relationships Online (Aile İlişkileri İnternet sitesi) aile ilişkileri ile ayrılık konularında bilgi ve velilerin ayrılık sonrasında çocukları için uygun düzenlemeleri yapmasına yardımcı olan servisler gibi çeşitli hizmetler hakkında bilgi veren bir web sitesidir.

FAMILY RELATIONSHIPS CONTACT DETAILS (AILE İLİŞKİLERİ İLETİŞİM BİLGİLERİ)

Family Relationship Advice Line (Tavsiye Hattı)

1800 050 321

Web sitesi

www.familyrelationships.gov.au

Men's Line Australia (Avustralya Erkek Yardım Hattı) aile yaşamlarında ya da temel ilişkilerinde sorunları olan erkeklere yardımcı olacak danışmanlık, bilgilendirme ve sevk hizmetleri sağlamaktadır. Men's Line Australia ayrıca, eşlerinin ya da babalarıyla ilgili kaygıları olan kadın ve aile bireylerine de destek ve bilgi hizmeti sunmaktadır.

MEN'S LINE AUSTRALIA (ERKEK YARDIM HATTI)

Telefon – 24 Saat açıktır

1300 789 978

Web sitesi

www.menslineaus.org.au

Gençlere yönelik Servisler

12 ile 25 yaşları arasındaki gençlere yönelik programlar yürüten toplum kuruluşları vardır. Gençlik görevlileri, gençlerle çalışan, nitelikli ve deneyimli kişilerdir. Youth Centres (Gençlik Merkezleri) ve belediyelerde çalışan gençlik görevlileri, gençlere bilgi, yardım ve güvenli bir ortamda etkinlik olanakları sağlarlar.

The Source Federal Hükümetin, eyaletinizdeki ya da bölgenizdeki gençlere yönelik çeşitli bilgiler sağlayan web sitesidir. Genç insanlara yönelik eğlence ve digger aktivite programları hakkında daha fazla bilgi için belediye konseyinize başvurabilirsiniz.

Evsiz olan veya evsiz kalma riskiyle karşı karşıya olan genç insanlar için *Konut* adlı 8. Bölümde *Acil durum Konutları* başlığının altında, **Reconnect** hakkındaki bilgilere bakınız.

NATIONAL YOUTH SERVICES (GENÇLIK SERVISLERİ)	TELEFON	WEB SITESİ
The Source		www.thesource.gov.au
Kids Helpline (Çocuk Yardım Hattı) – 24 saat açıktır	1800 551 800	www.kidshelp.com.au
Australian Youth (Avustralya Gençliği)		www.youth.gov.au

Eyalet veya bölgenizdeki gençlik servisleri hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantılara bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	GENÇLIK SERVISLERİ	WEB SITESİ
ACT	Youth InterACT	www.youth.act.gov.au
NSW	Youth NSW	www.youth.nsw.gov.au
NT	Office of Youth Affairs (Gençlik İşleri Dairesi)	www.youth.nt.gov.au
QLD	Queensland Youth	www.communities.qld.gov.au
SA	South Australia Youth Sitesi	www.officeforyouth.sa.gov.au
TAS	Office of Children and Youth Affairs (Çocuk ve Gençlik İşleri Dairesi)	www.linkzone.tas.gov.au
VIC	Youth Central	www.youthcentral.vic.gov.au
WA	Office for Youth	www.childrenandyouth.wa.gov.au

Ebeveynler için bilgiler

Çocukların disiplinini sağlamak, ebeveyn olmanın önemli bir parçasıdır, fakat fiziksel cezalandırma Avustralya'da yasadışıdır. Çocuğunuzun ayrıcalıklarını elinden alma, ya da onu odasına gönderme gibi başka disiplin yöntemleri kullanabilirsiniz. Çocuğunuzun iyi davranışlarından dolayı ödüllendirin, ve ona örnek olacak davranışlar sergileyin. Eğer çocuğunuzun disiplinini sağlamakta sorunlar yaşıyorsanız, size yardımcı olacak aile danışmanlık ve veli destek servisleri mevcuttur.

Çocukların bakımı hakkında bilgi, tavsiye ve iletişim bilgileri bulmak için aşağıdaki bağlantılara bakınız.

EBEVEYNLIK BİLGİSİ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ	WEB SITESİ
Parenting and Relationship Line (Ebeveynlik ve İlişkiler Hattı)	1800 050 321
MyChild	www.mychild.gov.au
Raising Children Network (Çocuk Yetiştirme Ağı)	www.raisingchildren.net.au
Australian Childhood Foundation (Avustralya Çocuk Vakfı) – İngilizce dışındaki dillerde de bilgi içerir	www.kidscount.com.au
Parenting young adults (Genç yetişkinlere ebeveynlik)	www.abcdparenting.org
Kidsafe	www.kidsafe.com.au

Child Support Agency (İştirak Nafakası Kuruluşu – ayrılmış ebeveynler için destek)

Child Support Agency (İştirak Nafakası Kurumu - CSA) ayrılmış olan ebeveynlere çocuklarının mali sorumluluğunu üstlenmelerinde yardımcı olur. Child Support Agency, Australia's Child Support Scheme'i (Avustralya İştirak Nafakası Tasarısı) yönetmekle yükümlüdür. Bu tasarı, ayrılmış olan ebeveynlerin, çocuklarının iyiliği için ödemeler yapmasına yardımcı olur.

Size mevcut olan çocuk destek seçeneklerini açıklayabilir ve aralarında, ayrılmış olan ebeveynlerin paralarını idare etmelerine yardımcı olma amaçlı, *Me and my Money: Practical money ideas* (Ben ve Param: Parayla ilgili pratik fikirler) kitapçığının da olduğu çeşitli yardım ürünleri sunabilirler.

CHILD SUPPORT AGENCY İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon 8. 30 – 16. 45, Pazartesiden Cumaya
Çok dilli arama – İngilizce dışındaki dillerde yardım
Bir ofisi ziyaret edin
İngilizce dışında diğer diller
Child Support yayınları web sayfası

13 1272

13 1450

[CSA ofis konumları](#)

[Diğer dillerde iştirak nafakası bilgileri](#)

www.csa.gov.au/publications

Yaşlı kimseler için bilgiler

50 yaşının üzerindeki kimseler için hizmetler sağlayan pek çok toplum kuruluşu vardır.

YAŞLI KİMSELER İÇİN ULUSAL KURULUŞLAR

Australian Government Portal
(Avustralya Devlet Portalı) – Yaşlılar
Department of Health and Ageing
(Sağlık ve Yaşlılık Bakanlığı)

WEB SİTESİ

www.seniors.gov.au

www.health.gov.au

Akrabaları bulma

Australian Red Cross (Avustralya Kızıl Haçı) kuruluşu, savaş, iç karışıklık dönemleri ve doğal afetler sonucunda birbirini kaybeden akrabalar için iz bulma ve mesaj gönderme hizmeti sağlamaktadır. Dünya çapındaki Kızıl Haç kuruluşları ağı, kişilere yurtdışındaki kayıp aile üyelerini bulmalarında, ve yurtdışında olanlara, Avustralya'da yaşamakta olan yakınlarını bulmalarında yardımcı olur.

Red Cross International Tracing and Refugee Service'e (Kızıl Haç Uluslararası İz Sürme ve Mülteci Servisi) her eyalet ve bölgeden ulaşabilirsiniz.

AVUSTRALYA KIZIL HAÇI İLETİŞİM BİLGİLERİ

E-posta natinfo@redcross.org.au
Web sitesi www.redcross.org.au
Ulusal **03 9345 1800**
ACT **02 6234 7600**
NSW **02 9229 4111**
NT **08 8924 3900**
QLD **07 3367 7222**
SA **08 8100 4500**
TAS **03 6235 6077**
VIC **03 8327 7700**
WA **08 9225 8888**

6 Avustralya toplumu

Avustralya gelenek ve yasalarını bilmek ve anlamak, Avustralya toplum yaşamına uyum sağlamanızda size yardımcı olacaktır.

Avustralya'nın ilk sakinleri, bu topraklara en az 40.000, ve belki de neredeyse 60.000 sene önce yerleşmiş olan Aborijin ve Torres Strait Adaları halklarıdır. Avustralya'nın yerlilerinin kendilerine özgü ruhani inanışları, bu topraklara karşı derin bir hürmetleri, zengin bir kültürleri ve dünyanın en eskileri arasında olan ve süregelen bir sanat gelenekleri vardır.

Günümüzde, Avustralya'nın yerli nüfusunun yaklaşık 483.000 – veya toplam nüfusun yüzde 2.3'ü kadar olduğu tahmin edilmektedir. Yerli kültürler Avustralya'nın ulusal kültürünün hayati önem taşıyan bir parçasıdır ve Aborijin ve Torres Strait Adaları halkları, sanat, medya, akademi, spor ve iş dünyası dahil pek çok alanda önemli katkılarda bulunmaktadır.

Avustralya birçok farklı kültür ve etnik kökenden gelen kişilerin oluşturduğu hoşgörülü ve kültürel çeşitliliği olan bir ülkedir. Avustralyalılar dünyanın dört bir yanından gelmektedirler. Avustralyalıların yaklaşık yüzde 45'i yurtdışında doğmuştur ya da yurtdışında doğmuş bir ebeveynleri vardır. Ulusal dil İngilizce olmasına karşın, Avustralya'da yerli dilleri dahil yaklaşık 300 farklı dil konuşulmaktadır. Avustralya ayrıca, çok farklı dinlere mensup kişilerin birarada yaşadığı bir ülkedir.

Avustralya'da herkes, yasalar çerçevesinde kültürel ve dinsel geleneklerini sürdürme ve kutlama hakkına sahiptir. Herkes Avustralyalı olarak toplumsal hayata katılabilir ve dahil olabilir. Başlangıçta bu tür bir çeşitliliğe ve toplumsal kabule uyum sağlayamayabilirsiniz. Bununla beraber, başkalarına, düşüncelere ve geleneklere karşı açık ve saygılı olmanız durumunda, topluma uyum sağlama ve yeni yaşamınızda başarılı olma olasılığınız artacaktır.

Sorumluluklar ve değerler

Avustralya'da sahip olduğumuz özgürlük ve eşitlik herkesin sorumluluklarını yerine getirmesine bağlıdır. Sizden, Avustralya'ya sadık olmanız, demokratik yaşam biçimimizi desteklemeniz ve Avustralya'nın herkes için benimseme, kapsama ve doğruluk geleneğini sürdürmesinde yardımcı olmanız beklenmektedir.

Vatandaşlık değerlerimiz, özgür ve demokratik Avustralya toplumunun temelini oluşturmaktadır ve şu değerleri desteklemeyi kapsarlar:

- Parlamenter demokrasi
- Hukukun hükmü
- Barış içinde yaşamak
- Kökenleri ne olursa olsun bütün bireylere saygı göstermek.
- Muhtaç kişilere şefkat göstermek
- Konuşma ve ifade özgürlüğü
- Dernek kurma özgürlüğü
- Din özgürlüğü ve laik hükümet
- Engellilik ve yaş gibi niteliklere bakmaksızın bireyler arası eşitlik
- Kadın erkek eşitliği
- Fırsat eşitliği.

Avustralya vatandaşlarının sorumlulukları şunları kapsar:

- Yasalara uymak
- Federal ve eyalet ya da bölgesel seçimlerde ve referandumlarda oy vermek.
- İhtiyaç durumunda Avustralya'yı savunmak
- Çağırılma durumunda jüri hizmetini yerine getirmek.

Daha fazla bilgi için *Australian Citizenship: Our Common Bond* (Avustralya Vatandaşlığı: Ortak Bağıımız – Avustralya Vatandaşlık Testi Kaynak Kitabı) kitabına bakınız: www.citizenship.gov.au

Eşitlik ve Ayrımcılık Karşılığı

Size saygı gösterilmesini ve ihtiyaçlarınızın başkalarıyla eşit olarak değerlendirilmesini bekleme hakkınız vardır. Benzer şekilde, Avustralya'da doğan ya da bu ülkeye göç etmiş olan diğer kişilere de saygı duymanız gerekir. Avustralya'da ırkçılık hiçbir şekilde kabul edilemez.

Federal, eyalet ve bölge ayrımcılık-karşıtı yasaları uyarınca hiçbir kimseye yaşı, ırkı, geldiği ülke, cinsiyeti, medeni durumu, hamile olması, politik veya dini inançları, özürüllüğü veya cinsel tercihi nedeniyle başkalarına göre farklı muamele yapılamaz. Bu ilke, istihdam, eğitim, barınma, mal satın alma ile doktor, banka, otel ve benzeri hizmetlere erişim dahil, birçok alanda geçerlidir. Kadın ve erkek yasalar önünde ve her bağlamda eşittir.

Eşit muamele ilkesi, ayrıca devlet hizmetlerine, köken ayrımı gözetmeksizin eşit erişim hakkına sahip olduğunuz anlamına gelir. Devlet kuruluşlarının, hizmetlerini sunarken Avustralya halkının çeşitliliğini göz önünde bulundurma sorumluluğu vardır.

Avustralya'da konuşma özgürlüğü geleneği vardır. Ancak, bir kişi ya da grubun yaş, ırk, geldikleri ülke, cinsiyet, medeni durum, hamilelik, politik veya dini inanç, engellilik veya cinsel tercih temelinde hakarete maruz kalması, aşağılanması ya da sindirilmesi yasalara aykırıdır.

Australian Human Rights Commission (Avustralya İnsan Hakları Komisyonu) insan hakları, ayrımcılık karşıtlığı ve sosyal adalet alanlarında Federal Yasaları uygulamaktadır.

AUSTRALIAN HUMAN RIGHTS COMMISSION İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon – genel sorular için, 9.00 – 17.30	1300 369 711
Şikayet Bilgi Hattı, 9.00 – 17.00	1300 656 419
TTY – işitme ve konuşma engelliler için	1800 620 241
İngilizce dışında diğer diller	www.hreoc.gov.au/about/languages
Web sitesi	www.humanrights.gov.au

Her eyalet ve bölgenin ayrıca kendi ayırım karşıtı yasaları ve hükümet kuruluşları vardır. Eyalet veya bölgenizdeki insan hakları kuruluşları hakkında daha fazla bilgi edinmek için aşağıdaki tabloya bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	HUMAN RIGHTS AGENCY (İNSAN HAKLARI AJANSI)	TELEFON	WEB SİTESİ
ACT	ACT Human Rights Commission (ACT İnsan Hakları Komisyonu)	02 6205 2222	www.hrc.act.gov.au
NSW	NSW Anti-Discrimination Board (NSW Ayrımcılık Karşılığı Kurulu)	02 9268 5544	www.lawlink.nsw.gov.au
NT	NT Anti-Discrimination Commission (NT Ayrımcılık Karşılığı Komisyonu)	08 8999 1444	www.nt.gov.au
QLD	Anti-Discrimination Commission (Ayrımcılık Karşılığı Komisyonu) Queensland	1300 130 670	www.adcq.qld.gov.au
SA	Equal Opportunity Commission (Eşit Fırsat Komisyonu)	08 8207 1977	www.eoc.sa.gov.au
TAS	Ayrımcılık Karşılığı Vekilinin Ofisi	03 6233 4841	www.antidiscrimination.tas.gov.au
VIC	Equal Opportunity and Human Rights Commission (Eşit Fırsat ve İnsan Hakları Komisyonu)	1300 292 153	www.equalopportunitycommission.vic.gov.au
WA	Equal Opportunity Commission (Eşit Fırsat Komisyonu)	08 9216 3900	www.equalopportunity.wa.gov.au

Nüfus sayımı

Avustralya, ülke içindeki insanların sayısını, onların temel özelliklerini ve yaşadıkları evlerin türlerini kaydeden bir nüfus ve konut sayımı gerçekleştirmektedir. Bu sayım her beş yılda bir gerçekleşmektedir ve bir sonraki sayım Ağustos 2011'de olacaktır.

Avustralya'daki herkes, sayım gecesi, sayım formları üzerinde kaydedilmelidir. Sayım toplayıcıları, sayım formlarını, sayım gecesi öncesindeki haftalarda her evin, apartman dairesinin ve otelin ön kapısına teslim edeceklerdir. Daha sonra, tamamlanmış formları toplamak için geri döneceklerdir. Yanlarında daima, yetkili bir toplayıcı olduklarını gösteren bir kimlik taşıyacaklardır.

Toplum, Avustralya'nın geleceğini planlamaya yardımcı olacak bilgileri sağlayarak, sayımda önemli bir rol oynar. Avustralya'ya yeni yerleşen kişilerin, bu formları doldurması bilhassa önemlidir, zira bu bilgiler yerel toplum merkezleri, huzur evleri, okullar ve sağlık servisleri gibi hizmetleri planlamak ve onlara fon sağlamak için kullanılmaktadır.

Bu sayım **Australian Bureau of Statistics (Avustralya İstatistik Bürosu - ABS)** tarafından gerçekleştirilmektedir. Sayım formunda verdiğiniz bilgiler gizlidir ve başka herhangi bir devlet kurumuna ya da bireye verilmeyecektir. Verdiğiniz bilgiler yasalar tarafından korunmaktadır.

AUSTRALIAN BUREAU OF STATISTICS (AVUSTRALYA İSTATİSTİK BÜROSU)

İngilizce dışında diğer diller

[İngilizce dışındaki dillerde sayım bilgileri.](#)

Web sitesi

www.abs.gov.au/census

Gönüllü çalışma

Pek çok Avustralyalı başkalarına gönüllü olarak yardımcı olurlar. Gönüllüler yaptıkları iş için para almazlar, fakat zamanlarını ve becerilerini toplumun ve kendilerinin faydası için kullanırlar. Gönüllülük bir tercih meselesidir ve zorunlu değildir.

Gönüllülük, ücretli işe bir alternatif olmamakla birlikte size ücretli bir işe girmeniz için gerekli becerileri ve iş deneyimini sağlayabilir. Gönüllü olarak çalışarak, İngilizce öğrenmekle özdeşleştirilen kaygıların üstesinden gelebilir, sosyal ve toplumsal ağlar kurabilir ve iş bulmanıza yardımcı olacak beceriler kazanabilirsiniz.

Volunteering Australia (Avustralya Gönülleri) Avustralya toplumunda gönüllülüğü teşvik eden ve tanıtan bir kuruluştur. Eyalet ve bölgelerdeki gönüllü merkezlerinden ve Avustralya'nın çeşitli yerlerindeki gönüllü kaynakları merkezlerinin dahil olduğu bir ağdan oluşur. Bu merkezler gönüllü eşleştirme ve sevk hizmetleri sağlarlar.

Eyaletinizdeki veya bölgenizdeki gönüllülük fırsatları hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantılara bakabilirsiniz.

GÖNÜLLÜLÜK İLETİŞİM BİLGİLERİ

Volunteering Australia (Avustralya Gönüllüleri)

Go Volunteer

WEB SİTESİ

www.volunteeringaustralia.org

www.govolunteer.com.au

İnsanlarla tanışma ve onlarla iletişim kurma

Avustralya'da, biriyle tanıştığınız zaman, o kişinin sağ elini, sağ elinizle sıkmak yaygın bir davranıştır. Birbirlerini tanımayan kişiler tanıştıklarında genellikle öpüşmez ya da sarılmazlar.

Birçok Avustralyalı bir kişi ile konuşurken saygı belirtisi olarak ve dinlediğini göstermek amacıyla kişinin gözünün içine bakarak konuşur. Bununla beraber, bu yaklaşımın bazı kişileri rahatsız ya da mahçup edebileceğini bilmeniz gerekir.

Birçok Avustralyalı bir kişi ile ilk kez tanıştığında, kendisine, yaş, evlilik, çocuklar ya da parasal durum gibi kişisel sorular sorulmasından rahatsız olur. Avustralyalılar işyerinde ve arkadaşlar arasında genellikle birbirlerine ilk adları ile hitap ederler.

Kibar davranışlar

Avustralyalılar herhangi bir şey talep ettiklerinde genellikle "please" (lütfen) ve kendilerine yardımcı olduğunda ya da birşeyler verildiğinde de "thank you" (teşekkür ederim) derler. Lütfen ve teşekkür ederim dememek kaba bir davranış olarak görülecektir.

Avustralyalılar birinin dikkatini çekmek için genellikle "excuse me" (afedersiniz) ve kazaen birine çarptıklarında da "sorry" (özür dilerim) derler. Ayrıca, kamuya açık alanlarda ya da birinin evinde geçirdiklerinde de "excuse me" (afedersiniz) ya da "pardon me" (pardon) sözcüklerini kullanırlar.

Toplantı ve diğer randevulara daima zamanında gitmeye çalışmanız gerekir. Eğer geç kalacaksanız ilgili kişiye haber veriniz. Geç kaldığınız ya da önceden haber vermeden randevuya gitmemeniz halinde sizden bir ücret alınabileceğinden, (örneğin, doktorla olan bir randevunuzda) bunu yapmanız profesyonel kişilerle olan randevularda çok önemlidir. Randevularına sürekli geç kalan bir kişi güvenilir olarak değerlendirilmeyebilir.

Bir davetiye aldığınızda, davetiyede bir tarihle birlikte 'RSVP' kısaltması yer alabilir. Bu, sizi davet eden kişinin, davet edildiğiniz etkinliğe katılıp katılmayacağınızı bilmek istediğini göstermektedir. O tarihte davetiyeye katılıp katılmayacağınızı bildirmek nezaket gereğidir.

Avustralyalıların çoğu burnunu yere değil, bez ya da kağıt mendile sümkürür. Bu yere tükürme konusunda da geçerlidir. Ayrıca, hapşırduğunuz zaman birçok kişi size "bless you" (Tanrı seni korusun) diyecektir. Bu deyim her hangi dinsel bir amacı yoktur.

Bazı davranışların sadece kaba olmayıp, aynı zamanda yasalara da aykırı olduğunu bilmek önemlidir. Sözelimi, kamuya açık yerlerde küfür etmek, kuyrukta bekleyenleri itmek, genel ya da özel tuvaletlerin dışında herhangi bir yerde tuvalet ihtiyacını gidermek gibi.

Giyim

Avustralya kültürel çeşitliliği olan bir toplumdur. Kişilerin giydiği giysilerin çeşitliliği bunu yansıtmaktadır. Birçok kişi rahatlık nedeniyle ya da sosyal konum veya ortama göre rahat giysiler giyme eğilimindedir. Ayrıca birçok kişi de, özellikle özel günlerde dinsel ya da geleneksel özelliği olan giysilerini giymeyi tercih etmektedir.

İşyerlerinde ve belirli yerlerde belirli giysileri giyinme zorunluluğu olmasına karşın, giyimle ilgili az sayıda yasa ya da kural vardır. Sözelimi; şantiyelerde güvenlik nedeniyle güvenlik botlarının giyilmesi ve başa kask takılması gerekir. Ayrıca, polisler, askerler ve bazı işyeri görevlilerinin üniforma giymeleri zorunludur.

Kulüp, sinema, tiyatro ve benzeri yerlerde müşterilerin düzgün ve temiz giysiler ile uygun ayakkabılar giymeleri gerekebilir.

Bazı giyim tarzlarını kendi değerlerinize aykırı ya da rahatsız edici bulabilirsiniz. Sözelimi, bazı kadınlar çok açık giyinebilirler. İnsanları, geldiğiniz ülkede geçerli olan değerlerle yargılamamanız gerekir. Avustralya'da, bir kadının giyim tarzı ne olursa olsun, kendisini düşük ahlaklı veya erkeklerin ilgisini çekmek isteyen bir kadın olarak değerlendirmemelisiniz.

Yaygın Avustralya deyimleri

Birçok Avustralya deyimleri ya da günlük konuşma dili Avustralya'da yeni olan kişilere tuhaf gelebilir. Deyimin anlamından emin olmadığınız zaman sorabilirsiniz. Bazı yaygın deyimler şunlardır:

- **Bring a plate** – bir sosyal ya da iş etkinliğine davet edildiğinizde ve size “bring a plate” dendiğinde, sizden, etkinlikte diğer kişilerle paylaşmak amacıyla bir tabak yiyecek getirmeniz istenmektedir.
- **BYO** – bu, alkollü içki, meyve suyu, meşrubat ya da suyu kapsayabilen ‘**Bring Your Own**’/kendi içkini kendin getir” anlamına gelmektedir. Bazı restoranlar BYO uygulamaktadır. Genellikle bardak sağlama ve temizliği için “corkage” olarak adlandırılan bir ücret alınmasına karşın, kendi şarabınızı götürebilirsiniz.

7 Avustralya yasası

Avustralya'da yaşayan herkesin tüm Avustralya yasalarına uyması beklenmektedir. Başka ülkelerde kabul gören bazı şeyler, Avustralya'da yasadışıdır ve ciddi şekilde cezalandırılabilir.

Avustralya yasalarına aşina olmak size, Avustralya toplum yaşamına uyum sağlamanızda ve sorunlarla karşılaşmamanızda yardımcı olacaktır.

Cezayı gerektiren suçlar

Suç, yasalara karşı olan ve cezayı gerektirebilen her türlü davranış ya da hareket olarak tanımlanmaktadır.

En ciddi suçlardan bazıları cinayet, saldırı, cinsel saldırı, insanlara ya da mülklere şiddet uygulamak, silahlı soygun veya hırsızlık, çocuklarla veya rüşet çağında olmayan genç kişilerle cinsel ilişkiye girmek, tehlikeli bir şekilde araç kullanmak, yasadışı uyuşturucu bulundurmak ve kullanmak, ve dolandırıcılıktır. Resmi bir görevliye, örneğin bir polis memuruna rüşvet (para) teklif etmek ciddi bir suçtur.

Ayrıca, ruhsatsız silah taşımak da Avustralya yasalarına aykırıdır. Çoğu eyalet ve bölgede, bıçak gibi potansiyel silahları kamusal alanlarda taşımak hususunda kısıtlamalar vardır.

Acil bir durumda veya tanıdığınız birinin mevcut bir tehlikeyle karşı karşıya olması halinde **000** 'ı arayın ve "**Police**"i isteyin.

Eğer bir suça tanık olduysanız ya da bir suç olayının çözüme kavuşturulmasında veya önlenmesinde polise yardımcı olabilecek bilgilere sahipseniz **Crime Stoppers (Suç Durdurma)** ile temasa geçin.

CRIME STOPPERS – ULUSAL İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon	1800 333 000
Web sitesi	www.crimestoppers.com.au

Şiddet

Avustralya'da da bir kişiye karşı şiddet uygulamak yasalara aykırı olup çok ciddi bir şekilde ele alınmaktadır.

Ev içi şiddeti dahil, suç ya da şiddet olaylarından mağdur olan kişilere destek hizmeti sağlayan çeşitli servisler bulunmaktadır. Diğer bazı servisler, çoğunlukla ev içi ya da aile içi şiddet olaylarına neden olan stresle başa çıkma konusunda erkek ve kadınlar ile ailelerine yardımcı olmaktadır.

Ev içi ya da aile içi şiddet

Evde ve evlilik içinde şiddet, ev içi ya da aile içi şiddet olarak bilinmektedir.

Bu tür şiddet, maruz kalan kişide fiziksel, cinsel ya da psikolojik örselenmeye ya da korkuya yol açan, kişiyi cinsel ilişkilere ya da dışlanmaya zorlayan ya da ekonomik açıdan yoksun bırakan bir davranıştır.

Eyalet veya bölgenizde ev içi şiddet konuları konusunda danışmanlık ve yardım için ulusal yardım hatları ve hizmetleri bulunmaktadır. Eyaletler ve bölgeler, ev içi şiddete maruz kalmış kadın ve çocuklara destek vermekle ve şiddet içeren davranışlarını değiştirmek isteyen erkeklere yardımcı olmakla yükümlüdür.

EYALET VEYA BÖLGE	EV İÇİ ŞİDDET KURULUŞU VEYA SERVİSİ	TELEFON
Ulusal	Domestic Violence and Sexual Assault (Ev içi Şiddet ve Cinsel Saldırı) – 24 Saat Yardım Hattı	1800 200 526
Ulusal	Child Abuse Prevention Service (Çocuk Tacizi Önleme Servisi - CAPS) – 24 Saat Yardım Hattı	1800 688 009
Ulusal	Mensline Australia (Avustralya Erkek Hattı) – 24 Saat Yardım Hattı	1300 789 978

ACT	Domestic Violence Crisis Line (Ev içi Şiddet Kriz Hattı)	02 6280 0900
NSW	Domestic Violence Advocacy Service (Ev içi Şiddet Savunma Servisi) – Sydney Tavsiye Hattı	02 8745 6999
	– Sydney dışından aramalar	1800 810 784
	Community Services Domestic Violence Line (Toplum Hizmetleri Ev içi Şiddet Hattı)	1800 656 463
NT	Crisis Line (Kriz Hattı)	1800 019 116
	Domestic Violence Counselling Service (Ev içi Şiddet Danışmanlık Servisi)	08 8945 6200
QLD	Women’s Help Line (Kadın Yardım Hattı)	1800 811 811
	Men’s Help Line (Erkek Yardım Hattı)	1800 600 636
SA	Domestic Violence Crisis Services (Ev içi Şiddet Kriz Servisleri)	1300 782 200
	Domestic Violence Helpline (Ev içi Şiddet Yardım Hattı)	1800 800 098
TAS	Family Violence Response and Referral Line (Aile içi Şiddet Yanıtlama ve Sevk Hattı)	1800 633 937
	Family Violence Counselling and Support Service (Aile içi Şiddet Danışmanlık ve Destek Servisi)	1800 608 122
VIC	Women’s Domestic Violence Crisis Service	03 9322 3555
	– Melbourne dışından aramalar	1800 015 188
	Men’s Referral Service (Erkek Sevk Servisi)	1800 065 973
WA	Women’s Domestic Violence Help Line (Kadınlara Yönelik Ev içi Şiddet Yardım Hattı)	08 9223 1188
	– Perth dışından aramalar	1800 007 339
	Men’s Domestic Violence Help Line (Erkeklere Yönelik Ev içi Şiddet Yardım Hattı)	08 9223 1199
	– Perth dışından aramalar	1800 000 599

Cinsel Saldırı

İstenmeyen veya karşı tarafın rızası olmadan yapılan cinsel nitelikli davranışlar cinsel saldırı veya şiddet kategorisine girerler. Buna cinsel taciz, cinsel saldırı, çocukların ırzına geçme ve tecavüz dahildir. Cinsel şiddet, fiziksel kuvvet, tehdit veya baskı içeren bir güç istismarıdır.

Bu konuda yardım ve destek almak için aşağıdaki bilgilere bakınız.

	KURULUŞ VEYA SERVIS	TELEFON
Ulusal	Domestic Violence and Sexual Assault (Ev içi Şiddet ve Cinsel Saldırı) 24 Saat Yardım Hattı	1800 200 526

Yasal rıza yaşı

Yasal rıza yaşı bir kişiye, bir başka kişiyle cinsel ilişki kurmayı kabul etmesi için yasaca tanınan yaş sınırıdır.

Çoğu eyalet ve bölgede yasal rıza yaşı, hem erkekler hem kadınlar için 16'dır, fakat South Australia ve Tazmania'da bu yaş 17'dir.

Genellikle, yaşı küçük bir kişiyle cinsel ilişki kurmak, onların rızası dahilinde bile olsa, yasaktır ve bu yasayı ihlal eden kişiler ağır cezalara çarptırılabilirler. Bu yasa, gençleri cinsel sömürüye karşı korumaktadır.

Yasal rıza yaşına ilişkin daha fazla bilgiyi, bir doktorla konuşarak, bir cinsel sağlık veya aile planlaması kliniğine başvurarak edinebilirsiniz.

Çocuk hakları

Avustralya, çocukların insan haklarını korumaya güçlü bir şekilde bağlıdır.

Çocuklar, hem okulda hem de evde fiziksel, cinsel ve duygusal taciz ile ihmal ve şiddete karşı yasalar tarafından koruma altına alınmıştır. Çocukların denetimi ve bakımı için makul düzenlemelerin yapılması şarttır. Çocuğa vurmak veya tokatlamak gibi fiziksel disiplin uygulamaları kabul görmemektedir. Bu bağlamda, fiziksel disiplin uygulaması sonucu çocuğa zarar vermek yasadışıdır. Okullarda fiziksel disiplin yöntemleri uygulamak yasaktır.

Avustralya'daki bazı kişilerin, örneğin doktorlar ve öğretmenlerin, bir çocuğun zarar görmekte olduğuna dair endişeleri varsa, eyalet ve bölge çocuk koruma yetkililerine haber vermeleri gerekir.

Çocuk koruma

Bir davranışın çocuğa ya da gence zarar vermesi veya verme olasılığı olması halinde, çocuğun ya da gencin güvenlik ve esenliği için çocuk koruma servisleri duruma müdahale edebilirler. Kendinizin ya da tanıdığınız bir kişinin şiddet ya da tacizden korunması gerektiğini düşünmeniz durumunda, polisi veya çocuk koruma servisini aramanız gerekir.

Çocuk koruma servisleri hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bilgilere bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	ÇOCUK KORUMA KURULUŞLARI	TELEFON 24 SAAT AÇIKTIR	WEB SİTESİ
Ulusal	Child Abuse Prevention Services (Çocuk Tacizi Engelleme Servisleri – CAPS) – 24 Saat Yardım Hattı	1800 688 009	www.childabuseprevention.com.au
ACT	Office for Children, Youth and Family Support (Çocuk, Gençlik ve Aile Destek Ofisi)	1300 556 729	www.dhcs.act.gov.au/ocyfs
NSW	Community Services (Toplum Hizmetleri) Yardım Hattı	13 2111	www.community.nsw.gov.au
NT	Department of Health and Families (Sağlık ve Aile Bakanlığı)	1800 700 250	www.health.nt.gov.au
QLD	Department of Communities (Topluluklar Bakanlığı)	1800 811 810	www.childsafety.qld.gov.au
SA	Department for Families and Communities (Aile ve Topluluklar Bakanlığı) Yardım Hattı	13 1478	www.dfc.sa.gov.au
TAS	Department of Health and Human Services (Sağlık ve İnsan Hizmetleri Bakanlığı) Yardım Hattı	1800 001 219	www.dhhs.tas.gov.au
VIC	Department of Human Services (İnsan Hizmetleri Bakanlığı)	13 1278	www.cyf.vic.gov.au
WA	Department for Child Protection (Çocuk Koruma Bakanlığı)	1800 199 008	www.community.wa.gov.au/DCP

Zorla erken evlilik

16 yaşın altındaki çocukların evlenmesi yasaktır. 16-18 yaş arası çocuklar, ancak ailelerinin onayı ile ve bir Avustralya mahkemesinin otoritesi buna müsaade ederse evlenebilirler.

Ayrıca, zorla erken evlilik için çocuğu başka bir ülkeye götürmek ya da göndermek veya başka bir kişiye bu düzenlemeyi yaptırtmak da yasaktır.

Kadınların üreme sağlığı ve hakları

Avustralya'da, kadın sünneti ya da kadın üreme organlarını değiştiren ve sağlık nedeniyle yapılmayan her türlü uygulama yasaktır. Ayrıca, çocuğu bunun için başka bir ülkeye götürmek ya da göndermek veya başka bir kişiye bu düzenlemeyi yaptırtmak da yasaktır.

Avustralya'ya gelen kadın ve kızların bu uygulama nedeniyle sağlık sorunları olabilir ve bunun için yardım sağlayabilecek servisler mevcuttur.

EYALET VEYA BÖLGE	KADINLARIN ÜREME HAKLARI	TELEFON	WEB SİTESİ
ACT	Sexual Health and Family Planning (Cinsel Sağlık ve Aile Planlama)	02 6247 3077	www.shfpact.org.au
NSW	Women's Information and Referral Service (Kadınlar için Bilgi ve Yönlendirme Servisi – WIRS)	1800 817 227	www.women.nsw.gov.au
NT	Sexual Assault Referral Centre (Cinsel Saldırı Yönlendirme Servisi)	08 8922 7156	www.health.nt.gov.au
QLD	Family Planning Queensland (Queensland Aile Planlama – FPQ)	07 3250 0240	www.fpq.com.au
SA	Women's Information Service (Kadınlar için Bilgi Servisi – WIS)	1800 188 158	www.wis.sa.gov.au
TAS	Womens Health Information Line (Kadın Sağlığı Bilgi Hattı)	1800 675 028	www.dhhs.tas.gov.au
VIC	Royal Women's Hospital (Kadın Hastanesi)	03 8345 3058 03 9594 2289	www.thewomens.org.au www.secasa.com.au
WA	South Eastern Centre Against Sexual Assault (South Eastern Cinsel Saldırı Karşıtları Merkezi) – 24 Saat Women's Information Service (Kadınlar için Bilgi Servisi – WIS)	1800 199 174	www.community.wa.gov.au

Araba kullanmak

Avustralya'da araba kullanmak için bir sürücü belgenizin olması ve araba kullandığınız zamanlarda bu belgeyi yanınızda taşımanız gerekmektedir. Kullandığınız aracın ruhsatı olması zorunludur.

Sürücü belgelerine ve motorlu taşıt kayıtlarına ilişkin bilgi için *Avustralya'ya geldikten kısa bir süre sonra yapılması gerekenler* adlı 1. Bölümün altındaki *Sürücü belgesine başvurmak* başlığına bakınız.

Trafik kurallarına uymama ya da bu kuralları ihlal etme ağır para cezalarına, sürücü belgenizi kaybetmenize ve hatta hapis cezasına çarptırılmanıza neden olabilir. Ayrıca yasalara aykırı bir şekilde park etmek de ağır para cezaları almanıza neden olabilir. Eğer yolda kazaya uğramış bir sürücüsünüz, bunu polise bildirmeniz gereklidir. Araç kullanırken cep telefonu ile konuşmak yasaktır.

Eğer yolda bir kazaya uğradıysanız bunu derhal polise bildirmeniz gereklidir.

Avustralya'da hız sınırının aşılması ve içkili araç kullanılması durumlarında yasalar çok sıkıdır. İçkili veya sarhoşken araç kullanmak yasaktır. Kandaki alkol miktarının yasal sınırı eyalet veya bölgelere ve sürücü belgesinin türüne göre farklılık göstermektedir. Polis, yasal alkol limitinin üzerinde olup olmadıklarını kontrol etmek için sürücülere rastgele bir şekilde test uygular.

Tüm araçlarda yetişkinler ve büyük çocuklar için emniyet kemerleri bulunmaktadır. Küçük çocuklar ve bebekler için hükümet onaylı özel emniyet kemerleri ve güvenlik koltukları kullanmanız gerekir. Yasalara göre, arabanızdaki herkesin emniyet kemeri ya da çocuklar için uygun bir sabitleyici (restraint) kullanması gerekmektedir.

2010'dan itibaren, yasalar yedi yaşına kadar olan tüm çocukların bir sabitleyici kullanmasını zorunlu kılmaktadır.

6 aylığın altındaki çocuklar yüzü aracın arka tarafına dönük bir sabitleyici, örneğin bir bebek kapsülü (infant capsule) ile sabitlenmelidirler. Altı aylık ila dört yaş arası çocuklar yüzü arkaya ya da öne dönük bir sabitleyici, örneğin çocuk emniyet koltuğu, ile (child safety seat) güvene alınmalıdır. Dört ila yedi yaş arasındaki çocuklar, ya yüzü öne dönük bir sabitleyici ile, ya da bir yükseltici koltuk (booster seat) ve doğru bir şekilde ayarlanmış ve takılmış emniyet kemeri ile, ya da çocuk emniyet kayışı (child safety harness) ile güvene alınmalıdır.

Küçük yaştaki çocukların aracın ön koltuğuna oturmaları yasaktır. Dört yaşın altındaki çocuklar aracın arka tarafında sabitlenmelidirler. Dört ila yedi yaş arasındaki çocuklar, diğer tüm koltuklar yedi yaşının altındaki çocuklar tarafından doldurulmadığı sürece, aracın ön koltuklarına oturamazlar.

Çocuk sabitleyicileri Avustralya standartlarına uygun olmalı, araca doğru bir şekilde yerleştirilmeli ve çocuğa göre uygun bir şekilde ayarlanmalıdır.

Bazı bölgelerde çocuk güvenlik koltuklarını kiralamak mümkündür. Bölgenizde bu hizmetin mevcut olup olmadığını öğrenmek için Kidsafe web sitesini ziyaret ediniz.

KIDSAFE İLETİŞİM BİLGİLERİ

Web sitesi

www.kidsafe.com.au

Uyuşturucu, sigara ve içki

Uyuşturucu kullanma ve bulundurmaya ilişkin birçok yasa vardır. Bu yasaların ihlali, kişinin ağır cezalara çarptırılmasına yol açabilir. Avustralya'da yürürlükte olan uyuşturucu yasaları uyuşturucu kullanan kişiler ile uyuşturucu sağlayan, üreten ya da satan kişileri farklı değerlendirmektedir.

Avustralya'da tütün ürünleri içilmesi, birçok devlet dairesi, sağlık klinikleri ve işyerleri dahil, giderek artan sayıda yerde yasaklanmaktadır. Çoğu eyalet ve bölgede, lokanta ve alışveriş merkezlerinde de sigara içilmesi yasaktır. Sigara içilmeyen alanlar, çoğunlukla bir 'no smoking' (sigara içilmez) işareti ile belirtilmektedir.

Tütün ürünleri satışı yapanların reşit olmayan genç ve çocuklara (18 yaşından küçükler) tütün ürünleri satması yasadışıdır. Yaşı küçük olanlara tütün ürünü temin edilmesi de, çoğu eyalet ve bölgede yasalara aykırıdır.

Avustralya'da yalnızca belirli yerlerde ve belirli zamanlarda olmak üzere alkollü içki içmek yasaldır. Herhangi bir kimsenin 18 yaşının altındaki kişilere alkollü içki satması veya temin etmesi suçtur. Ayrıca, 18 yaşından küçüklerin, özel mülkleri, örneğin evleri dışında, içki içmeleri de bir suç oluşturmaktadır. Bundan başka, kamuya açık bazı yerlerde alkollü içki içilmesi de yasaktır.

Daha fazla bilgi aşağıdaki kuruluşlardan elde edilebilir.

	KURULUŞ VEYA KAMPANYA	WEB SİTESİ
Ulusal	Australian Drug Information Network (Avustralya Uyuşturucu Hakkında Bilgi Ağı – ADIN) ADIN – İngilizce dışındaki diğer dillerde bilgiler	www.adin.com.au Diğer dillerde bilgiler
Ulusal	National Drugs Campaign (Ulusal Uyuşturucu Kampanyası)	www.drugs.health.gov.au
Ulusal	National Tobacco Campaign (Ulusal Tütün Kampanyası)	www.quitnow.info.au
Ulusal	National Alcohol Campaign (Ulusal Alkol Kampanyası)	www.alcohol.gov.au

Yasal yardım

Her eyalette ve bölgede kişileri, yasal hakları ve sorumlulukları hakkında bilgilendirmek ve adalet sistemine erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla çalışan toplum kuruluşları bulunmaktadır. Legal Aid, suç olayları, boşanmalar, eviçi şiddet olayları, göçmenlik, akıl sağlığı, sosyal güvenlik, borçlar ve trafik suçları gibi konularda, uygun şartlara sahip kişilere, yasal tavsiye ve yardım sağlamaktadır.

Eyalet veya bölgenizdeki yasal yardım olanakları hakkında daha fazla ayrıntı için aşağıdaki bilgilere bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	YASAL YARDIM KURULUŞLARI	TELEFON	WEB SİTESİ
ACT	Legal Aid ACT	1300 654 314	www.legalaid.canberra.net.au
NSW	Legal Aid NSW	1300 888 529	www.legalaid.nsw.gov.au
NT	Northern Territory Legal Aid Commission	1800 019 343	www.nt.gov.au/ntlac
QLD	Legal Aid QLD	1300 651 188	www.legalaid.qld.gov.au
SA	Legal Services Commission of South Australia	1300 366 424	www.lsc.sa.gov.au
TAS	Legal Aid Commission of Tasmania	1300 366 611	www.legalaid.tas.gov.au
VIC	Victoria Legal Aid	1800 677 402	www.legalaid.vic.gov.au
WA	Legal Aid Western Australia	1300 650 579	www.legalaid.wa.gov.au

Sivil yasal yardım kuruluşları hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantılara bakınız.

	ULUSAL YASAL KURULUŞLAR	WEB SİTESİ
Ulusal	Association of Community Legal Centres	www.naclc.org.au/directory/
Ulusal	Children's and Youth Law Centre (Çocuklar ve Gençler için Hukuk Merkezi)	www.lawstuff.org.au
Ulusal	Women's Justice Coalition (Kadınlar için Adalet Koalisyonu)	www.nwjc.org.au/wlccaddress.html

8 Konut

Avustralya'da kiralık ev bulmak zor ve ayrıca kiralar da pahalı olabilir. Büyük aileler için tüm kültürel ihtiyaçlarına uygun uzun süreli bir konut bulmak özellikle zor olabilir. Taviz vermeniz ve elde mevcut olan konutlardan birine yerleşmeniz gerekebilir.

Özel müstakil ev veya apartman dairesi kiralamak

Müstakil bir ev ya da apartman dairesi ev sahibi adına hareket eden bir real-estate agent (emlak acentası) aracılığıyla ya da doğrudan ev sahibinin kendisinden kiralanmaktadır. Kiralık konut ilanları, genellikle günlük gazetelerin 'To let' (Kiralık) ve 'Accommodation vacant' (Kiralık Konut) bölümlerinde ilan edilir. Ayrıca emlak acentalarına gidip kiralık konut listelerini de inceleyebilirsiniz.

Avustralya'da kira sözleşmesi koşulları üzerinde uzlaşılması ve bu koşulların belgelenmesi için kiracı ile ev sahibi arasında yazılı bir kira sözleşmesi yapılması tercih edilmektedir. **Kiracı ile ev sahibi arasında yapılan ve yazılı bir belge olan 'lease' ya da 'residential tenancy agreement' (kira sözleşmesi)** genellikle 6 ya da 12 aylık sabit süreler için yapılmaktadır. Bununla beraber, sözleşmeyi imzalamadan önce, kira süresini ev sahibi ya da emlak acentası ile görüşme hakkına sahipsiniz. Sabit kira döneminin sonunda sözleşmeyi yenileyebilirsiniz.

Kiralık konutu belirlenen süreden önce boşaltmanız durumunda yüklü bir miktar ödenebilir. Bu nedenle, oturabileceğinizden daha uzun süre için konut kiralamaktan kaçınınız. **Kira sözleşmesi imzalandıktan sonra yasal açıdan bağlayıcı olacağından, konutu görmeden ve sözleşme koşullarını tam olarak anlamadan imzalamayınız.**

Kiracılığın başlangıcında, sizden güvence parasının yanı sıra bir aylık kirayı peşin ödemeniz istenecektir. Güvence parası, ev sahibine ödenen bir para olup, genellikle bir aylık kira ücretinden daha fazla olamaz. Ev sahibi ya da emlak acentası güvence parasını **Residential Tenancies Bond Authority'e (Kiracı Güvence Parası Kurumu)** göndermelidir.

Konuta taşınmadan önce, konutun fiziksel durumuyla ilgili ayrıntılar 'condition report' olarak adlandırılan bir belgeye yazılmakta ve bu belge siz ve ev sahibi ya da emlak acentası tarafından imzalanmaktadır. Bu belge, konuta taşınırken varolan bir hasarın kayıt edilmesini sağladığından, konutu boşaltırken ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların önlenmesinde yardımcı olabilir. Kiralık bir ev ya da apartman dairesinden çıkarken, konutu temiz, hasarsız ve borçsuz olarak teslim etmeniz durumunda güvence parası size iade edilir.

Avustralya'da ev kiralamak hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantıya bakınız.

	AJANS	WEB SİTESİ
Ulusal	Australian Competition and Consumer Commission – Real-estate services (Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu, Emlak Servisleri) web sayfası	www.accc.gov.au

Kira Yardımı

Düşük gelirli kişiler güvence parası ve ilk ayın peşin kira ödemesinin karşılanmasında yardımcı olacak devlet kaynaklı bazı mali yardımlardan yararlanmaya uygun olabilir.

Ayrıca, kira ödemelerinizde yardımcı olabilecek **Rent Assistance (Kira Yardımı)** programından da yararlanabilirsiniz. Bu ödemelere ilişkin bilgi Centrelink'ten alınabilir.

Kira Yardımı (Rent Assistance) hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantıya bakınız.

	AJANS	WEB SİTESİ
Ulusal	Centrelink – Accommodation and renting issues (Konut ve kira konuları) web sayfası	www.centrelink.gov.au

Tüm eyaletler ve bölgelerde, hükümet kuruluşları da düşük geliri kişiler için kira yardımı ve geçici konut konularında yardımcı olmaktadır. Kamu konutları ve acil konutlar hakkında bilgi için aşağıdaki bilgilere de bakınız.

	KONUT OTORİTELERİ	TELEFON	WEB SİTESİ
ACT	Housing and Community Services (Konut ve Toplum Hizmetleri)	13 3427	www.dhcs.act.gov.au/hcs
NSW	Housing NSW	1300 468 746	www.housing.nsw.gov.au
NT	Housing and Infrastructure (Konut ve Altyapı)	08 8999 8814	www.housing.nt.gov.au
QLD	Residential Tenancies Authority (Konut Kira Otoritesi)	1300 366 311	www.rta.qld.gov.au
SA	Housing SA	13 1299	www.housing.sa.gov.au
TAS	Housing Tasmania	1300 135 513	www.dhhs.tas.gov.au
VIC	Office of Housing (Konut Ofisi)	1300 650 172	www.housing.vic.gov.au
WA	Department of Housing (Konut Bakanlığı)	1800 093 325	www.housing.wa.gov.au

Kiracı hak ve sorumlulukları

Tüm eyalet ve bölgelerde, size kiracı olarak haklarınız ve sorumluluklarınız ile ilgili tavsiyede bulunabilecek devlet otoriteleri vardır. Bazı eyaletler ve bölgelerde, kiracılar için çeşitli dillerde bilgi bulmak mümkündür.

Eğer kiracılık ve kira konularıyla ilgili yardıma ihtiyacınız varsa aşağıdaki eyalet ve bölge kuruluşlarına başvurun.

	KONUT VE DÜRÜST TİCARET OTORİTELERİ	TELEFON	WEB SİTESİ
ACT	ACT Office of Fair Trading (ACT Dürüst Ticaret Ofisi)	02 6207 0400	www.ors.act.gov.au
NSW	Office of Fair Trading	13 3220	www.fairtrading.nsw.gov.au
NT	Consumer and Business Affairs (Tüketici ve İş Dünyası İlişkileri)	1800 019 319	www.nt.gov.au
QLD	Office of Fair Trading	13 1304	www.fairtrading.qld.gov.au
SA	Office of Consumer and Business Affairs	08 8204 9544	www.ocba.sa.gov.au
TAS	Consumer Affairs and Fair Trading	1300 654 499	www.consumer.tas.gov.au
VIC	Consumer Affairs Victoria	1300 558 181	www.consumer.vic.gov.au
WA	Department of Commerce (Ticaret Bakanlığı)	1300 304 054	www.commerce.wa.gov.au

Ayrıca, kiracılara sahip oldukları haklar konusunda tavsiyeler veren sivil toplum kuruluşları da vardır.

	KIRACILARA YÖNELİK WEB SİTELERİ	TELEFON	WEB SİTESİ
ACT	ACT Tenants Union (ACT Kiracılar Sendikası)	02 6247 2011	www.tenantsact.org.au
NSW	Tenants Union NSW		www.tenants.org.au
NT	NT Tenants Advice Service (NT Kiracılara Tavsiye Servisi)	1800 812 953	www.dcls.org.au
QLD	Tenants Union of Queensland	1300 744 263	www.tuq.org.au
SA	Anglicare Tenants Information and Advocacy Service (Anglicare Kiracı Bilgileri ve Savunma Servisi)	08 8305 9459	www.anglicare-sa.org.au

TAS	Tenants Union of Tasmania	1300 652 641	www.tutas.org.au
VIC	Tenants Union of Victoria	03 9416 2577	www.tuv.org.au
WA	Tenants Advice Service	1800 621 888	www.taswa.org

Müstakil ev veya apartman dairesi satın almak

Satılık müstakil evler veya apartman daireleri genellikle gazetelerde ilan edilir. Ayrıca, bu ilanları internette de bulabilirsiniz. Bundan başka, emlak acentaları size satılık mülklerin bir listesini verebilir. Avustralya’da ilk kez bir ev satın almanız halinde, Avustralya Hükümeti tarafından sağlanan ‘First Home Owner Grant’ adlı yardım ödeneğinden yararlanma hakkınız olabilir.

Müstakil ev ya da daire satın almak için borç paraya ihtiyacınız olursa, bankanız veya diğer finans kuruluşlarıyla görüşünüz. Avustralya’da, bir mülk alırken tapunun kontrol edilmesi ve yasal evrakların hazırlanması için genellikle bir avukat ya da temsilci ile birlikte çalışılır. Her zaman olduğu gibi, **koşullarını tamamen anlamadan hiçbir sözleşmeyi imzalamayınız.**

Müstakil bir veya daire almak konusunda daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantılara bakınız.

	MÜSTAKIL EV VEYA APARTMAN DAİRESİ SATIN ALMAK	WEB SİTESİ
Ulusal	Bir mülk almak konusunda eyalet ve bölge tavsiye servisi bağlantıları	www.australia.gov.au
Ulusal	First Home Owner Grant (İlk kez ev sahibi olacaklar için Devlet Yardımı)	www.firsthome.gov.au
Ulusal	First Home Saver Account (İlk Ev Tasarruf Hesabı)	www.fido.gov.au

Sosyal konutlar

Centrelink’ten bir maaş ya da ödenek almanız veya gelinizin düşük olması halinde, kiralık sosyal konutlara başvurabilirsiniz. Kamu konutları (Public housing), hükümete ait olan ve düşük geliri kişilere kiralan konutlardır. Eğer kamu konutu kullanmaya hak kazanırsanız, yine kira ödemeniz gerekecektir, fakat bu özel olarak ödeyeceğiniz kiranın daha az, indirimli bir fiyat olacaktır.

Sosyal konutlar için bekleme süresi, nerede oturmak istediğinize, konutun büyüklüğüne ve konut ihtiyacınızın aciliyetine bağlı olarak değişmektedir. Bekleme süreleri çok uzun olabilir.

Eyalet veya bölgenizdeki kamu konutları hakkında daha fazla bilgi için aşağıya bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	KURULUŞLAR	TELEFON	WEB SİTESİ
ACT	Housing (Konut) ACT	13 3427	www.dhcs.act.gov.au
NSW	Housing NSW	1300 468 746	www.housing.nsw.gov.au
NT	Bölge Konutları	08 8999 8814	www.territoryhousing.nt.gov.au
QLD	Housing and Homelessness Services (Konut ve Evsizlik Servisleri)	1300 880 882	www.housing.qld.gov.au
SA	Housing SA	13 1299	www.dfc.sa.gov.au
TAS	Housing Tasmania	1300 135 513	www.dhhs.tas.gov.au
VIC	Office of Housing (Konut Ofisi)	1300 650 172	www.housing.vic.gov.au
WA	Department of Housing (Konut Bakanlığı)	08 9222 4666	www.dhw.wa.gov.au

Acil konut hizmeti

Eğer uygun bir konut bulmakta güçlük çekiyorsanız veya evsiz kalma riskiyle karşı karşıyaysanız, yukarıda belirtilen eyalet ve bölge konut otoriteleri size kriz anı konutları bulmanızda yardımcı olabilir.

Evsiz olan veya evsizlik riskiyle karşı karşıya olan genç insanlar için **Reconnect** adlı, toplum merkezli bir erken müdahale programı vardır. Reconnect, genç insanların aileleri, eğitimleri, işleriyle ve toplumla yeniden birleşmelerine yardımcı olacak erken müdahale stratejileri kullanır.

Aşağıdaki web adresinden bir Reconnect servisi bulabilirsiniz:

RECONNECT PROGRAMI

Web sayfası

www.fahcsia.gov.au

Elektrik, gaz ve su servisleri

Bir konut kiraladığınızda ya da satın aldığınızda konuta bağlatmanız gereken bazı servisler vardır. Su, elektrik ve gaz, bu servisler arasındadır. Bu servislerin sağlayıcıları, devlet kuruluşları veya özel şirketler olabilir. Bu, yaşadığınız yere göre değişiklik gösterir. Sizin bölgenizdeki servis sağlayıcıları için telefon rehberine bakınız.

Bu servisleri sağlayan şirketlere, yeni bir yere taşınmayı planladığınız tarihten birkaç gün önce haber vermeye çalışınız.

Servislerle ilgili herhangi bir sözleşme imzalamadan önce servisin yaşam düzenlemeleriyle ilgili ihtiyaçlarınızı karşılayıp karşılamadığını kontrol etmeniz gerekir. Bazı durumlarda, kişi konutta geçici olarak oturmasına karşın elektrik şirketi ile 3 yıllık bir sözleşme yapmaktadır. Konut servisleriyle ilgili herhangi bir sözleşme yapmadan ya da imzalamadan önce **sözleşmenin koşullarını anlamak** çok önemlidir.

Şirket, size düzenli olarak servisle ilgili masrafları gösteren bir fatura gönderecektir. Eğer faturayı gününde ödeyemeyerseniz, veya fatura düzenlemelerini değiştirmek istiyorsanız derhal onlara haber vermeniz gerekir.

Centrepay

Eğer Centrelink'ten gelir desteği ödemesi alıyorsanız, Centrelink'in gönüllü fatura ödeme servisi [Centrepay](#)'den faydalanabilirsiniz. Bu servis, Centrelink ödemenizden belli bir miktar kesinti yapılarak faturalarınızı ödemenize olanak tanır.

Her ay veya her üç ayda bir yüklü miktarda faturalar ödemektense, faturalarınız Centrelink hesabınızdan makul miktarlar alınarak ödenir ve böylece paranızı idare etmenizi kolaylaştırır. Centrepay'i kullanmak kolay ve pratiktir ve ödemenize yapılan kesintileri, kişisel durumunuza göre istediğiniz zaman başlatabilir, değiştirebilir ya da iptal edebilirsiniz.

Telefon

Tüm telefon şirketleri [Yellow Pages](#) telefon rehberinde 'Mobile Telephones and Accessories' başlıkları altında yer almaktadır.

Bu servislerden bazıları için bir bağlantı ücreti yatırmanız gerekebilir. Sözleşmeyi imzalamadan önce servis sağlayıcı şirkete sorunuz. Şirket, size düzenli olarak servisle ilgili masrafları gösteren bir fatura gönderecektir. Faturaları son ödeme tarihinde ödeyememeniz ya da uzun aralarla fazla para ödemek yerine, kısa aralarla daha az para ödemeyi tercih etmeniz durumunda, en kısa sürede servis sağlayıcı şirkete başvurunuz.

Uluslararası telefon aramaları çok pahalıya mal olabilir ve fatura tutarı çok çabuk yükselebilir. Bu nedenle, yurtdışı aramalarınızı dikkatli bir şekilde denetlemeniz ya da ücretini önceden ödediğiniz telefon kartları (gazete bayilerinden satın alınabilir) kullanmanız gerekebilir.

Avustralya’da birçok kişinin cep telefonu vardır. Ancak, cep telefonundan arama çok pahalı olabilir. Eyaletlerarası ya da uluslararası aramalar dahil, cep telefonu aramaları genellikle dakikalar veya 30 saniyelik birimler halinde ücretlendirilir. **Bir cep telefonu satın almaya karar vermeden önce mali ve yasal yükümlülükleri tam olarak anlamanız gerekir.**

Telecommunications Industry Ombudsman (Telekomünikasyon Sektörü Kamu Temsilcisi) ofisi tarafından çeşitli tüketici konularında İngilizce ve diğer dillerde bir dizi bilgi notu yayımlanmıştır.

Ayrıntılı bilgi için, aşağıdaki web sitesini ziyaret ediniz ya da numarayı arayınız:

TELECOMMUNICATIONS INDUSTRY OMBUDSMAN İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon	1800 062 058
Web sitesi	www.tio.com.au

Çöplerin toplanması ve geri dönüşüm

Çöplerin ve geri dönüştürülebilir maddelerin toplanması genelde yerel hükümetler tarafından yönetilir. Sıradan, eve ait çöpler ve şişeler, teneke kutular, kağıt ve mukavva gibi geri dönüştürülebilir malzemeler için, çoğunlukla ayrı ayrı çöp bidonları vardır. Çöp ve geri dönüşüm toplama günlerini öğrenmek için yerel konseyinizle temasa geçin ya da komşularınıza sorun.

9 İstihdam

İş aramak

Avustralya iş pazarı çok rekabetçi olabilir. Ne kadar çabuk iş bulabileceğiniz ekonomik faktörlere, nitelik ve becerilerinize, aradığınız işin türüne ve ülkenin farklı bölgelerinde belirli işlerin varlığını etkileyebilen bazı özel koşullara bağlıdır.

Günlük gazeteler, özellikle Cumartesi günleri 'Job vacancies'e (iş ilanları) (ya da 'Positions vacant') yer verirler. İş ilanları ayrıca internette de bulunabilir. Bunlardan başka, özel iş bulma acentaları da vardır. Bu kuruluşları [Yellow Pages](#) telefon rehberi ile pek çok internet iş arama web sitesinde bulabilirsiniz.

Centrelink

Avustralya'da oturma izni olan herkes, iş bulmada yardım almak üzere **Centrelink** veya bir **Job Services Australia (Avustralya İş bulma Servisleri - JSA)** sağlayıcısına kayıt olabilir. Job Services Australia sağlayıcıları, kişilere iş bulmalarında yardım etmek üzere Avustralya Devletiyle sözleşmesi bulunan özel, toplum ve devlet kuruluşlarıdır.

Ülkeye yeni gelen bir kişi olarak, özellikle iş görüşmesi alma konusunda zorluk çekmeniz halinde, iş arama yönteminizin uygun olup olmadığından emin olmak için, deneyimli bir iş danışmanı ya da **Centrelink Career Information Centre (Centrelink Kariyer Bilgi Merkezi)** ile görüşmeniz yararlı olabilir. Centrelink, çeşitli dil ve kültürel kökenlerden gelen kişilere çok çeşitli hizmetler ve kaynaklar sunmaktadır.

Centrelink İş Bulma Servislerini arayarak Newstart (Yeni Başlangıç) Ödeneği, Widow (Dul) Ödeneği, Farm Help (Çiftlik Yardımı), Exceptional Circumstances Relief Payment (İstisnai Durumlar Yardım Ödemesi), Partner Allowance (Partner Yardımı), Special Benefit (Özel Yardım), ve Job Services Australia dahil, Employment Services Providers (İş Bulma Servis Sağlayıcıları) hakkında bilgi edinebilirsiniz.

Centrelink sizi, ayrıca becerilerinizin ve niteliklerinizin tanındığı ilgili kurumlara sevk edebilir ve bölgede bulunan diğer istihdam servislerine ilişkin bilgiler de sağlayabilir.

Centrelink ofisleri şehirlerde ve büyük kasaba merkezlerinde bulunmaktadır. Ofislerin adresleri [White Pages](#) telefon rehberinde 'Centrelink' web sitesinde yer almaktadır.

CENTRELINK İLETİŞİM BİLGİLERİ

İş bulma Hizmetleri	13 2850
Çok dilli arama – İngilizce dışındaki dillerde yardım	13 1202
Bir ofisi ziyaret edin	Centrelink 'Find Us' (Bizi Bulun) sayfası
Yeni gelen göçmenler için bilgi	Centrelink göçmenler için bilgi sayfası
İngilizce dışında diğer diller	Centrelink 'We speak your language' (Sizin Dilinizi Konuşuyoruz) sayfası
Supporting Multicultural Australians (Çokkültürlü Avustralyalılara Destek) broşürü	Centrelink Multicultural Australians brochure (Centrelink Çokkültürlü Avustralyalılar broşürü) internet versiyonu
Web sitesi	www.centrelink.gov.au

Job Services Australia

Job Services Australia (JSA), Avustralya Devletinin, kişilere iş bulmalarında yardımcı olmaya yönelik inisiyatiftir.

Job Services Australia size bir iş bulmanız ve bu işte kalıcı olmanız için gereken yardım ve desteği verir. Eğitim fırsatları ve iş deneyimi dahil sizin ihtiyaçlarınıza uygun, kişiye özel servisler sunar.

Eğer bir mülteci ya da insani nedenlerden gelmiş bir kişiyse, Avustralya'ya ayak bastığınız tarihten itibaren, tüm iş bulma servislerinden faydalanmaya hakkınız vardır. Diğer yeni gelen göçmenler daha sınırlı iş bulma servislerinden faydalanabilirler. Centrelink ya da Job Services Australia sağlayıcınız size haklarınız konusunda daha fazla bilgi verebilir.

Job Services Australia sağlayıcınız sizin bireysel ihtiyaçlarınıza tamamen uygun bir Employment Pathway Plan (İstihdam Patika Planı) oluşturmak için sizinle beraber çalışır. Bu plan, sizin bir iş bulmanıza ve bu işte kalıcı olmanıza yardımcı olacak eğitim ve servisleri düzenler. Bu yardımın içeriğinde, bir özgeçmiş yazmak, iş deneyimi ve yeni beceriler veya nitelikler kazanmak olabilir. Servis sağlayıcınız, ayrıca, iş bulmakta yaşayacağınız herhangi bir güçlükte size yardımcı olmak için, yerel işverenler, kayıtlı iş eğitimi kuruluşları, toplum ve sağlık kuruluşlarıyla birlikte çalışır.

Job Services Australia web sitesinde daha ayrıntılı bilgilere ulaşabilirsiniz. Sitede ayrıca, iş arayan kişiler için, 14 dile tercüme edilmiş bilgiler de bulunmaktadır.

JOB SERVICES AUSTRALIA İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon	13 6268
İngilizce dışında diğer diller	İngilizce dışında diğer dillerde JSA bilgileri
Web sitesi	www.deewr.gov.au/Employment/JSA

Ayrıntılı bilgi

ACENTE VEYA SERVIS	TELEFON	WEB SİTESİ
Australian Apprenticeships	13 3873	www.australianapprenticeships.gov.au
Jobguide – gençlerin istihdamı için		www.jobguide.deewr.gov.au
Jobwise – olgun yaştaki kimselerin istihdamı için		www.jobwise.gov.au

Mesleki Nitelikler

Mesleğinizde çalışma olanaklarını artıracığından, mesleki niteliklerinizin (diploma ve belgeler) ilgili otoriteler tarafından tanınmasını sağlamanız önerilmektedir.

Meslek okulu diploma ve belgeleri

Mühendislik, inşaat, metal işleri, elektrik veya hazır yiyecek hizmetleri gibi meslek dallarında eğitim gördüyseniz, Trades Recognition Australia (Avustralya Meslek Tanıma Kurumu) size mesleki niteliklerinizin Avustralya'da nasıl tanınacağı hakkında bilgi verecektir. Eğer **Australya'da** yaşıyorsanız, iletişim için:

TRADE RECOGNITION AUSTRALIA – AVUSTRALYA İÇİ SORULAR

Posta adresi	GPO Box 9880, MELBOURNE VIC 3001
Telefon	1300 360 992 veya 03 9954 2537
Faks	03 9954 2588
E-posta	ARTCenquiries@deewr.gov.au
Web sitesi	www.deewr.gov.au/tra

Yurtdışından arayacaklar için iletişim bilgileri:

TRADE RECOGNITION AUSTRALIA – YURTDIŞINDAN SORULAR

Posta adresi	GPO Box 9880, CANBERRA ACT 2601, AUSTRALIA
Telefon	+61 2 6121 7456
Faks	+61 2 6121 7768
E-posta	traenquiries@deewr.gov.au
Web sitesi	www.deewr.gov.au/tra

Tertiary qualifications (yüksek öğrenim diploma ve belgeleri)

Belirli bir meslek dalında iş aramanız durumunda, niteliklerinizin Avustralya'da tanınıp tanınmayacağını kontrol etmek için **Australian Skills Recognition Information (Avustralya Beceri Tanıma Bilgileri)** web sitesinde yer alan kayıt, ruhsat ya da meslek kurum ve kuruluşlarına başvurunuz.

Eğer mesleki vasıflarınız (diplomalar, üniversite dereceleri) varsa ve bunları Avustralya'da kullanmak istiyorsanız, bir eyalet veya bölge hükümetine bağlı **Overseas Qualification Unit'e (Yurtdışı Vasıfları Birimi - OQU)** başvurabilirsiniz. Onlar, Australian Qualification Framework'ü (Avustralya Vasıflar Taslağı) kullanarak, sizin mesleki vasfınızın, Avustralya'daki karşılığının ne olduğunu değerlendirebilirler. Bu servis ücretsizdir.

Daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantıya bakınız.

	AJANS	WEB SİTESİ
Ulusal	Australian Skills Recognition Information web sitesi. Eyalet ve Bölgelerde Overseas Qualification Units (Yurtdışı Vasıfları Birimleri)	www.immi.gov.au/asri Overseas Qualification Units listesi

Department of Education, Employment and Workplace Relations (Eğitim, İstihdam ve İşyeri İlişkileri Bakanlığı - DEEWR), Australian Education International – National Office of Overseas Skills Recognition (AEI-NOOSR) aracılığıyla yurtdışında edinilen diploma ve belgelerin karşılaştırılmasına ilişkin bilgi ve tavsiye sağlamaktadır.

AEI-NOOSR'yi aramadan önce eyalet veya bölgenizdeki Overseas Qualifications Unit'e başvurunuz. Onlar, gerekli olması halinde sizi AEI-NOOSR'ye sevk edecektir.

Ayrıntılı bilgi edinmek için aşağıdaki numarayı arayınız:

	ACENTE	TELEFON	WEB SİTESİ
Ulusal	AEI-NOOSR Hotline	1300 363 079	aei.gov.au/AEI/QualificationsRecognition

Bazı durumlarda, yurtdışında eğitim görmüş ve Avustralya vatandaşı ya da sürekli oturma iznine sahip olan kişiler, yurtdışında eğitim görmüş profesyonellerin Avustralya'da mesleklerinde çalışmalarını için gereken koşulları yerine getirmelerine olanak sağlayan geçiş kursu ücretlerinin tamamının ya da bir kısmının ödenmesinde yardım (FEE-HELP) almaya hak sahibi olabilirler.

	PROGRAM	TELEFON	WEB SİTESİ
Ulusal	FEE-HELP	1800 020 108	www.goingtouni.gov.au

The Assessment Subsidy for Overseas Trained Professionals Program (Yurtdışında Eğitim Görmüş Profesyoneller için Değerlendirme Yardımı – ASDOT) mali olarak dezavantajlı olan, yurtdışında eğitim görmüş profesyonellere yardımcı olur. Avustralya'da belirli meslek dallarında iş bulmak için geçilmesi gereken değerlendirme ve sınavların masraflarını karşılamaya yönelik mali destek sağlar.

	PROGRAM	TELEFON	WEB SİTESİ
Ulusal	Australian Education International – ASDOT	1300 363 079	www.aei.gov.au

Diploma ve belgeleriniz İngilizce değilse, tercüme ettirmeniz gerekmektedir.

İngilizce konusunda yardım başlıklı 2. Bölüme bakınız.

İşyerindeki haklar ve güvenceler

Avustralya'daki tüm çalışanlar işyerlerinde temel haklar ve önlemlerden yararlanabilirler.

Fair Work Australia (Avustralya Adil İşyeri), hem çalışanların hem de işverenlerin, Avustralya'nın çalışma yasaları hakkında ücretsiz bilgi ve tavsiye almak için başvuracakları merkez noktadır. **Fair Work Ombudsman (Adil İşyeri Kamu Temsilcisi)** ofisi, Fair Work Australia'nın bir parçasıdır ve Avustralya'nın tüm baş şehirlerinde ve 18 kırsal lokasyonda ofisleri bulunmaktadır.

Eğer işyerinizde yasaların uygulanmasıyla ilgili kaygılarınız varsa Fair Work Ombudsman (Adil İşyeri Kamu Temsilcisi) şikayetleri inceleyebilir, işyeri uygulamalarını araştırabilir, mahkeme süreçlerini başlatabilir ve *Fair Work Act 2009 (2009 Adil İşyeri Yasası)* altında, çalışanların haklarını temsil edebilir.

Eğer sözleşmeli olarak çalışan bağımsız bir kişiyse, sizin de işyerindeki temel haklar ve önlemlerden faydalanmaya hakkınız vardır.

Asgari ücret

Avustralya'daki tüm çalışanların en azından asgari ücret almaya hakları vardır. Almaya hak sahibi olduğunuz ücret, hangi eyalet veya bölgede çalıştığınız, yaşınız, anlaşmanızın çeşidi, ve sözleşmelerinizin ayrıntıları gibi faktörlere bağlıdır.

İşvereniniz size düzenli olarak ödeme yapmak ve (vergi dışında) sizin izniniz olmadan maaşınızdan kesinti yapmamak zorundadır.

Çalışma şartları

Avustralya'daki tüm çalışanlar asgari çalışma şartlarına sahiptirler. Bu standartlar, çalışma saatlerini, fazla mesai ödemelerini, molaları, hastalık iznini ve tatilleri kapsar.

Temsil edilme hakkı

Avustralya'daki tüm çalışanların bir meslek sendikasına katılmaya ve temsil edilmeye hakkı vardır. Sendikalar, üyelerine ücretler, çalışma koşulları, ve işyeri hakları konusunda tavsiyelerde bulunur. İşyeri sorunlarıyla ilgili yardım sağlar, ve işverenlerle çalışanların maaşları ve çalışma koşulları konusunda pazarlık eder.

İşvereninize sendika üyesi olduğunuzu söylemek zorunda değilsiniz. İşvereniniz size, sendika üyesi olduğunuz için olumsuz davranamaz veya sizi işten çıkaramaz.

Eğer bir sendikaya katılmak istiyorsanız fakat hangisine katılacağınızı bilmiyorsanız, tavsiye için **Unions Australia'ya (Avustralya Sendikaları)** arayabilirsiniz. Unions Australia Australian Council of Trade Unions (Avustralya Meslek Sendikaları Konseyi) tarafında yönetilen bir üyelik ve tavsiye servisedir. Unions Australia, size işyerinizdeki haklarınız hakkında sorularınız olması durumunda da yardımcı olabilir.

Ayrımcılığa karşı korunma

İşyerinde, ırkınız, dininiz, cinsiyetiniz, hamileliğiniz, cinsel tercihiniz, engeliniz, veya bir meslek sendikası üyesi olmanız gibi nedenlerden ötürü gerçekleştirilecek ayrımcılığa ve 'olumsuz davranışlara' karşı korunmaktasınızdır.

'Olumsuz davranış' tanımı işinize son verilmesi ve ayrıca işten çıkarmaktan aşağı kalmayan (bir kişiye iş vermeyi reddetmek, çalışanın konumunu önyargılardan dolayı değiştirmek veya ayrımcılık nedenleriyle bir çalışana farklı davranmak gibi) çeşitli davranışları kapsamaktadır.

Diğer işyeri hakları

Güvenli ve sağlıklı bir işyerinde çalışmaya hakkınız vardır. Eğer işyerinde incindiyseniz, tazminat alma hakkınız olabilir.

Ayrıca işvereniniz size, işiniz hakkında bir soru sorduğunuz ya da şikayette bulunduğunuz (işvereninize veya uygun bir otoriteye) için veya haklarınız uygulanması için baskı yaptığınız için olumsuz bir şekilde davranamaz veya sizi işten çıkaramaz.

Ayrıntılı bilgi

Doğru maaşa, koşullara ve işyeri haklarına sahip olduğunuzdan emin olmak için veya işvereniniz hakkında bir şikayette bulunmak için, Fair Work bilgi hattını arayabilir veya Fair Work internet bilgi portalını ziyaret edebilirsiniz.

İşyeri konularında daha fazla bilgi için aşağıya bakınız.

ULUSAL AJANSLAR	TELEFON	WEB SİTESİ
Fair Work Bilgi Hattı	13 1394	Fair Work internet bilgi portalı
Fair Work Kamu Temsilcisi	13 1394	www.fwo.gov.au İngilizce dışında diğer diller
Fair Work Australia	1300 799 675	www.fwa.gov.au
Unions Australia	1300 486 466	www.unionsaustralia.com.au

İşyerinde sağlık ve güvenlik

Avustralya’da, eyaletler ve bölgeler **Mesleki Sağlık ve Güvenlik (Occupational Health and Safety - OH&S)** konularında yasalar yapmakla, ve bu yasaları uygulamakla yükümlüdür. Her eyalet ve bölgenin, işverenler ve devlet kuruluşları dahil olmak üzere, işyeri sağlık ve güvenliği konularında rol oynayan kişilerin görevlerini düzenleyen, işyeri sağlık ve güvenliği yasaları vardır.

Eğer işyerinizin güvensiz olduğunu düşünüyorsanız, sendikanızla veya aşağıda belirtilen ilgili eyalet veya bölge otoritenizle iletişime geçmelisiniz.

EYALET VEYA BÖLGE	ACENTE	TELEFON	WEB SİTESİ
ACT	WorkCover ACT	02 6205 0200	www.workcover.act.gov.au
NSW	WorkCover NSW	13 1050	www.workcover.nsw.gov.au
NT	NT WorkSafe	1800 019 115	www.worksafe.nt.gov.au
QLD	WorkCover Queensland	1300 362 128	www.workcoverqld.com.au
SA	SafeWork SA	1300 365 255	www.safework.sa.gov.au
TAS	Workplace Standards Tasmania	1300 366 322	www.wst.tas.gov.au
VIC	WorkSafe Victoria	1800 136 089	www.workcover.vic.gov.au
WA	WorkCover Western Australia	1300 794 744	www.workcover.wa.gov.au

Emeklilik fonu

Superannuation” (emeklilik fonu), emekliliğiniz için uzun dönemli bir yatırım programıdır. Superannuation tüm dünyada ‘emeklilik tasarrufu’ ya da ‘emeklilik geliri’ olarak bilinmektedir. Avustralya’da emeklilik fonu olan superannuation genellikle ‘Super’ olarak bilinmektedir.

Emeklilik fonunuza çalışırken yatırım yapmak emekliliğiniz için para biriktirmenize yardımcı olur. Avustralya’da çalışan hemen hemen herkes bir emeklilik fonuna üyedir.

Birçok durumda işvereniniz yasa gereği gelirinizin yüzde 9’una (9%) eşit miktarda parayı sizin seçtiğiniz bir emeklilik fonuna yatırmak zorundadır. Ayrıca, siz de bu fona ek para yatırarak katkıda bulunabilirsiniz. İşvereninizin doğru miktarda parayı ödeyip ödemediğini öğrenmek için emeklilik fonunuzu yöneten firmayı arayın.

Emeklilik fonu hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantılara bakınız.

	EMEKLİLİK FONU BİLGİLERİ	TELEFON	WEB SİTESİ
Ulusal	Australian Taxation Office (Avustralya Vergi Dairesi – ATO) Emeklilik Fonu Bilgi Hattı	13 1020	www.ato.gov.au/super
Ulusal	Australian Securities and Investment Commission (Avustralya Güvence ve Yatırım Komisyonu – ASIC)	1300 300 630	www.fido.asic.gov.au

10 Para

Finans servisleri

Avustralya'da çok çeşitli bankacılık, sigorta, emeklilik ve yatırım ürün ve hizmetleri bulacaksınız. Finans ürün ve hizmetleri yalnızca hükümetin ruhsat verdiği kurum ve kuruluşlar tarafından satılabilir. Ruhsatsız finans ürün ve hizmeti satmak yasalara aykırıdır.

UNDERSTANDING MONEY (PARAYI ANLAMAK)

Web sitesi

www.understandingmoney.gov.au

Paranıza, hile yaparak el koymaya çalışan, dürüst olmayan bazı kişiler olabilir. Para yatırma, iş kredileri, sigorta, yatırım ve mali danışmanlığa ilişkin bir şikayetinizin olması ya da yatırım ile ilgili olarak yapılan bir telefon görüşmesinden emin olmamanız veya kuşku duymanız durumunda, **Australian Securities and Investments Commission (ASIC)**'i arayınız.

AUSTRALIAN SECURITIES AND INVESTMENTS COMMISSION

Telefon

1300 300 630

Web sitesi

www.fido.asic.gov.au

Bankacılık

Bankacılık hizmetleri, bankalar, yapı kredi kooperatifleri ve kredi kuruluşları tarafından sağlanmaktadır. Nakit parayı bankadan ya da bankamatik kartınızı ve **PIN** (kişisel kimlik numarası) numaranızı kullanarak **ATM**'den (Otomatik Para Çekme Makinesi) çekebilirsiniz. PIN numaranızı bankamatik kartınızın üzerine yazmayınız. **Bankamatik kartınızın çalınması ya da kaybolması halinde, derhal bankanıza bildiriniz.**

Bankacılıkla ilgili daha fazla bilgi için aşağıdaki web sayfalarına gidiniz.

BANKACILIK BİLGİLERİ

Australian Competition and Consumer Commission – Banka ücretleri ve kredi kartı ek ücreti web sayfası

Australian Competition and Consumer Commission – İnternet bankacılığı web sayfası

Australian Bankers Association – Banka hesabıyla ilgili temel bilgiler web sayfası

WEB SAYFASI

www.accc.gov.au

www.accc.gov.au

www.bankers.asn.au

Vergilendirme

Avustralya'da bir işten, işletmeden veya yatırımdan kazandığınız paradan, devlete vergi ödenir.

The **Australian Taxation Office (ATO)** hastane, okul, yol ve demiryolu gibi belediye hizmetlerini karşılamak için vergi toplar.

[Tax file number \(Vergi Numarası - TFN\)](#) Australian Taxation Office (Avustralya Vergi Dairesi) tarafından, kimlik saptama ve kayıt tutma amaçlarıyla bireylere ve kuruluşlara verilen, eş olmayan bir numaradır. İlk iş olarak, vergi numarası için başvuruda bulununuz.

Yeni gelenler için vergi numarasını almak için en hızlı yöntem internet aracılığıyla. İnternet üzerinden vergi numarası başvurusu haftada 7 gün, günde 24 saat yaptırılabilir. Bu iş için yalnızca pasaporttaki ayrıntılarınız ile Avustralya'daki adresiniz gerekmektedir. Yaklaşık 10 gün sonra vergi numaranızı postayla almanız gerekir.

Başvuru formları ayrıca [Centrelink ofislerinden](#), ATO web sitesinden veya vergi numarası yardım hattını arayarak edinilebilir. Eğer vergi numarası almak için bir başvuru formu doldurursanız, vergi numaranızın verilme süreci, formunuzun ATO tarafından alınmasından sonra 28 gündür.

Vergi numaranızı korumanız ve cüzdan, çanta ya da cep telefonu gibi çalınabilecek yerlerde taşımamanız gerekir. Vergi numaranızı bir başkasının kullanmasına izin vermeniz, satmanız veya birine vermeniz sizin için ciddi sorunlar doğurabilir.

Çalışmaya başladığınızda, işvereniniz sizden vergi numaranızı belirtmeniz gerektiği bir vergi numarası deklarasyon formu doldurmanızı isteyecektir. Eğer vergi numaranız yoksa, işvereninizin, sizden azami vergi miktarını alması gerekir.

Bir mali yıl içerisinde (1 Temmuz ve 30 Haziran arasında) herhangi bir gelir kazanmanız durumunda, başka bir düzenleme yapılmadığı sürece, aynı yılın 31 Ekim tarihine kadar bir **Income Tax Return (Gelir Vergisi Beyannamesi)** doldurmanız gerekmektedir. Avustralya'da yaşayan bir kişi olarak Avustralya yasalarına tabi olup, gelir vergisi beyannamesi doldururken Avustralya içinden veya dışından edindiğiniz tüm gelirleri beyan etmeniz gerekmektedir.

Eğer düşük gelirlili bir kişiyse vergi iade beyannamenizi hazırlarken ücretsiz yardım alabilirsiniz. Bu ücretsiz servisin adı **Tax Help'tir (Vergi Yardımı)**. Eğitimli gönüllüler, Tax Help Merkezleri aracılığıyla sizin vergi iade beyannamenizi arzetmeniz size yardımcı olurlar. Vergi Yardımı, her sene 1 Temmuz-31 Ekim tarihleri arasında hizmet sunmaktadır.

Avustralya'da bir çok ürüne, yüzde 10 oranında **Goods and Services Tax (Mal ve Hizmetler Vergisi - GST)** uygulanmaktadır. GST, ödemeniz gereken fiyatın içine dahildir. Temel yiyecek maddeleri, eğitim ve sağlık hizmetlerinin birçoğu, onaylı çocuk bakımı ve bakım evleri GST'den muaftır.

AVUSTRALYA VERGİ DAİRESİ (ATO) HABERLEŞME AYRINTILARI

Telefon (Tax Help dahil)	13 2861
İş ve GST danışma	13 2866
İnternet üzerinden bir vergi numarasına başvurun	İnternetten bireysel vergi numarası kaydı
Bir ofisi ziyaret edin	ATO şubelerinin konumları
İngilizce dışında diğer diller	İngilizce dışındaki diğer dillerde vergi bilgileri
Web sitesi	www.ato.gov.au

Yurtdışındaki mal varlıkları, yatırımlar ve gelirler

Avustralya'da yaşayan kişiler, dünya çapındaki gelirleri için vergi yükümlüsü olup, gelir vergisi beyannamelerinde tüm gelirlerini beyan etmek zorundadırlar. Avustralya'da kişinin vergi yükümlüsü olup olmadığı herkesin durumuna göre karar verilmesi gereken bireysel bir konudur. The Australian Taxation Office'in (Avustralya Vergi Dairesi -ATO) web sitesinde vergi yükümlülüğünüzü anlamanızda yardımcı olacak bilgiler yer almaktadır.

ATO aşağıda belirtilen gelir türlerinin işlemleri hakkında bilgi sağlayabilir:

- Menkul kıymetler ve kiralık mülkler gibi yatırımlar
- Faiz gelirleri ve telif hakları
- Yurtdışındaki iş faaliyetleri
- Yurtdışından emekli maaşları.

Yurtdışından vergiye tabi bir gelirinizin olması durumunda, bu geliri, gelirin kazanıldığı ülkede vergi alınması durumunda bile beyan etmeniz zorunludur. Yurtdışında edinilen gelirin Avustralya'da vergiye tabi olması ve sizin bu vergiyi ödemeniz halinde, yabancı vergi kredisine hak sahibi olabilirsiniz.

Yurtdışında edindiğiniz ve Avustralya'da vergiden muaf olan gelirleri beyan etmek zorundasınız. Yurtdışından gelen bu gelir, ödemeniz gereken vergi miktarının hesaplanmasında gözönüne alınabilir.

Mali işlerinizin karmaşık olması durumunda bir vergi acentesine başvurabilir ya da Australian Taxation Office'den tavsiye alabilirsiniz.

Vergilendirme ve İşletmeler

Eğer Avustralya'da bir işletme sahibi olmayı düşünüyorsanız, hem vergi numarasına ve Avustralya İşletme Numarası (ABN) almanız gerekmektedir. Ayrıca, yıllık cironuz 75.000 Avustralya Dolarının üzerindeyse Mallar ve Hizmetler Vergisine de (GST) kaydolmanız gerekir. İşletmenizin geliri üzerinden

vergi ödemeniz gereklidir ve işletmenizi veya mülklerinizi satmanız durumunda kazanacağınız sermaye gelirinden de vergi ödemeniz gerekebilir.

Avustralya yasaları, ayrıca, yanınızda çalışan her kişi için bir emeklilik fonuna para yatırmanızı, ve çalışanlarınızın maaşlarından vergi kesintisi yapıp bunu Vergi Dairesine göndermenizi gerektirir.

Vergi Dairesi, işletmelerin ve bireylerin vergi hakları ve yükümlülüklerini anlamalarına yardımcı olmak için çeşitli yardımlar ve bilgiler sunmaktadır. Buna İngilizce ve başka dillere tercüme edilmiş yayınlar da dahildir.

Yukarıdaki Avustralya Vergi Dairesi (ATO) haberleşme ayrıntılarına bakınız.

Krediler

Kredi, daha ileri bir tarihte faiz olarak bilinen ek ücret ile birlikte geri ödemek üzere alınan borç para olarak tanımlanmaktadır. Bazı farklı kredi çeşitleri, bireysel kredi, ev kredisi, kredi kartı kredisi ve açık krediyi kapsamaktadır.

Kredi maliyeti, kredinin çeşidine, veren kuruluşa, geri ödeme süresine, faiz oranına ve başvuru ücreti ve masraflara bağlı olarak çok büyük değişiklikler gösterecektir. **Geri ödemeleri karşılayamamanız durumunda, kredi almamanız ya da kredi kartı kullanmamanız gerekir.**

AUSTRALIAN SECURITIES AND INVESTMENTS COMMISSION

Kredi ve borç konularında tavsiye

www.fido.asic.gov.au

Sigorta

Kayıp ve hasara karşı mali koruma için her yıl belli bir miktarda para ödemenize, sigorta denir. Sigortayı sağlayan kurum, sizin zararınızı kendinizin karşılamasındansa, size bir tazminat vermeyi taahhüt eder.

Yaygın sigorta çeşitleri, ev, eşya ve araba sigortalarıdır. Bir sigorta anlaşması imzalamadan önce, sigorta poliçesini ve bedelinin ne kadar olduğunu anlamak önemlidir.

Piyasada, farklı araba sigortası türleri mevcuttur. Bir araba satın almanız halinde, bir kaza yaptığınızda başka bir kişiyi yaralama olasılığına karşı sigorta yaptırmanız gerekir. Ayrıca, daha geniş sigorta teminatı sağlayan kapsamlı araba sigortası da yaptırabilirsiniz. Bu sigorta, bir kaza geçirmeniz durumunda sizin arabanıza (ve diğer kişinin arabasına gelecek hasarın masraflarını, veya arabanızın çalınması durumunda ortaya çıkacak masrafları karşılamaya yardımcı olur.

AUSTRALIAN SECURITIES AND INVESTMENTS COMMISSION

Sigortanın nasıl işlediği hakkında tavsiyeler

www.fido.asic.gov.au

Mali tavsiye almak

Centrelink'teki **Financial Information Service (Mali Bilgi Servisi - FIS)** size mali konularda uzmanlaşmış bilgiler sağlayabilir. Mali Bilgi Servisi, telefon üzerinden, yüz yüze veya mali eğitim seminerlerinde alabileceğiniz ücretsiz ve bağımsız bir hizmettir.

Seminerler hakkında daha fazla bilgi için veya seminerlerden birinde yer ayırtmak için aşağıdaki bilgilere bakınız.

CENTRELINK FINANCIAL INFORMATION SERVİSİ	TELEFON	WEB SİTESİ
Financial Information Service (FIS)	13 2300	www.centrelink.gov.au
Mali Bilgi Seminerlerine katılmak için rezervasyon	13 6357	Seminer rezervasyonları

Mali danışmanlar

Mali danışmanlar mali güçlük çeken kişilere bilgi sağlar. Bir bireyin veya ailenin durumunun tam bir değerlendirmesinden sonra, mali güçlüklerle baş etmek için neler yapılabileceği ve bu tercihlerin olası avantaj ve dezavantajları belirlenir.

Size yakın bir mali danışmanlık ofisini bulmak için **Australian Securities and Investments Commission'ı (Avustralya Menkul Kıymetler ve Yatırımlar Komisyonu - ASIC)** arayın veya ASIC'in web sitesini ziyaret ediniz.

AUSTRALIAN SECURITIES AND INVESTMENTS COMMISSION

Telefon **1300 300 630**
Mali danışmanlık üzerine tavsiyeler www.fido.asic.gov.au

Tüketicinin korunması

Her eyalet ve bölgenin, tüketici konuları ve adil ticaret ile ilgilenen bir hükümet dairesi vardır. Bu kuruluşlar, tüketicilere, konut kiralama ve barınma, ev satın alma ya da satma, ev yapma ya da yenileme, araba satın alma, alışveriş, garantiler, mal ayırtma, geri ödeme, kredi ve ticaret konularında bilgi ve tavsiye sağlayabilirler.

Tüketici koruma ve adil ticaret hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantılara bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	TÜKETİCİ KURULUŞU	WEB SİTESİ
Ulusal	Australian Competition and Consumer Commission (Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu - ACCC)	www.accc.gov.au
ACT	Office of Regulatory Services (Mevzuat Servisleri Dairesi)	www.ors.act.gov.au
NSW	NSW Fair Trading	www.fairtrading.nsw.gov.au
NT	Tüketici İlişkileri	www.nt.gov.au/justice/consaffairs
QLD	Office of Fair Trading	www.fairtrading.qld.gov.au
SA	Office of Consumer and Business Affairs	www.ocba.sa.gov.au
TAS	Consumer Affairs and Fair Trading	www.consumer.tas.gov.au
VIC	Consumer Affairs Victoria	www.consumer.vic.gov.au
WA	Tüketici Koruma	www.commerce.wa.gov.au

Ombudsman (Kamu Temsilcisi) ofisleri, kamu kuruluşları ve bazı sektörlerdeki özel şirketler ile ilgili şikayetleri araştıran bağımsız otoritelerdir. Yasalara aykırı, haksız ve ayrımcı uygulamaları sona erdirmek için girişimde bulunabilir veya sizin için daha adil sonuçlar alınması amacıyla müdahale edebilir.

Commonwealth Ombudsman (Federal Devlet Kamu Temsilcisi) hakkındaki bilgiler için aşağıya bakınız. Bu site ayrıca, eyalet, bölge ve endüstri bağlantılı kamu temsilciliği gibi ilgili sitelere de bağlantılar sağlamaktadır.

COMMONWEALTH OMBUDSMAN İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon **1300 362 072**
Web sitesi www.ombudsman.gov.au

Australian Communications and Media Authority (Avustralya İletişim ve Medya Kurumu -ACMA) televizyon, radyo ve internet gibi yayın servislerinin uygun olmayan içeriklerine ilişkin şikayetleri incelemektedir. Şikayetler önce yayın kurumunun/servisinin sahibine yapılmalıdır. Sorunun çözülmemesi durumunda, ACMA'ya şikayet başvurusunda bulunabilirsiniz.

AUSTRALIAN COMMUNICATIONS AND MEDIA AUTHORITY İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon **1800 226 667**
Web sitesi www.acma.gov.au

The **Australian Competition and Consumer Commission (Avustralya Rekabet ve Tüketici Komisyonu -ACCC)** tüketicileri, fiyat uygulamaları, rekabet karşıtı ve haksız piyasa uygulamaları ile üretim güvenliği konularında haksız iş uygulamalarına karşı korur.

AUSTRALIAN COMPETITION AND CONSUMER COMMISSION
İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon **1300 302 502**
Mali danışmanlık üzerine www.accc.gov.au
tavsiyeler

11 Sosyal güvenlik

Avustralya Hükümeti, **Centrelink** adlı bir kuruluş aracılığıyla, kişilerin kendi kendilerine yetmelerine yardımcı olan ve ihtiyaç içinde olan kişileri destekleyen servisler sağlar. Sosyal güvenlik temel olarak Centrelink tarafından sağlanırken **Family Assistance Office (Aile Yardımı Dairesi)** ailelere yardım sağlar.

Centrelink ve Family Assistance Office'in idare ettiği ödemeleri etkileyen pek çok kural vardır. Burada verilen bilgiler, yalnızca genel bir kılavuzdur. Özel ihtiyaçlarınızı bu kuruluşlarla görüşmeniz gerekmektedir.

Centrelink ofis adresleri ve Family Assistance Ofisi adresleri yerel [White Pages](#) telefon rehberinde bulunabilir.

Centrelink Ödemeleri

Sosyal güvenlik ödemesine başvurmak için ilk adım bir '**Intent to Claim**' (**başvuru niyeti**) kaydı yaptırmanızdır. Böylece, Centrelink'i, yakında bir ödeme başvurusu yapacağınızdan haberdar etmiş olursunuz. Başvuru niyeti kaydınızı, internet üzerinden, kişisel olarak, telefonla, postayla veya faksla yapabilirsiniz veya sizin adınıza bir başkası yapabilir.

Eğer Centrelink ödemesi veya indirim kartı başvurunuz onaylanırsa, ödemeniz veya indirim kartınız, niyet başvurunuzu kayıt ettirdiğiniz günden itibaren başlayabilir (ödeme veya indirim kartı için gerekli olan koşullara o gün sahip olmanız ve tamamlanmış başvuru formunuzu 14 gün içinde geri getirmiş olmanız koşuluyla).

Centrelink ödemelerinden yararlanabilmeniz, sahip olduğunuz vize türüne, kalıcı veya geçici vize sahibi mi olduğunuza, gelir ve malvarlığınız dahil, özel koşullarınıza bağlı olacaktır. Avustralya'da kalıcı oturma izni elde etseniz bile, Centrelink ödemesi almanız için (pek çok gelir destek ödemesinde) bir bekleme süresi uygulanabilir. Aşağıda, *Bekleme süreleri* başlığının altındaki bilgilere bakınız).

Herhangi bir gelir desteği ödeneği alabilmeniz için, vergi numaranızın (Tax File Number - TFN) olması gerekir. Centrelink, size, Avustralya Vergi Dairesi'ne (Australian Taxation Office) sunulmak üzere bir vergi numarası başvuru formu verebilir.

Centrepay

Eğer Centrelink'ten bir gelir destek ödemesi alırsanız, isteğe bağlı olarak Centrelink'in fatura ödeme servisi olan [Centrepay](#)'den yararlanabilirsiniz. Bu servis, Centrelink ödemenizden belli bir miktar kesinti yapılarak faturalarınızı ödemeye olanak tanır. Her ay, ya da her üç ayda bir büyük miktarda faturalar ödemektense, faturalarınız, size yapılan ödemeden makul miktarlarda kesintilerle yapılır, ve bu sayede sizin paranızı idare etmenizi kolaylaştırır.

Bekleme süreleri

İşsizlik hastalık ve öğrenci ödemeleri ile diğer bazı ödemeler dahil, sosyal güvenlik ödemelerinin çoğundan yararlanabilmeniz için, sürekli oturma iznini aldıktan sonra Avustralya'da iki yıl yaşamanız gerekmektedir.

Gelir desteği ödeneklerinden yararlanabilmeniz, sahip olduğunuz vize türü (yani kalıcı veya geçici vizeye mi sahip olduğunuz) ile gelir ve malvarlığınız dahil, özel koşullarınıza bağlı olacaktır. Bekleme süreleri, yalnızca Avustralya'da sürekli oturma izni ile yaşanan dönemleri kapsamaktadır. Emekli ve özür lülük maaşı alabilmek için ise, Avustralya'da genellikle 10 yıl yaşamış olmanız gerekir. Aile desteği ödemeleri için bekleme süresi yoktur.

Avustralya'ya, Special Category (Özel Kategori) vizesi (SCV) kullanarak gelen Yeni Zelanda vatandaşları, 20 Şubat 2001 tarihinde veya bu tarihten hemen önceki iki yıl içinde, 12 ay boyunca Avustralya'da bulunmadıkları sürece, genellikle çoğu gelir destek ödemesinden faydalanma hakkına sahip değillerdir. Eğer Avustralya'ya bu tarihten sonra Özel Kategori vizesiyle geldiyseniz, genellikle bir kalıcı oturma vizesine başvurmanız ve size bu vizenin verilmesi gerekir. Kalıcı oturma vizesi verildikten **sonra** bir

bekleme süresinin ardından bu ödemeleri almaya hak kazanırsınız. Özel Kategori vizesi sahibi bir kimse, Aile Desteği ödemelerine (aşağı bakınız) veya bazı sağlık hizmetleri kartlarını kullanmaya hak sahibi olabilir. Ayrıca, Yeni Zelanda'yla yapılmış, sınırlı durumlarda Yaşlılık Maaşı (Age Pension), Engelliler için Destek Maaşı (Disability Support Pension) ve Bakıcı ödemesini (Carer Payment) karşılayan bir Sosyal Güvenlik Anlaşması (Social Security Agreement) vardır.

Bekleme Süresi İstisnaları

Mülteciler ve insani nedenlerle giriş yapanlar 104 haftalık bekleme süresinden muaftırlar. Bu durum ayrıca, Avustralya'ya geldiklerinde ilişkilerinin sürmesi halinde, Sığınmacıların ve İnsani Nedenlerle giriş yapanların eşleri ve bakmakla yükümlü oldukları çocukları için de geçerlidir.

Benzer şekilde, Avustralya vatandaşlarının eşleri ve bakmakla yükümlü oldukları çocukları ile en az son iki yıl sürekli oturma iznine sahip olan kişiler bekleme süresinden muaf tutulmaktadır. Ayrıca, muafiyetin geçerli olduğu bazı özel durumlar da mevcut olabilir.

Ödemelerin çoğu, yalnızca Avustralya'da yaşayan ve sürekli oturma izni olan kişiler içindir. Koşullarınızda, kontrolünüz dışında önemli bir değişiklik olması nedeniyle mali sıkıntı çekmeniz durumunda, bekleme süresinde **Special Benefit (Özel Durum Ödeneği)** olarak adlandırılan bir ödenekten yararlanabilirsiniz. Bu ödenek yalnızca çok sınırlı durumlar için geçerlidir. İş bulamamanız ya da paranızın bitmiş olması, Özel Durum Ödeneğinin bağlanması için yeterli nedenler değildir. Kefil Desteği (Assurance of Support) programı kapsamında göç etmiş olmanız halinde, size ödenen miktarın geri ödenmesinden kefil olan kişi sorumlu olacaktır.

Sürekli oturma izni olan bir kişiye bakım sağlamanız ve bir Bakıcı vizesine (Carer visa) sahip olmanız durumunda, Bakıcı Ödemesi (Carer Payment) için gerekli olan bekleme süresinden muaf olabilirsiniz. Ayrıca, bir bekleme süreci gerektirmeyen, Bakıcı Harçlığını (Carer Allowance) alma hakkınız olabilir.

Avustralya'da oturma iznini aldıktan sonra dul, özürlü ya da tek başına yaşayan anne-baba konumunda olmanız halinde, bir ödenek ya da maaş alma hakkınız olabilir. Ayrıca, uluslararası bir sosyal güvenlik anlaşması kapsamında olmanız halinde, Avustralya'da 10 yıl yaşamadan da bir emekli maaşı alabilirsiniz. Avustralya'nın, Ocak 2009 tarihi itibarıyla 22 ülke ile [sosyal güvenlik anlaşması](#) bulunmaktadır.

Mülteciler ve İnsani nedenler kategorisinde gelenler için Crisis Payment (Kriz Ödemesi)

İnsani nedenler kategorisinde yeni gelen kişilere yönelik **Crisis Payment (Kriz Ödemesi)** hak sahibi kişilerin yerleşim ihtiyaçlarında yardımcı olmak amacıyla ek mali destek sağlayan ve bir defaya mahsus olan özel bir ödemedir. Ödeme miktarı, kişinin temel Centrelink ödemesinin (Kira Yardımı ya da İlaç Yardım Ödeneği gibi ilave ödemeler hariç) bir haftalık ücretine eşittir.

Avustralya'ya ilk kez 1 Ocak 2008 veya daha sonra insani nedenler kategorisinde giriş yapan ve aşağıdaki vizelerden birine sahip olan kişiler, Kriz Ödemesinden faydalanma hakkına sahiptirler:

- subclass 200 – Sığınmacı
- subclass 201 – Kendi Ülkesinde Özel İnsani Nedenler Kategorisi
- subclass 202 – Evrensel Özel İnsani Nedenler Kategorisi
- subclass 203 – Acil Yardım ve
- subclass 204 – Risk altında Kadın.

Ödemeden yararlanabilmek için, insani nedenlerden gelen kişinin Centrelink'ten bir maaş ya da ödenek almaya hak kazanması, mali sıkıntı içinde olması ve başvuruyu yaptığı gün Avustralya'da olması gerekir. Avustralya'ya **geldikten sonra 7 gün içinde talepte bulunmanız** ya da geldikten sonra 7 gün içinde Centrelink'e başvurmanız ve başvurduktan sonra 14 gün içinde talepte bulunmanız gerekir.

Centrelink'e kimliğinizi kanıtlamak

Centrelink'ten ödenek almak için başvurduğunuzda kimliğinizi belirten belgeleri (pasaport ve seyahat belgeleri, banka hesabı ve konutla ilgili ayrıntılar) göstermeniz gerekecektir. Eğer belgeleriniz İngilizce değilse, Centrelink onları İngilizceye çevirtmek için gerekli işlemleri yapabilir.

Kimlik kanıtlama hakkında daha fazla bilgi, Centrelink web sitesinde bulunan Proving your identity to Centrelink adlı bilgi notunu bilgisayara yükleyerek elde edilebilir. Haberleşme ayrıntıları için aşağıya bakınız.

Kendi dilinizde yardım

Centrelink Çokdilli Arama Merkezi

Centrelink Çokdilli Arama Merkezini 13 1202 numarasından arayarak kendi dilinizde bir Centrelink personeliyle konuşabilirsiniz.

Tercüme edilmiş bilgiler

Centrelink, hizmetleri ve ödenekleri hakkında ayrıntılı bilgi sağlamaktadır. Bunlara çok geniş kapsamlı tercüme edilmiş bilgiler de dahildir. Centrelink'in tercüme edilmiş yayınları hakkında daha fazla bilgi için 131 202 numarasını arayın veya web sitesini ziyaret ederek Centrelink anasayfasından *We speak your language*'i seçin.

Tercümanlar

İngilizce konuşamıyorsanız, Centrelink randevunuz için bir tercüman sağlayabilir. Tercüman size kişisel olarak yardım edebilir veya sizinle telefonda konuşabilir. Bu hizmet ücretsizdir.

Centrelink Multicultural Service Officers (Centrelink Çokkültürlülük Servisi Görevlileri)

Multicultural Services Officers (Çokkültürlü Hizmetler Memurları - MSOs) göçmen ve mülteci topluluklarıyla çalışırlar. Bu görevliler, kişilere ve toplumlara yönelik program ve servislere ilişkin bilgi sağlamakta ve Centrelink'e servislerini iyileştirmede yardımcı olmak amacıyla geniş çapta danışmanlık hizmeti yürütmektedirler.

Gençler

16 yaşından büyük çocuklarınızın olması durumunda, çocuklarınız Youth Allowance (Gençlik Ödeneği) ya da Austudy gibi sosyal güvenlik ödemelerinden yararlanabilirler.

CENTRELINK HABERLEŞME AYRINTILARI

Gençlik ve Öğrenci Servisleri	13 2490
Çokdilli arama – İngilizce dışındaki dillerde yardım	13 1202
Bir ofisi ziyaret edin	Centrelink Ofis Konumları
Gençlere yönelik Servisler	Youth Teams (Gençlik Takımları) hakkında Centrelink bilgileri
Centrelink'e kimliğinizi kanıtlamak	Kimliğinizi kanıtlamanız hakkında Centrelink bilgileri
İngilizce dışında diğer diller	İngilizce dışında diğer dillerde Centrelink bilgileri
Yeni gelen göçmenler için bilgiler	Centrelink 'Moved to Australia' web sayfası
Web sitesi	www.centrelink.gov.au

Kefil Desteği

Bazı göçmenlerin, vize başvuruları onaylanmadan önce, vize çeşitlerine bağlı olarak depozitolu veya depozitosuz bir Assurance of Support (Kefil Desteği) vermeleri gerekebilir. Kefil Desteği, bir Avustralya vatandaşı veya kalıcı oturma izni olan biri tarafından, bu teminatın süresi boyunca size mali destek sağlayacaklarına ve size yapılacak herhangi bir sosyal güvenlik ödemesinden sorumlu olacaklarına dair verilen bir taahhüttür.

Kefil Desteği programı kapsamında göç etmiş olmanız ve Kefil Desteği döneminde bir sosyal güvenlik ödemesine başvurup bu ödemeyi almanız halinde, size ödenen miktarın geri ödenmesinden kefil olan kişi sorumlu olacaktır.

Eğer Kefil Desteği bir depozitoyu içeriyorsa, ve Kefil Desteği döneminde bir sosyal güvenlik ödemesi alırsanız, size ödenecek miktar öncelikle depozitodan kesilecek, ve kefiliniz, depozito miktarından arta kalan miktarın size ödenmesinden sorumlu olacaktır. Bekleme süresini geçirmiş olmanız ya da bekleme süresinden muaf olmanız bunu etkilemez.

Kefil Desteği programı altında hangi ödemelerin telafi edilebilir olduğunu öğrenmek için 13 2850 numarasından Centrelink'i arayabilirsiniz.

Diğer Centrelink servisleri

Centrelink, aşağıdakilerin de aralarında bulunduğu çeşitli servisler sunmaktadır:

CENTRELINK SERVİSİ	TELEFON	MEVCUT YARDIMLAR
Australian Apprenticeships (Avustralya Çıraklık Kurumu)	13 3633	Australian Apprenticeships Initiative hakkında daha fazla bilgi edinin.
Centrelink Uluslararası Servisleri	13 1673	Avustralya dışına seyahat etmek veya taşınmak Avustralya dışındayken ödeme talep etmek, veya diğer ülkelerden ödeme almak ile ilgili sorular.
Müşteri İlişkileri	1800 050 004	Övgülerinizi, şikayetlerinizi veya önerilerinizi iletmek için bu numarayı kullanın.
Borç Tahsili	13 6330	Bir Centrelink borcunun geri ödenmesiyle ilgili sorular.
Özürlülük, Hastalık ve Bakıcılar	13 2717	Disability Support Pension (Engelli Destek Maaşı), Mobility Allowance (Mobilite Harçlığı), Carer Payment (Bakıcı Ödemesi), Carer Allowance (Bakıcı Harçlığı), ve Sickness Allowance (Hastalık Harçlığı) hakkında sorular.
İş bulma Hizmetleri	13 2850	Newstart Allowance (Yeni başlangıç Harçlığı), Widow Allowance (Dul Harçlığı), Farm Help (Çiftlik Yardımı), Exceptional Circumstances Relief Payment (İstisnai Durumlar Yardım Ödemesi), Partner Allowance (Partner Harçlığı), Special Benefit (Özel Yardım), ve Job Services Australia dahil İstihdam Servisi Sağlayıcıları hakkında sorular.
Family Assistance Office (Aile Yardımı Ofisi)	13 6150	Family Tax Benefit Part A and B (Aile Vergi Yardımı A ve B bölümleri), Child Care Benefit (Çocuk Bakımı Yardımı), Parenting Payment (Ebeveynlik Ödemesi), Double Orphan Pension (Çift Öksüz Maaşı), Health Care Cards (Sağlık Hizmeti Kartları), Baby Bonus (Bebek Bonusu), Maternity Immunisation Allowance (Annelik Bağışıklık Kazandırma Harçlığı) ve Jobs, Education and Training (İş, Öğrenim, ve Eğitim-JET) soruları.
Financial Information Service (Mali Bilgi Servisi – FIS) Yer Ayırma Servisi	13 6357	Bir Financial Information Service semineri için yer ayırtın.
Foreign Income Exchange Rate Line (Yabancı Gelir Döviz Oranları Hattı)	1800 050 041	Yabancı gelir döviz oranları hakkında bilgi hattı.

İnternet Hizmetleri ile ilgili Destek	13 2307	Centrelink'in internet servislerini kullanarak yardım alın.
İşinizden gelen geliri bildirin	13 3276	İşinizden gelen geliri ve aktivite testi detaylarınızı nasıl bildireceğinizi öğrenin.
Emeklilik Servisleri	13 2300	Age Pension (Yaşlılık Maaşı), Pensioner Concession Cards (Emekli İndirim Kartları), Widow B Pension (Dul B Maaşı), Wife Pension (Bayan Eş Maaşı), ve Commonwealth Seniors Health Card(Federal Hükümet Yaşlılar için Sağlık Kartı) hakkında sorular.
Self Servis	13 6240	Centrelink'in internet servisleri hakkında daha fazla bilgi edinin.
Gençlik ve Öğrenci Servisleri	13 2490	Youth Allowance (Gençlik Harçlığı), Austudy, ve Pensioner Education Supplement (Emekli Eğitim Takviyesi) hakkında sorular.

Family Assistance payments (Aile Yardım ödemeleri)

Bakmakla yükümlü olduğunuz çocuklarınızın olması durumunda, Avustralya Hükümeti, **Family Assistance Office (Aile Yardım Ofisi)** aracılığıyla ailelere iş ve aile sorumluluklarını yerine getirmelerinde yardımcı olacak bir dizi ödeme sağlamaktadır.

Bu ödemelerden yararlanabilmek için genellikle kalıcı vizenizin olması gerekir. Ancak bazı istisnai durumlar mevcuttur. Bu ödemeler için bekleme süresi yoktur. Aile yardım ödemelerinin geçinmek için yeterli olmadığını ve gelire ek olması amacıyla verildiğini bilmek önemlidir. Aile Yardım ödemelerini, sadece diğer gelirleriniz belli bir miktarın altındaysa alabilirsiniz.

Başlıca Aile Yardımı ödemeleri Family Tax Benefit (Aile Vergi Ödeneği), Child Care Benefit (Çocuk Bakım Ödeneği), Child Care Rebate (Çocuk Bakımı İndirimi) ve Maternity Immunisation Allowance'ı (Hamilelik Bağışıklık Ödeneği) kapsamaktadır. Bu yardımların ne kadarını kullanmaya hak sahibi olduğunuz, çocuklarınızın yaşları ve sayısı, ve ailenizin toplam yıllık geliri gibi, aile durumunuzla ilgili koşullara bağlıdır.

Baby Bonus Payment (Bebek Bonus Ödemesi) de, ayrıca, yeni bir bebeğin ek masrafları için para yardımı sağlar.

Family Assistance Office ayrıca, hizmet ve ödemelerine ilişkin bilgi de sağlamaktadır. Yeni gelen göçmenlere ve ana dili İngilizce olmayan kişilere, aile yardımı hakkında İngilizce dışında diğer dillerde çeşitli bilgiler sağlanmaktadır. Aile Yardımı ödemelerine ilişkin Bilgi Notunun dilinize çevrilmiş bir kopyasını edinmek için 13 1202 numarasını arayınız ya da Family Assist web sitesini ziyaret edip, Multilingual Services seçeneğini seçiniz.

Aile Yardımı ödemelerine ya da hak sahibi olduğunuz ödemelere ilişkin ayrıntılı bilgi için Family Assistance Office'e başvurunuz.

Aile Yardımı servisleri tüm Medicare ve Centrelink ofislerinde mevcuttur.

FAMILY ASSISTANCE OFFICE HABERLEŞME AYRINTILARI

Family Assistance (Aile Yardımı) Servisleri	13 6150
Family Assistance Office çokdilli arama – İngilizce dışındaki dillerde yardım	13 1202
Bir ofisi ziyaret edin	Centrelink / Family Assistance Office konumları
İngilizce dışında diğer diller	Family Assistance hakkında İngilizce dışındaki diğer dillerde bilgiler
Web sitesi	www.familyassist.gov.au

Centrelink ya da Family Assistance Office ile olan işlerinizi sizin adınıza yürütecek kişi

Centrelink ve Family Assistance Office ile olan işlerinizi sizin adınıza yürütecek bir kişi ya da kuruluş belirleyebilirsiniz. Bu kişi 'temsilci' olarak adlandırılmaktadır. Sizi temsil etmek üzere birine yetki vermek hakkında daha fazla bilgi Centrelink web sitesinde bulunabilir: www.centrelink.gov.au

Haklarınız ve sorumluluklarınız

Ödemelerden yararlanabilmek için uymanız gereken belirli kural ve koşullar vardır. Bunlara uymamanız durumunda ödemeleriniz etkilenebilir ve hatta durdurulabilir.

Centrelink

Bir ödeme almanız durumunda, size doğru miktarın ödenebilmesi için koşullarınızda meydana gelen tüm değişiklikleri Centrelink'e bildirmek zorundasınız. Bunlar aşağıda belirtilenleri kapsamaktadır:

- gelinizdeki değişiklikler
- Yaşam düzenlemelerinizdeki değişiklikler
- Evlenme ya da ayrılma
- Eğitime başlama ya da bırakma
- Çalışmaya başlama ya da bırakma.

Ayrıca, Centrelink'ten gelen tüm mektupları okumanız ve gerektiğinde yanıtlamanız gerekir.

Family Assistance Office (Aile Yardımı Ofisi)

Bir ödeme almanız durumunda, ailenizin koşullarında meydana gelen ve aldığınız yardımı etkileyebilecek her türlü değişikliği Family Assistance Office'e bildirmeniz gerekir. Hak ve sorumluluklarınıza ilişkin ayrıntılı bilgi için Family Assistance web sitesini ziyaret ediniz.

Bilgilerinizin gizliliği

Kişisel bilgileriniz Centrelink ya da Family Assistance Office tarafından yalnızca yasalarca talep edilmesi ya da sizin izin vermeniz durumlarında açıklanmaktadır.

Dar gelirliler için diğer yardım konuları

Geliri az olan kişiler, gelir, iş, yaş, öğrencilik veya Centrelink'ten alınan yardım statüsüne bağlı olarak çeşitli indirimlerden yararlanma hakkına sahip olabilirler. Buna, hükümet kuruluşlarının, toplum örgütlerinin ve bazı işletmelerin sunduğu temel servislere düşük ücretli veya ücretsiz erişim dahildir. Hizmet sunanların birçoğu, size ne tür indirim olanakları sağladıklarını belirtirler.

12 Ulaşım

Avustralya, şehirlerinin ve kasabalarının çoğunun arasında büyük mesafeler olan geniş bir ülkedir. Şehrinizin veya ülkenin her yerine gitmek için kullanabileceğiniz pek çok ulaşım seçeneği vardır.

Toplu Taşımacılık

Toplu taşıma, devlet otoritelerine aittir veya onlar tarafından işletilir ve yolculuk etmek için ödeme yapmanız gerekir.

Avustralya'da çeşitli toplu taşıma biçimleri vardır: otobüsler, trenler, tramvaylar ve feribotlar gibi. Bu servislerden çoğunu kullanmak için bir ücret ödemeniz veya bilet almanız gerekir. Öğrenciler ve sağlık bakım kartı sahipleri için, genellikle indirimli biletler bulunmaktadır.

Broşürler ve zaman çizelgeleri, çoğu yerel belediye binalarından, ziyaretçi merkezlerinden, tren istasyonlarından, kütüphanelerden ve halk bilgi merkezlerinden edinilebilir.

Eyaletinizde veya bölgenizde bilet alımı, tarifeler ve indirimler dahil, devlet işletmesinde olan ulaşım hakkında bilgi için aşağıdaki web sitelerine bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	TOPLU TAŞIMA KURULUŞU	WEB SITESİ
ACT	ACTION	www.action.act.gov.au
NSW	Transport NSW	www.131500.com.au
NT	NT Transport Group	www.nt.gov.au/transport/public
QLD	Translink	www.translink.com.au
SA	Transport SA	www.transport.sa.gov.au
TAS	Metro Tazmanya	www.metrotas.com.au
VIC	Metlink	www.metlinkmelbourne.com.au
WA	Public Transport Authority	www.pta.wa.gov.au

Otobüs ve feribot servisleri

Ticari otobüs ve feribot servisleri hakkındaki bilgiler [Yellow Pages](#) telefon rehberinin 'Bus and coach scheduled services' başlığı altında ve feribot şirketleri 'Ferries' altında bulunabilir.

Taksi servisleri

Taksiler Avustralya'nın birçok yerinde günde 24 saat çalışmaktadır. Taksilerin ön panelinde yer alan taksimetrelerde ödenecek ücret gösterilmektedir. Taksi şirketlerinin telefon numaralarını [Yellow Pages](#) telefon rehberinde 'Taxi cabs' başlığı altında bulabilirsiniz. Birçok kentte tekerlekli sandalye kullanan veya engelli kişiler için özel tasarımı taksiler bulunmaktadır.

Özel araçlar

Size ait olan ve istediğiniz gibi kullanabileceğiniz ulaşım araçlarına özel ulaşım denir. Çoğu Avustralyalı, özel ulaşım için araba veya motosiklet kullanır. Yürümek ve bisiklete binmek diğer seçeneklerdir.

Otostop, yani bir yabancıya arabasına ücretsiz olarak binmek, tehlikeli olarak görülür ve tavsiye edilmez.

Yeni ve kullanılmış araçlar için gazete ve dergilere satılık ilanları verilir. Ayrıca, yeni araçların satıldığı araba galerilerinde ve ikinci el araba satış yerlerinde de satılık araçlar bulunmaktadır. Satın alma fiyatı, genellikle ruhsat, damga (bu bir nevi satış vergisidir) ve zorunlu araç sigortasını kapsamaz. Bu ücretlerin genellikle alıcı tarafından ayrı olarak ödenmesi gerekecektir.

Ruhsat alma ve zorunlu sigorta hakkında daha fazla bilgi için *Avustralya yasası* adlı 7. Bölümünün altındaki *Araba kullanma* başlığına bakınız.

Araç kredisi almayla ilgili ayrıntılı bilgi edinmek için bankanız ve kredi kurumunuzla görüşünüz. **Mali konularda herhangi bir sözleşmeye imza atmadan önce koşullarını iyice okuyup anladığınızdan emin olunuz.**

Eğer bir araba alırsanız ve arabanın önceki sahibinin araç üzerinde ödenmemiş bir borcu varsa, araba, alacaklı şirket tarafından haczedilebilir veya yasal olarak geri alınabilir. Aracın önceki sahibinin araç üzerinde ödenmemiş borcu olup olmadığını öğrenmek için Registrar of Encumbered Vehicles (Borcu Olan Araçlar Kayıt Memuru-REVS) ile görüşün. NSW Kayıtları, Victoria, Queensland ve South Australia kayıtlarıyla bağlantılıdır. NSW, ACT ve Northern Territory için kayıt servislerini yürütmektedir. Western Australia'da kayıtlı olan arabalar için WA Register of Encumbered Vehicles'a (Borcu Olan Araç Kayıtları) bakmanız gerekmektedir.

REVS, size ayrıca, aracın polise çalıntı olarak rapor edilip edilmediğini, ödenmemiş trafik cezaları nedeniyle ruhsatının iptal edilip edilmediğini, RTA'de hurda olarak kaydı olup olmadığını, ya da Commissioner for Fair Trading'de (Adil Ticaret Vekili) odometre ayarıyla oynandığına (yol sayacı göstergesinin değiştirildiğine) ilişkin bir kayıt olup olmadığını söyleyebilir.

REGISTRAR OF ENCUMBERED VEHICLES (BORCU OLAN ARAÇLAR KAYIT MEMURU - REVS)	TELEFON	WEB SİTESİ
NSW REVS – ACT, NSW, NT, QLD, SA ve VIC'i de kapsamaktadır	13 3220	www.revs.nsw.gov.au
TAS Transport	1300 851 225	www.transport.tas.gov.au
WA REVS	1300 304 024	bizline.commerce.wa.gov.au

Tüm eyalet ve bölgelerde var olan motorlu araç kuruluşları, ikinci el araba alıcılarına, araç muayenesi, yol bilgileri, sigorta ve yol hizmetleri (aracınızın bozulduğu durumlar için) gibi konularda hizmetler sunmaktadır. Bu kuruluşlar üyeleri yanında üye olmayanlara da hizmet vermekte olup, diğer eyalet ve bölgelerde de kardeş kuruluşlar aracılığıyla üyelerine hizmet sunmaktadırlar.

EYALET VEYA BÖLGE	MOTORLU ARAÇ KURULUŞLARI	TELEFON	WEB SİTESİ
Ulusal	Australian Automobile Association (Avustralya Otomobil Kuruluşu)	02 6247 7311	www.aaa.asn.au
ACT	National Road Motorists Association (Ulusal Yol Motorlu Araçları Kuruluşu – NRMA)	13 1122	www.nrma.com.au
NSW	National Road Motorists Association (Ulusal Yol Motorlu Araçları Kuruluşu – NRMA)	13 1122	www.nrma.com.au
NT	Automobile Association of Northern Territory (Northern Territory Otomobil Kuruluşu – AANT)	08 8925 5901	www.aant.com.au
QLD	Royal Automobile Club of Queensland (Queensland Royal Otomobil Klubü – RACQ)	13 1905	www.racq.com.au
SA	Royal Automobile Association (Royal Otomobil Kuuluşu – RAA)	08 8202 4600	www.raa.net
TAS	Royal Automobile Club of Tasmania (RACT)	13 2722	www.ract.com.au
VIC	Royal Automobile Club of Victoria (RACV)	13 7228	www.racv.com.au
WA	Royal Automobile Club (RAC)	13 1703	www.rac.com.au

Avustralya'da araç kullanmak için geçerli bir sürücü belgenizin olması gerekir. Sürücü belgesi almak hakkında daha fazla bilgi için, *Avustralya'ya geldikten kısa bir süre sonra yapılması gerekenler* başlıklı 1. Bölüme bakınız.

Not: Avustralya trafik kanunları çok katıdır. *Avustralya yasası* adlı 7. Bölümün altındaki *Araba kullanmak* başlığına bakınız.

13 Eğitim ve çocuk bakımı

Çocuk bakımı

Okul çağında olmayan çocukların aileleri isteyken, eğitimde veya kurslardayken, resmi çocuk bakım servisleri bu çocuklara bakabilir. Birçok, tam ve yarım-gün çocuk bakımı servisi bulunmaktadır. Bu servislerde okula gidemeyecek yaşta olan çocuklara veya okul sonrası saatler için okul çocuklarına bakım sağlanmaktadır. Uygun çocuk bakım kuruluşları bulmak zor olabilir. Bu yüzden, onlara ihtiyaç duymaya başlamanızdan önce mevcut seçenekleri araştırmanız tavsiye edilir.

Çocuk bakım seçenekleri arasında **child care (çocuk bakımı)** veya **day care (gündüz bakımı)** merkezleri, ve çocukların, başka bir aile tarafından bakım gördüğü **family day care (aile gündüz bakımı)** vardır. Çocuklar ayrıca, çocukları okula hazırlayan **okul öncesi** veya **kreş** programlarına da yazılabilirler. Bu kurumların listelerini [Yellow Pages](#) telefon rehberinde bulabilirsiniz.

National Child Care Access Hotline'ı (Ulusal Çocuk Bakım Erişim Hattı) (aşağıya bakınız) arayarak şu bilgilere ulaşabilirsiniz:

- bölgenizdeki çocuk bakımı servislerine
- mevcut çocuk bakımı çeşitleri ve olası kontenjan açığına
- bakım masrafına hükümetin katkısına
- özel ihtiyacı olan çocuklara yönelik servislere
- çeşitli kültürel kökenlerden gelen çocuklar içine servislere.

Siz **Adult Migrant English Program (Yetişkin Göçmenler için İngilizce Programı - AMEP)** kurslarına devam ederken okul öncesi çağındaki çocuklarınız için sağlanan ücretsiz çocuk bakım hizmetinden yararlanabilirsiniz. Hakkınız olan AMEP kursunu tamamlamanızın ardından farklı bir kurs programına devam etmeniz durumunda, diğer programlar çocuk bakım ücretini kapsamadığı için çocuk bakım ücretleriyle ilgili düzenlemelerin gözden geçirilmesi önemlidir.

NATIONALCHILD CARE INFORMATION SERVICES (ULUSAL ÇOCUK BAKIM BILGI SERVISLERI)	TELEFON	WEB SITESI
Child Care Access Hotline (Çocuk Bakımı Erişimi Hattı) – 8. 00 – 21. 00, Pazartesi Cumaya	1800 670 305	www.fahcsia.gov.au
Childcare Accreditation Council (Çocuk bakımı Akreditasyon Konseyi) – çocuk bakım merkezi arama hizmeti		www.ncac.gov.au
Childcare Accreditation Council – İngilizce dışında diğer dillerde bilgiler		National Childcare Accreditation Council 'Translated information' (Çevirilmiş bilgi)
Childcare Accreditation Council – Çocuk Bakım Hizmeti Seçmek ve Kullanmak Hakkında Bilgiler		National Childcare Accreditation Council 'Choosing' (Seçme) sayfası
Family Assistance Office (Aile Yardımı Ofisi) – Çocuk Bakımı Hakkında Bilmeniz Gerekenler	13 6150	www.familyassist.gov.au/
Department of Education, Employment and Workplace Relations (Eğitim, İstihdam ve İşyeri İlişkileri Bakanlığı) – Erken Çocukluk		www.deewr.gov.au/EarlyChildhood
My Child (Çocuğum) web sayfası	13 3684	www.mychild.gov.au

Çocuk oyun grupları

Ayrıca, anne-babaların çocuklarıyla birlikte katıldıkları, çocukların birbirleriyle etkileşimi öğrendikleri; anne-babaların ise birbirleriyle arkadaşlık kurdukları ve bilgi alışverişinde buldukları **playgroups (oyun grupları)** etkinlikleri vardır.

Sizin yakınınızda olan bir oyun grubu yeri bulmak için aşağıya bakınız.

	KURULUŞ	TELEFON	WEB SİTESİ
Ulusal	Playgroup Australia	1800 171 882	www.playgrouppaustralia.com.au

Okullar

Okul öncesi programlar tüm dört yaşındaki çocuklara hizmet vermektedir. Okul-öncesi eğitim, okula başlamadan önceki bir yıllık süre içinde, çocukların fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimlerinde yardımcı olmaktadır.

Avustralya'da çocuklar beş yaşından 10. Sınıfı bitirene kadar okula gitmek zorundadırlar. 10. Sınıfı tamamladıktan sonra, 17 yaşına gelene kadar tam zamanlı öğrenime, meslek eğitimine, çalışma hayatına veya bu etkinliklerin bir birleşimine (haftada en az 25 saat) katılmak zorundadırlar.

Genellikle, 12 veya 13 yaşına gelene kadar **ilkokula** daha sonra da 17 veya 18 yaşına kadar **liseye** (veya 'ortaokula') giderler. Bazı **kolejler (colleges)** (lise son sınıflar için okullar) sadece, lise bitirme sınavlarına hazırlanan 11. ve 12. Sınıf öğrencilerini alırlar.

Çocuklarınızı devlet okullarına veya özel okullara gönderebilirsiniz. Bölgenizdeki okulları bulmak için [White Pages](#) telefon rehberinden 'Schools' (okullar) başlığına bakın.

Devlet okulları ücretsiz eğitim verirler. Fakat birçok okul, eğitim ve spor programlarının iyileştirilmesi için gönüllü katkı isteyebilir. Ayrıca anne-babaların sağlması gereken ya da okulun sağlması için gerekli ödemeyi yapacakları ek eğitim gereçleri veya hizmetleri de bulunmaktadır. Anne-babaların çocuklarına kurşun ve tükenmez kalemle ile ders kitapları ve okul üniformalarını (eğer varsa) sağlamaları gerekebilir.

Geçici vize sahibi öğrencilerin tam okul ücreti ödemeleri gerekebilir. Ayrıntılı bilgi için ilgili okulla görüşmeniz gerekir.

Non-government schools (Özel okullar) ücretlidir ve dini eğilimleri veya özel bir eğitim felsefeleri olabilir. Özel okul eğitimi hakkında bilgi almak isteyen anne-babaların, görüşmek için, ilgilendikleri okulun idaresinden randevu almaları ya da okula gidip doğrudan görüşmeleri gerekmektedir.

Eğer okul **öncesi** veya **sonrası bakım** veya **okul tatili programına** ihtiyaç duyarsanız, seçtiğiniz okuldan bu programlar hakkında bilgi isteyin. Bu programlar, siz isteyken çocuklarınıza bakım hizmeti sağlarlar.

İngilizce konuşmayan çocuklar

Pek çok eyalet ve bölgede, yeni gelen çocuklar, çocuklara yönelik olarak hazırlanmış yoğun İngilizce programları sağlayan İngilizce dil okulları ve İngilizce dil merkezlerine doğrudan kayıt olabilirler. Bu okullar metropol bölgelerde ve büyük kırsal kasabalarda bulunmaktadır. Okul çağındaki çocuklara yönelik İngilizce programları hakkında ayrıntılı bilgi için, en yakınınızdaki devlet okuluna başvurunuz.

Tercümanlar

Kısıtlı İngilizce konuşan ya da hiç konuşamayan anne-babalar ve bakıcılar, çocukları ile ilgili konuları görüşecekleri zaman, okuldan, bir tercüman sağlmasını isteyebilirler. Okulla ilişki kurmak için ayrıca, **Translating and Interpreting Service'i (Yazılı ve Sözlü Tercümanlık Servisi)** de arayabilirler.

TIS NATIONAL İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefonla Tercümanlık Hizmeti

13 1450

Web sitesi

www.immi.gov.au/tis

Kayıt yaptırma

Çocuğunuzu bir okula kayıt ettirmek için, okulla telefonla veya şahsen görüşebilirsiniz. Vizenizi veya Avustralya'ya giriş belgelerinizi, çocuğunuzun nüfus cüzdanını ve karne dahil olmak üzere, daha önce okuduğu okuldan alınan belgeleri yanınızda götürmeniz gerekecektir. Ayrıca aşı belgelerini de göstermeniz gerekebilir. *Sağlık sistemi* adlı 14. Bölümün altındaki, *Aşı* başlığına bakınız.

Öğrenci indirim kartları

Bazı eyalet ve bölgelerde öğrenciler, onlara, pek çok hizmette, örneğin toplu taşıma araçlarında, önemli indirimler sağlayan bir öğrenci kartı alma hakkına sahip olabilirler.

Mesleki Öğrenim ve Eğitim

Vocational Education and Training (Mesleki Öğrenim ve Eğitim -VET) kursları, teknik ve mesleki becerileri veya belli bir iş alanında çalışmak için gereken becerileri kazanmak isteyen kişiler içindir. Bilişim teknolojisi, işletme hizmetleri, sosyal bilimler ve medya, turizm ve otelcilik, çocuk bakımı, ulaşım ve lojistik, inşaat ve madencilik, imalat ve kırsal endüstriler gibi alanlarda pek çok mesleki eğitim kursu vardır.

Bu kurslar **Technical and Further Education (Teknik ve İleri Eğitim TAFE)** Enstitülerinde, Adult Community Education (Yetişkinler için Belediye Eğitim Merkezleri - ACE) organizasyonları ve Registered Training Organisations (Kayıtlı Eğitim Organizasyonları - RTOs). Ortaöğretim öğrencileri, ayrıca, okullarının son yıllarında Mesleki Öğrenim ve Eğitim kursları alabilirler. Mesleki Öğrenim ve Eğitim kursları ücretlidir ve öğrencilerin çoğunlukla kendi kitaplarını, malzemelerini ve ekipmanlarını satın almaları gerekir. Öğrencilerin bazı kurslara katılabilmeleri için liseyi bitirmiş olmaları gerekmektedir.

Mesleki Öğrenim ve Eğitim kursları ve eyalet veya bölgenizde hangilerinin mevcut olduğunu öğrenmek için aşağıdaki bilgilere bakınız.

VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING (VET)		TELEFON	WEB SITESİ
Ulusal	VET Information Gateway		www.training.com.au
Ulusal	National Training Information Service (Ulusal Eğitim Bilgi Servisi – NTIS) – VET Veritabanı		www.ntis.gov.au
Ulusal	Department of Employment, Education and Workplace Relations (İstihdam, Eğitim ve İşyeri Bakanlığı – DEEWR) – VET ücreti yardımları konusunda tavsiye		www.deewr.gov.au
ACT	Canberra Institute of Technology (Canberra Teknoloji Enstitüsü)	02 6207 3100	www.cit.act.edu.au
NSW	TAFE NSW Information Centre (TAFE NSW Bilgi Merkezi)	13 1601	www.tafensw.edu.au
NT	Öğrenim ve Eğitim Bakanlığı – GET VET	08 8999 5659	www.det.nt.gov.au
QLD	TAFE Queensland	1300 308 233	www.tafe.qld.gov.au
SA	TAFE SA Danışma	1800 882 661	www.tafe.sa.edu.au
TAS	Tasmanian Polytechnic, Academy, Skills Institute (Tazmanya Politeknik, Akademi, Beceri Enstitüsü)	1300 655 307	www.yourchoice.tas.gov.au
VIC	Skills Victoria – TAFE Kurs Bilgileri Hattı	13 1823	www.tafe.vic.gov.au
WA	Training WA	1800 999 167	www.trainingwa.wa.gov.au

Mesleki vasıfların tanınması hakkında daha fazla bilgi için *İstihdam* başlıklı 9. Bölüme bakınız.

Belediyenin kısa kursları

Yerel belediyelerde **Adult and Community Education (Yetişkinler ve Toplum Eğitim - ACE)** merkezlerinde çeşitli eğitim aktiviteleri sunulmaktadır. Adult and Community Education programları genellikle son derece esneklerdir. Çeşitli yetenek ve kökenlerden gelen insanların ihtiyaçlarına uyacak şekilde yönetilirler.

Adult and Community Education kursları, genelde diploma veya sertifika vermezler, ama daha resmi ve işle ilgili bir eğitimin yolunu açabilirler. Adult and Community Education ayrıca işle ilgili beceriler ve belgeler sağlayabilir ya da kişisel, yaşam tarzıyla ilgili, sosyal ihtiyaçları karşılayabilir.

Bazı onaylı kısa kurslar, sanat, bilgisayarlar, şarap tatma, küçük işletmeler, İngilizce ve diğer diller ve spor gibi çok çeşitli alanlarda bilgi ve beceri sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Bazı Technical and Further Education (TAFE) ve Vocational Education Training (VET) organizasyonları da onaylı olmayan, resmi değerlendirmeye tabi olmayan kısa kurslar ve becerilerinizi geliştirmek için kısa, onaylı kurslar sunarlar. Adult and Community Education kursları 15 yaşın üzerindeki kişilere açıktır. Kurs süresi, genellikle, altı ila sekiz hafta, haftada iki ya da üç saat, veya tam gün atölyeler şeklindedir. Bu kurslar, sıklıkla akşamları veya haftasonları yapılır.

Üniversiteler

Avustralya üniversiteleri dünyanın en iyi üniversiteleri arasındadır. Bir lisans programı, genellikle 3 yıl sürmektedir. Ancak, daha uzun süren çift lisans ve lisansüstü programlar da mevcuttur. Bazı bölümlerde uzaktan eğitim ve yarım-gün eğitim seçenekleri vardır. Üniversiteler ayrıca, daha kısa süreli mesleki gelişim kursları da sunabilir.

İngilizce bilgisi sınırlı olan öğrenciler üniversiteye başlamadan önce bir İngilizce dil programına kayıt olmalıdırlar. Bu, İngilizce dil becerilerinin, üniversite gereklilikleriyle başa çıkmak için yeterli olmasını sağlayacaktır.

Kayıt ve kurslara ilişkin bilgi edinmek için ilgili üniversiteyi arayınız veya **Going to University (Üniversiteye Gitmek)** web sitesine bakınız. **Study in Australia (Avustralya'da Okumak)** adlı web sitesinde Avustralya'da eğitim yapma konusunda 12 ayrı dilde yararlı bilgiler yer almaktadır.

Üniversite kurs programlarının maliyeti, kurs ücretlerini, (**HECS** olarak da bilinen Higher Education Contribution Scheme – Yüksek Eğitim Katkı Tasarısı), yan masrafları, kitap ücretlerini, barınma ücretlerini ve genel yaşam giderlerini kapsayabilir. Öğrencilerin, üniversitelerden ayrılmaları durumunda dahi bir HECS borcuna sahip olmaları ihtimali olduğunu bilmeleri gerekir.

Üniversite eğitimi hakkında daha fazla bilgi için aşağıya bakınız.

ÜNİVERSİTEDE OKUMAK	TELEFON	WEB SİTESİ
Ulusal Department of Education, Employment and Workplace Relations (Eğitim, İstihdam ve İşyeri İlişkileri Bakanlığı) – 'Going to Uni' (Üniversiteye Gitmek) öğrenci danışma hattı	1800 020 108	www.goingtouni.gov.au
Ulusal Kurslar ve eyalet/bölgelerdeki sağlayıcılar		Going to Uni kurs bulma servisi

Yüksek eğitim derecelerinin tanınması *İstihdam* başlıklı 9. Bölüme bakınız.

Öğrenci destek ödemeleri

Youth Allowance (Gençlik Ödeneği - 16-24 yaş arası kişiler için) ve **Austudy** ödenekleri (25 yaş ve üzerindeki kişiler için), onaylı eğitim kuruluşlarında tam-gün eğitim gören öğrencilere mali yardım sağlamaktadır. Her iki ödenek de gelirin ve mal varlığının belli sınırlar içerisinde olmasına bağlıdır. Avustralya'ya yeni gelenler için genellikle 104 haftalık bir bekleme süresi uygulanmaktadır.

Mali destek programları hakkında daha ayrıntılı bilgi almak için Centrelink ile görüşünüz. *Sosyal güvenlik* adlı 11. Bölüme bakınız.

Uluslararası öğrenci desteği

Avustralya Devleti en yüksek kaliteli eğitim sistemini sağlamayı ve uluslararası öğrencilerin, eğitimleri süresince ihtiyaç duydukları desteği aldıklarından emin olmayı taahhüt eder.

Öğrenim veya eğitim kurumunuzun, orada eğitim gördüğünüz sürece doğabilecek sorunlar konusunda size yardım etmesi gerekir. Size, güvenlik ve sağlık konularında yardımcı olmalı ve Avustralya'da yaşamaya ve okumaya alışmakta zorluk çekmeniz durumunda ulaşabileceğiniz bir personel bulundurmalıdırlar.

Sizin bulunduğunuz kuruluştaki irtibat kurabileceğiniz kişinin kim olduğunu bildiğinizden emin olun. Herhangi bir sorun yaşadığınızda her zaman bu kişiyle irtibata geçin.

Güvenlik – Eğer kendinizi tehdit altında hissediyorsanız, veya biri sizi incittiyse, eyalet veya bölgenizdeki polise bu durumu bildirmeniz gerekir.

Ayrımcılık – Eğer eğitim kuruluşunuzda, işte veya başka bir yerde ayrımcılığa maruz kaldığınızı düşünüyorsanız, 1300 656 410 numarasından Australian Human Rights and Equal Opportunity Commission'a (Avustralya İnsan Hakları ve Eşit Fırsatlar Komisyonu) ulaşın.

Konaklama – Eğer konakladığınız yer iyi durumda değilse, veya kiranın fazla olduğunu düşünüyorsanız, eyalet veya bölgenizdeki Tenants' Union (Kiracı Sendikası) veya Advice Service (Tavsiye Servisi) ile temasa geçin.

Eyalet ve bölge iletişim bilgileri için *Konut* adlı 8. Bölümün altındaki *Kiracı hak ve sorumlulukları* başlığına bakınız.

Uluslararası Öğrenci Hattı

Eğer eğitimiz, güvenliğiniz, konaklama veya iş yerinizle ilgili sorunlar yaşıyorsanız, Department of Education, Employment and Workplace Relations (Eğitim, İstihdam ve İşyeri Bakanlığı – DEEWR) tarafından yönetilen Uluslararası Öğrenci Hattını (International Student Hotline) arayabilirsiniz.

Uluslararası Öğrenci Hattını arayarak, kiminle temasa geçmeniz, veya kaygılarınızı kime dile getirmeniz gerektiği konusunda tavsiye alın. İsminizi vermenize gerek yoktur.

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN TAVSİYELER

Department of Education Employment and Workplace Relations (Eğitim, İstihdam ve İşyeri Bakanlığı) – Avustralya'da Eğitim (Study in Australia) web sayfası – İngilizce dışındaki diğer dillerde bilgiler de bulunmaktadır

studyinaustralia.gov.au

International Student Hotline – Pazartesi Cumaya 8. 00 ile 18. 00 arası

1300 363 079

Avustralya'da Okuma ve Yaşama Rehberi

['Guide to Studying and Living in Australia' \(Avustralya'da Okuma ve Yaşama\) kitapçığı](#)

14 Sağlık sistemi

Medicare

Avustralya Hükümeti **Medicare** olarak adlandırılan bir program aracılığıyla bazı tıbbi, optometrist ve hastane masraflarının karşılanmasında yardımcı olmaktadır. Medicare, kamu (Medicare) hastalarına devlet hastanelerinde ücretsiz tedavi ve doktorlar ile uzmanlardan da ücretsiz veya indirimli tedavi sağlar. Ayrıca, optometrist ve dişçilerden de sınırlı bazı hizmetleri karşılar. Eğer Medicare Safety Net (Medicare Güvenlik Ağı) eşiğine ulaşırsanız, doktorunuza yapacağınız ziyaretler veya yaptıracağınız testler size daha da aza mal olabilir.

Avustralya Hükümeti ayrıca, İlaç Yardımı Programı (Pharmaceutical Benefits Scheme - PBS) kapsamında çoğu ilaç harcamalarına yardım sağlamaktadır. Eğer bir yıl içinde pek çok ilaca ihtiyacınız olursa, PBS Safety Net (PBS Güvenlik Ağı) size yardımcı olabilir. PBS Safety net miktarına ulaştığınız, ve bir eczacı size PBS Safety Net kartını verdiği zaman, PBS ilacınız, yılın geri kalanında daha ucuz veya ücretsiz olacaktır. Eğer daha pahalı bir marka ilaç seçerseniz, veya doktorunuz size böyle bir ilaç yazarsa, daha fazla ödemeniz gerekebilir.

Medicare, ambulans masrafları, çoğu dışı hizmetlerini, fizik tedavi, gözlük, ayak bakımı, sınıklı hizmetleri veya özel hastane yatak ücretlerini **ödemez**.

Koşullarınızın uygun olup olmadığını öğrenmek ve Medicare'e kayıt olmak için pasaport, seyahat belgeleri ve kalıcı vizeniz ile birlikte bir Medicare ofisine gitmeniz gerekir. Tüm şartların yerine getirilmesi durumunda, size, kartınız gelinceye kadar (yaklaşık üç hafta sonra postayla) kullanmanız amacıyla Medicare numaranız verilebilir. Birçok durumda, sağlık masraflarınızı ödeyecek, ve daha sonra ödediğiniz miktarın bir kısmını geri alacaksınız.

Medicare, Australian Childhood Immunisation Register'ı (Avustralya Çocukluk Aşıları Kayıtları) yönetmektedir. Eğer yedi yaşın altında bir çocuğunuz varsa, Avustralya'daki doktorunuza, çocuğunuzun aşılarının tam olup olmadığını belirlemesine yardımcı olmak için, aşı belgelerinizi yanınızda getirmeniz gerekir. Çocuğunuzun aşı tarihçesi, size, çocuğunuzun okula kaydederken aşı gerekliliklerini karşılamanızda yardımcı olur ve ayrıca bazı Aile Yardımı ödemeleri için de gereklidir.

Buna ek olarak, Medicare Family Assistance (Aile Yardımı) ödemeleri ve servisleriyle ilgili yardım sağlar. Yerel Medicare ofisinizde mevcut olan ödemelerden bazıları, Family Tax Benefit (Aile Vergi Ödeneği), Baby Bonus, (Bebek İkramesi), Child Care Benefit (Çocuk Bakım Ödeneği), ve Maternity Immunisation Allowance'ı (Hamilelik Aşı Ödeneği) kapsamaktadır.

Medicare'in 19 değişik dile tercüme edilmiş olan bir **Bilgi Seti** vardır. Bu sette, Medicare'in programları ve servisleri hakkında bilgiler vardır ve yardımlar ve ödemeleri için hangi koşulların sağlanması gerektiği açıklanmaktadır. Bölgenizdeki Medicare'e gittiğinizde bu setten istemeyi unutmayınız ya da web sitesini ziyaret ediniz.

Medicare hakkında daha fazla bilgi için *Avustralya'ya geldikten kısa bir süre sonra yapılması gerekenler* adlı 1. Bölüme bakınız.

MEDICARE AVUSTRALYA İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon	13 2011
Bir ofisi ziyaret edin	Medicare ofis konumları
Medicare Bilgi Seti – İngilizce dışındaki diğer dillerde de mevcuttur	Bilgi Seti
Web sitesi	www.medicareaustralia.gov.au

Centrelink Sağlık Bakım Kartı

Eğer **Centrelink**'ten ödenek alıyorsanız veya geliriniz düşükse, Hükümetin vermiş olduğu **Health Care Card**'a hak kazanabilirsiniz. Bu kart size, ilaç fiyatları ve sağlık hizmetleri (doktor, dışı ve ambülans) gibi birçok konuda indirim sağlar.

Not: Health Care Card'nuz olsa bile, temel sağlık ve hastane masraflarının tümü için Sağlık Bakım Kartınızla birlikte Medicare kartınızı da göstermeniz gerekir.

Centrelink hakkında ayrıntılı bilgi için, *Sosyal güvenlik* başlıklı 11. Bölüme bakınız.

CENTRELINK

Centrelink Health Care Card (Sağlık Bakım Kartı) bilgisi

[Centrelink 'Health Care Cards' web sayfası](#)

Özel sağlık sigortası

Birçok Avustralyalı özel sağlık sigortası yaptırmayı seçmektedir. Özel sağlık sigortaları, özel veya devlet hastanelerinde özel hasta olarak tedavi edilme masraflarınızın tümünü ya da bir kısmını karşılar ve Medicare kapsamına girmeyen dış bakımı, çoğu göz bakım hizmetleri ve bazı eyalet ve bölgelerde ambülans taşıma hizmetleri gibi diğer bazı hizmetleri de kapsayabilir.

Özel sağlık sigortalarının hangi hizmetleri kapsadığı ve maliyeti büyük çeşitlilik gösterir. Bu yüzden özel sağlık sigortası yaptırmak isterseniz, değişik özel sağlık sigortası fonlarını karşılaştırmanız **ve poliçeyi imzalamadan önce bütün ayrıntılarını dikkatli bir şekilde incelemeniz önemlidir.**

Teşvikler

Avustralya Hükümeti, özel sağlık sigortasını özendirmek için mali teşvikler sunmaktadır. Özel sağlık sigortası yaptırmayı düşünmeniz halinde aşağıda belirtilen hususları bilmeniz gerekir:

- Yüzde 30 İndirim** – Koşullarınız Medicare'den yararlanmaya uygunsa ve hastane tedavisi genel tedavi ('ikincil' veya 'ekstra') ya da her ikisini de birlikte sağlayan bir sağlık sigortasına sahipseniz özel sağlık sigortası primlerinden yüzde 30 oranında indirim talebinde bulunabilirsiniz. Bu indirim genellikle size özel sağlık sigortasının bedelinin yüzde 30'unu geri verecektir (65-69 yaşları arasındaki kişiler için İndirim yüzde 35; 70 yaş ve üzerindeki kişiler için ise, yüzde 40'dır).
- Medicare Levy Surcharge (Medicare Ek Vergisi)** – Birçok Avustralyalı vergi yükümlüsü ödedikleri vergi miktarına dahil edilen bir Medicare Levy (ek vergi) ödemektedir. 'Medicare Levy Surcharge' belirli bir gelir eşiğinin üzerinde gelir sahibi olan ve hastane tedavisini kapsayan sağlık sigortası olmayan kişilere uygulanan yüzde 1'lik ek bir vergidir. Gelir eşikleri halihazırda bekarlar için yılda 73 bin; çiftler ya da aileler için ise 146 bin Avustralya dolarıdır. Bu eşikler, gelecekte, ortalama maaşlara ayak uydurmak üzere endekslenecektir.
- Lifetime Health Cover (Yaşam Boyu Sağlık Sigortası)** – Bu özel sağlık sigortası, kişileri erken yaşta hastane tedavisini kapsayan sağlık sigortası yaptırmaya özendirmektedir. Kişinin 31. yaş gününün ardından 1 Temmuz tarihinden sonra hastane sigortası yaptırmaması halinde, 31. yaş gününün ardından, ancak 1 Temmuz tarihinden önce sigorta yaptıran bir kişiye göre aynı düzeydeki bir program için daha fazla prim ödemesi gerekecektir. Kişi geciktiği her yıl için, yüzde 2 oranında daha fazla ödeme yapmak durumunda kalacaktır. Lifetime Health Cover ek masraflarından kaçınmak için, Lifetime Health Cover vade tarihinizden önce, Avustralya'da kayıtlı bir sağlık sigortası kurumundan hastane masrafları sigortası almanız gerekmektedir.

Medicare'e kayıt olduktan sonra bir yıl içinde hastane tedavisini kapsayan özel sağlık sigortası yaptırmak önemlidir. Eğer Medicare'e kaydolduktan sonra 12 aydan fazla beklemeyi seçerseniz, hastane masrafları sigortasını yaptırmaya karar verdiğinizde, 30 yaşın üzerinde olduğunuz her yıl için yüzde iki oranında Lifetime Health Cover ek masrafı ödememiz gerekebilir.

Avustralya'ya 31. yaş günlerinin ardından ve 1 Temmuz tarihinden sonra gelen yeni göçmenler için özel koşullar uygulanmaktadır. Medicare'in tüm yardımlarına hak sahibi olarak kayıtlı oldukları tarihten sonra 12 ay içinde özel hastane sigortası yaptıran göçmenler daha fazla ücret ödemezler.

Özel sağlık sigortası hakkında daha fazla bilgi edinmek için aşağıya bakınız.

ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI HAKKINDA BİLGİ	WEB SİTESİ
Department of Health and Ageing (Sağlık ve Yaşlılık Bakanlığı) – özel sağlık sigortası hakkında bilgi	'Private Health Insurance' web sayfası
Department of Health and Ageing (Sağlık ve Yaşlılık Bakanlığı) – Ömür Boyu Sağlık Sigortası hakkında bilgi	'Lifetime Health Cover' web sayfası
Private Health Insurance Ombudsman	www.phio.org.au
Sağlık fonları ve police karşılaştırması	www.privatehealth.gov.au

Tıbbi yardım

Tıbbi acil durumlar

Devlet hastanelerinin Acil Servislerinde ('Casualty' ya da 'Emergency') günde 24 saat, haftada yedi gün **acil tedavi** hizmeti sağlanmaktadır. Devlet hastaneleri ve özel hastanelerin listesi, ['White Pages'](#) telefon rehberinde 'Hospitals' başlığı altında bulunmaktadır. Ayrıca bazı sağlık merkezlerinde de acil tedavi hizmeti sağlanabilir.

Eğer siz veya bir tanıdığınız tehlikeli bir şekilde hastaysa, hemen **000 numarasını arayıp** ve bir **"Ambulance"** isteyin.

Hastaneye giderken, kullandığınız tüm ilaçları ve ayrıca Medicare, özel sağlık sigortası üye kartı, "Health Care" ya da "Pension Concession" kartlarınızı yanınıza almayı unutmayınız.

Sorunun acil olmaması durumunda, tıbbi yardımı aile doktorunuzdan almanız gerekir.

Sağlık bilgileri ve tavsiyeleri servislerini arayın

Tüm eyaletler ve bölgelerde yedi gün, 24 saat, sağlık konularında rehberlik sağlayan telefon servisleri vardır ve onlar sizi yerel sağlık servislerine yönlendirebilirler.

Öncelikle, daima aile doktorunuzla temasa geçmeyi denemelisiniz. Eğer ona ulaşamıyorsanız, aşağıda listesi verilen servislerden, size sorunuzun ne kadar acil olduğu ve bu konuda ne yapılması gerektiği konusunda anında profesyonel görüş belirtebilecek, yetkili hemşirelerle görüşebilirsiniz.

Eyalet veya bölgenizde, haftada yedi gün, 24 saat çalışan telefon sağlık hizmetleri hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bilgilere bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	TELEFONLA SAĞLIK TAVSİYELERİ SERVİSİ	TELEFON	WEB SİTESİ
ACT	healthdirect	1800 022 222	www.healthdirect.org.au
NSW	healthdirect	1800 022 222	www.healthdirect.org.au
NT	healthdirect	1800 022 222	www.healthdirect.org.au
QLD	13 HEALTH	13 43 25 84	www.health.qld.gov.au
SA	healthdirect	1800 022 222	www.healthdirect.org.au
TAS	healthdirect	1800 022 222	www.healthdirect.org.au
VIC	NURSE-ON-CALL	1300 606 024	www.health.vic.gov.au
WA	healthdirect	1800 022 222	www.healthdirect.org.au

Ambülans masrafları

Medicare ambülans masraflarını karşılamaz. Ambülans masrafları, hangi eyalet veya bölgede yaşadığınıza göre çeşitlilik gösterir ve sigortanız yoksa, çok kısa bir yolculuk bile pahalı olabilir.

Queensland ve Tazmanya'da ambülans hizmetleri, yerel sakinler için ücretsizdir. Diğer tüm eyalet ve bölgelerde, bu hizmetlerden ücret alınabilir. Bu ücretler, ambülansla ne kadar mesafe katettiğinize, hastalığınızın çeşidine ve indirim hakkınız olup olmadığına göre değişir.

Eğer Queensland ve Tazmanya dışında yaşıyorsanız, ambülans masraflarını karşılamak için, ambülans servisleri (Northern Territory, South Australia, Victoria ve Western Australia'nın kırsal alanlarında) sunulan üyelik programlarından veya özel bir sağlık sigortası fonu (Australian Capital Territory, New South Wales ve Western Australia'nın metropolitan kesimleri) tarafından sunulan üyelik programlarından yararlanmak isteyebilirsiniz.

Pratisyen doktorlar (aile doktorları)

Eğer sağlığınız konusunda bir endişeniz varsa ve durumunuz acil değilse, önce aile doktorunuza (aynı zamanda 'General Practitioner' veya GP olarak bilinir) ya da bir sağlık merkezine gitmeniz gerekmektedir. Gideceğiniz doktoru ya da sağlık merkezini kendiniz seçebilirsiniz. Doktor ve sağlık merkezlerini ['Yellow Pages'](#) telefon rehberinde 'Medical practitioners' başlığı altında bulabilirsiniz.

Doktorunuz size **bulk bill** ödemesi uygulayabilir. Bu uygulamada, sizden bir Medicare formu imzalamanız istenir ve doktorunuz bu formu Medicare'e gönderir. Daha sonra Medicare, ödemeyi doktorunuza yapar. Eğer doktorunuz toptan faturalandırma (bulk billing) kabul etmiyorsa, tedavi ücretinizi ödemeniz istenecektir. Daha sonra, siz bu miktarı Medicare'den veya özel sağlık sigortası fonundan talep edebilirsiniz. Doktorunuzu ziyaret ettiğinizde, Medicare kartınızı (ve eğer varsa, Health Care Card/Sağlık Bakım Kartı) yanınızda bulundurmalısınız.

Uzman doktorlar

Önce bir genel pratisyen hekimi (aile doktoru) görmeden **uzman doktora** gidemezsiniz. Doktorunuz sizi, daha sonraki tedaviniz için bir uzman doktora ya da başka bir uzmana sevk edebilir.

Doktor tercümesi, öncelikli hat

Doktorlar, TIS National'ın öncelikli telefon hattını kullanarak, bir TIS National tercümanının, size tıbbi konsültasyonunuz sırasında yardımcı olmasını sağlayabilir. Avustralya vatandaşı veya Avustralya'da sürekli oturma vizesine sahip olmanız ve muayenenin Medicare kapsamında olması koşuluyla bu hizmet siz ya da doktorunuz için ücretsizdir. Doktor ayrıca, gerekli olması halinde tercümanın muayenehanede hazır bulunmasını da sağlayabilir. Doktorunuzdan bu servise ulaşmasını isteyebilirsiniz.

İngilizce konusunda yardım başlıklı 2. Bölüme bakınız.

İlaçlar

Doktorunuz ilaca ihtiyacınız olduğunu düşünürse, size bir reçete yazabilir. İlaçlarınızı **chemist** shop veya **pharmacy'den (eczane)** temin edebilirsiniz. Antibiyotikler gibi birçok ilaç sadece reçete ile alınabilir. Centrelink tarafından verilen Health Care Card (Sağlık Bakım Kartı) ya da Pension Concession Card'ınızın (Emekli İndirim Kartı) olması halinde, belirli ilaçları indirimli alabilirsiniz. Eczaneden ilacınızı alırken yanınızda Medicare kartınızı da getirmeniz gerekir.

İlaçların üzerindeki etiketleri ve talimatları dikkatli bir şekilde okumanız ve anlamamanız durumunda sormanız gerekir. İlaçlara ilişkin yardım ya da bilgi için eczacıya başvurunuz ya da Medicine Line'ı (İlaç Hattı) arayınız.

Eczaneler de, sizinle ilaçlar hakkında konuşmak için telefon tercümanları kullanabilirler. Bunlar, size yardımcı olmak için devlet tarafından sağlanan ücretsiz hizmetlerdir.

İLAÇLAR VE REÇETELER		TELEFON	WEB SİTESİ
Ulusal	Medicine Line – Ulusal Reçete Servisi, Pazartesiden Cumaya – 9.00 – 17.00 arası	1300 888 763	'Medicine Line' web sayfası
Ulusal	Medicare Australia – reçeteler hakkında bilgiler		'Your prescriptions' web sayfası

Eyalet ve bölge sağlık servisleri

Eyalet ve bölge hükümetleri hastane ve toplum sağlık hizmetleri sağlarlar. Eyalet veya bölgenizdeki hizmetler hakkında daha fazla bilgi için ilgili devlet birimine başvurun.

EYALET VEYA BÖLGE	SAĞLIK KURULUŞLARI	WEB SİTESİ
ACT	Department of Health (Sağlık Bakanlığı)	www.health.act.gov.au
NSW	Department of Health	www.health.nsw.gov.au
NT	Department of Health and Families (Sağlık ve Aile Bakanlığı)	www.health.nt.gov.au
QLD	Queensland Health	www.health.qld.gov.au
SA	Department of Health	www.health.sa.gov.au
TAS	Department of Health and Human Services (Sağlık ve İnsan Hizmetleri Bakanlığı)	www.dhhs.tas.gov.au
VIC	Department of Health	www.health.vic.gov.au
WA	Department of Health	www.health.wa.gov.au

Eyalet ve bölge hükümetleri tarafından sağlanan toplum ve diğer sağlık hizmeti örnekleri şunlardır.

Toplum Sağlık Merkezleri

Community Health Centres (Toplum Sağlık Merkezleri) her yaşta kişilere düşük ücretli sağlık hizmetleri sağlamaktadır. Her merkezde aynı hizmetler sunulmamasına karşın, genellikle sağlanan hizmetler, hemşirelik, sağlık eğitimi, fizik tedavi, diş bakımı, sağlık bakımı, danışmanlık ve sosyal yardımı kapsamaktadır.

Küçük çocuklu aileler için sağlık servisleri

Anne ve çocuk sağlık servisleri pek çok eyalet ve bölgede mevcuttur. Bu servisler, doğumdan okul yaşına kadar çocuğu olan tüm aileler için genellikle ücretsizdir. Sağlık bilgileri, aşılar, ve çocuk gelişimi, ebeveynlik ve küçük çocukların beslenmesi konusunda tavsiye sağlarlar.

Kadın sağlığı servisleri

Women's Health Services (Kadın Sağlık Servisleri), sağlıkları hakkında bilinçli karar vermelerinde kadınları desteklemektedir. Kadınlara, bireysel olarak veya gruplar halinde, en yakın kadın doktoru nerede bulabileceğiniz, nerede "pap smear" (rahim kanserine önlemeye yönelik bir test), göğüs bakımı, hamilelik, alkol ve uyuşturucu sorunları, kumar alışkanlığı konusunda yardım için nereye gidebileceğiniz, ve eğer ev içi şiddet mağduruysanız nereye gidebileceğiniz konusunda yardım sağlar.

Özürülere yönelik servisler

Özürli kişiler ve onların aileleri veya bakıcıları için, eyalet ve bölge sağlık servisleri aracılığıyla çok çeşitli destek ve hizmetler sağlanmaktadır.

Farklı kökenlerden gelen kişilere yönelik servisler

Birçok hastane ve büyük sağlık merkezi, bölgelerindeki göçmen toplumlara hizmet sunan sağlık uzmanı ekiplerine sahiptir. Bu hizmetler danışmanlık, tavsiye, sevk ve sağlık bilgileri sağlamayı kapsamaktadır. Bölgenizdeki hastaneyi ya da Toplum Sağlık Merkezini arayarak kendi dil grubunuzda çalışan bir **Multicultural Health Worker (Çokkültürlülük Sağlık Görevlisi)** olup olmadığını öğreniniz.

Ruh Sağlığı servisleri

Ruhsal sorunlar ve rahatsızlıklara ilişkin yardıma ihtiyaç duyanlar için çeşitli servisler bulunmaktadır. Birçok durumda, ruhsal sorunlarıyla ilgili yardıma ihtiyaç duyan kişilerin aile doktoru veya Community Health Centre (Toplum Sağlık Merkezi) ile ilişkiye geçmeleri gerekir. Eğer acil yardıma ihtiyacınız varsa, en yakın hastanedeki psikiyatri ekibine veya doktorunuza başvurun.

Akıl sağlığı konularında bilgi ve yardıma aşağıdaki listede belirtilen kuruluşlardan ulaşılabilir.

AKIL SAĞLIĞI YARDIMI	TELEFON	WEB SITESİ
Lifeline – 24 Saat açık Yardım Hattı	13 1114	www.lifeline.org.au
Kids Helpline (Çocuk Yardım Hattı) – 24 Saat açık Yardım Hattı	1800 55 1800	www.kidshelp.com.au
Mens Helpline (Erkek Yardım Hattı) Australia – 24 Saat açık Kriz Hattı	1800 688 009	www.menslineaus.org.au
Multicultural Mental Health Australia (Avustralya Çokkültürlü Akıl Sağlığı – MMHA)	02 9840 3333	www.mmha.org.au

Çocuk güvenliği ve kazaları önleme

Kidsafe, Child Accident Prevention Foundation of Australia (Avustralya Çocuk Kazalarını Önleme Vakfı), çocuk güvenliğine ve kazaları önlemeye yönelik bilgi ile anne-babalara ve topluma yönelik hizmetler sağlayan bir sivil toplum kuruluşudur. Başka dillere çevrilmiş bazı bilgi notları Kidsafe web sitesinin Western Australia ve Victoria bölümlerinde yer almaktadır.

	AJANS	TELEFON	WEB SITESİ
Ulusal	Kidsafe	Eyalet ve bölge bilgileri ve iletişim numaraları için web sitesine bakınız	www.kidsafe.com.au

Aşılama

Aşılama çocukları (ve yetişkinleri) enfeksiyonlara karşı korumaktadır. Aşılama zorunlu olmayıp, tüm çocuklar için önerilmektedir. Bazı eyalet ve bölgelerde, çocuklar bakım merkezlerine ya da okula başlarken aşı belgesi gösterilmesi gerekir. Çocuk bakım merkezleri ve okullar hangi çocukların aşısız olduğunu bilmek isterler.

Aşılar aile doktorunuza ya da bölgenizdeki Community Health Centre'de (Toplum Sağlık Merkezi) yaptırılabilir. Aşıları Community Health Centre'da yaptırmak istemeniz durumunda, hangi aşılamanın ve ne zaman yapıldığını öğrenmek için onları aramanız gerekecektir.

Child Care (Çocuk Bakım) ödeneği almak için çocuğunuzun aşılamanın zamanında yaptırmanızı ya da aşılamayla ilgili muafiyet belgenizin olması gerekir.

AJANS	TELEFON	WEB SITESİ
Department of Health and Ageing (Sağlık ve Yaşlılık Bakanlığı) – Ulusal Aşılama Bilgi Hattı	1800 671 811	www.immunise.health.gov.au
Medicare Australia – Australian Childhood Immunisation Register (Avustralya Çocuk Aşılama Kayıtları)	1800 653 809	www.medicareaustralia.gov.au

Ağız ve diş sağlığı hizmetleri

İyi bir ağız bakımı genel sağlık için çok önemlidir. Diş bakımı, esas olarak özel dişçiler tarafından sağlanmaktadır. Bölgenizde bulunan özel diş hekimleri genellikle bir ücret karşılığında hizmet sağlamaktadır. Dişçiler [Yellow Pages](#) telefon rehberinde, 'Dentists' başlığı altında listelenmişlerdir. Diş tedavisi masraflarınızda yardımcı olması için özel bir sağlık sigortası yaptırabilirsiniz.

Medicare Australia ayrıca Medicare Teen Dental Plan'i (Medicare Gençler için Diş Planı) yönetmektedir. Medicare Teen Dental Plan, 12-17 yaş arasındaki, uygun şartlara sahip gençlere, yıllık diş muayenesi masraflarında yardımcı olur. Eğer uygun şartlara sahipseniz, size bir mektup ve bir makbuz gönderilecektir. Diş muayenesi, röntgen, ölçekleme ve temizleme, florid tedavisi, ağız sağlığı ile ilgili talimatlar, beslenme tavsiyeleri ve dişteki oyuk veya çatlakları kaplamayı kapsar.

Eyalet ve bölge hükümetleri, uygun şartları karşılayan Centrelink indirim kartı sahiplerine, sınırlı ölçüde ücretsiz ağız sağlığı bakımı sağlamaktadır. Bu hizmetlerden başlıcaları, ağrının durdurulması ve takma dişler gibi bazı temel ağız sağlığı bakımıdır. Bölgenizdeki servislerin ayrıntıları için en yakınınızdaki sağlık merkezine veya hastaneye başvurunuz. İndirim hakkınız olup olmadığını öğrenmek için Centrelink'e başvurun. *Sosyal güvenlik* başlıklı 11. Bölüme bakın.

Yaşlı bakım servislerine erişim

Yaşlı bakım evlerinde sağlanan yatılı yaşlı bakımı, hastalık, engellilik, yoksulluk, veya acil nedenler, bakıcı ihtiyacı, aile veya arkadaşlar gibi sebeplerden veya yalnızca evde yardım olmaksızın idare etmek daha zor geldiği için, tek başlarına yaşayamayacak olan yaşlı insanlar içindir. Bu kadar yüksek derecede bakıma ihtiyaç duymayanlar, bağımsız yaşama ünitelerinde veya emeklilik köylerinde yaşamayı düşünebilirler.

Aged Care Assessment Teams (Yaşlı Bakım Değerlendirme Ekipleri – ACAT'lar), evinizde yaşamayı sürdürmek için hangi Avustralya Hükümeti fonlu servislere ihtiyaç duyduğunuz, ya da bir yaşlı bakım evine taşınmanızın gerekip gerekmediği konusunda bilgi vermektedir.

Yaşlı insanlar için çeşitli toplum bakım servisleri (kendi evlerinde veya bir belediye kuruluşunda yaşayan insanlar için bakım) ve yatılı bakım servisleri (huzurevlerinde veya yurtlarda kalan yaşlılar için bakım) mevcuttur. Eyaletinizde veya bölgenizdeki yaşlı bakımı kuruluşları ve servislerinin (İngilizce konuşmayan kişiler için servisler de dahil) telefon numaralarını 'Aged' başlığı altında [White Pages](#) telefon rehberinde bulabilirsiniz.

Commonwealth Carelink Centres (Commonwealth Carelink Merkezleri) yaşlılara ve özürli kişilere bakım sağlayanlara bilgi ve destek hizmeti sunmaktadır.

YAŞLI BAKIMI BİLGİLERİ	TELEFON	WEB SİTESİ
Department of Health and Ageing (Sağlık ve Yaşlılık Bakanlığı) – Yaşlı ve Toplum Bakımı Bilgi Hattı	1800 500 853	www.agedcareaustralia.gov.au
Seniors web sitesi		www.seniors.gov.au
Centrelink – Residential Aged Care (Yatılı Yaşlı Bakımı) web sayfası		www.centrelink.gov.au
Federal Hükümet Respite ve Carelink Merkezleri	1800 052 222	www.commcarelink.health.gov.au

Sağlık hakkında daha fazla bilgi

Daha fazla bilgi ve diğer sağlık servisleriyle ilgili ayrıntıları aile doktorunuz, sağlık merkezleri, toplum sağlık merkezleri, hastaneler ya da eczanelerden alabilirsiniz.

Sağlık hizmetleriyle ilgili Şikayetler

If you are concerned about health care provided to you or another person you can make a complaint to the independent health complaints commission in your state or territory.

EYALET VEYA BÖLGE	SAĞLIK BAKIMI ŐIKAYETLERİ KURULUŞU	TELEFON	WEB SITESİ
ACT	Human Rights Commission (İnsan Hakları Komisyonu)	02 6205 2222	www.hrc.act.gov.au
NSW	Health Care Complaints Commission	1800 043 159	www.hccc.nsw.gov.au
NT	Health and Community Services Complaints Commission (Sağlık ve Toplum Servisleri Şikayet Komisyonu)	1800 806 380	www.hcsc.nt.gov.au
QLD	Health Quality and Complaints Commission (Sağlık Kalitesi ve Şikayetler Komisyonu)	1800 077 308	www.hqcc.qld.gov.au
SA	Health and Community Services Complaints Commissioner (Sağlık ve Toplum Servisleri Şikayetleri Vekili)	1800 232 007	www.hcsc.sa.gov.au
TAS	Office of the Health Complaints Commissioner (Sağlık Şikayetleri Vekilinin Ofisi)	1300 766 725	www.healthcomplaints.tas.gov.au
VIC	Office of the Health Services Commissioner (Sağlık Servisleri Vekilinin Ofisi)	1800 136 066	www.health.vic.gov.au/hsc
WA	Office of Health Review (Sağlık İncelemesi Ofisi)	1800 813 583	www.healthreview.wa.gov.au

15 Eğlence, medya ve yaşam tarzı

Açık hava etkinlikleri

Avustralya yüzme, orman yürüyüşü, kamp ve spor yapma gibi açık hava etkinlikleri bakımından çok uygundur. Açık hava etkinlikleri sırasında akıldan çıkarılmaması gereken bazı güvenlik kuralları bulunmaktadır:

- Plajın tadını güven içinde çıkarabilmek için **her zaman kırmızı ve sarı bayraklar arasında yüzün**. Bunlar cankurtaranlar tarafından denetlenen kısımları gösterir. Güvenlik işaretlerini kontrol edin ve eğer bir problem yaşarsanız, sakın olun, eliniz kaldırın ve yardım çağırın. Eğer kırmızı ve sarı bayrakları bulamıyorsanız veya yüzmenin tavsiye edilmediğine dair tabelalar varsa, plajda yüzmeyiniz.
- Ayrıca nehirlerde, göllerde ve barajlarda yüzerken dikkatli olun ve suya girmeden önce derinliğini ve dibе batmış nesnelere olup olmadığını kontrol edin.
- Yüzen veya suyun yakınında olan çocukları sürekli olarak denetleyin.
- Yalnız başınıza yüzmekten, balığa çıkmaktan ve orman yürüyüşleri yapmaktan kaçının. Nereye gittiğinizi ve ne zaman geri döneceğinizi birine haber verin. Yanınıza bol bol yiyecek ve su alın.
- Güneş yanığı veya deri kanserinden korunmak için, güneşli günlerde şapka veya kep giyiniz. Bu konu özellikle küçük çocuklar için önemli olup, okulların birçoğu yaz aylarında şapka giyilmesini zorunlu kılar.
- Güneşe karşı koruyucu krem sürünüz – Bu kremler eczane ya da süpermarketlerden satın alınabilir.
- Hava tahminlerini dikkate alın. **Total fire ban (açıkta ateş yakma yasağı)** uygulandığı günlerde mangal (barbekü) ve açıkta ateş yakmak yasaktır.

BILGI KAYNAKLARI

Meteoroloji Bürosu – hava tahminleri ve ateş yakma yasakları için

Royal Life Saving Society (Royal Can Kurtarma Derneği) – yüzme ve su güvenliği hakkında bilgiler

Surf Life Saving Australia

Plaj Güvenliği – İngilizce dışındaki dillerde de bilgi içerir

Sualtı Akıntısı Güvenlik Önerileri – İngilizce dışındaki dillerde de bilgi içerir

Australian Cancer Council (Avustralya Kanseri Konseyi) – güneşten korunma hakkında bilgiler

WEB SITESİ

www.bom.gov.au/weather

www.royallifesaving.com.au

www.slsa.asn.au

www.beachsafe.org.au

www.ripcurrents.com.au

www.cancer.org.au

Çevre

Temiz bir çevre ve doğanın korunması Avustralyalılar için önemlidir. Çöp kutularının dışındaki bir yere çöp atılması, çevrenin kirlenmesi ve atıkların izinsiz boşaltılması yasalara aykırıdır. Doğal yaşamdaki hayvanlar, balıklar ve kabuklu deniz hayvanları ile bitkiler, yasalarla koruma altına alınmıştır. İzne ihtiyacınızın olup olmadığını öğrenmeden avlanmayınız, balık tutmayınız ya da bitki veya kabuklu deniz hayvanları toplamayınız. Bunlara ek olarak, National Parks'ın (Ulusal Parklar) bozulmalarına engel olmak için, özel kurallar uygulanmaktadır ve bazen giriş ücretleri alınır.

Eyalet veya bölgenizdeki ulusal parklar hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantılara bakınız.

EYALET VEYA BÖLGE	AJANS	WEB SITESİ
ACT	Parklar, Doğal Koruma ve Araziler	www.tams.act.gov.au
NSW	NSW National Parks and Wildlife Service (Ulusal Parklar ve Vahşi yaşam Servisi)	www.environment.nsw.gov.au
NT	Parks and Wildlife Service	www.nt.gov.au/nreta/parks
QLD	Queensland Parks and Forest Services (Parklar ve Orman Servisleri)	www.derm.qld.gov.au
SA	National Parks and Reserves (Ulusal Parklar ve Rezervler)	www.environment.sa.gov.au
TAS	Parks and Wildlife Service	www.parks.tas.gov.au
VIC	Parks Victoria	www.parkweb.vic.gov.au
WA	Department of Environment and Conservation (Çevre ve Doğal Koruma Bakanlığı)	www.dec.wa.gov.au

Medya

Büyük alışveriş merkezlerindeki çoğu gazete bayiiinde, çeşitli dillerde gazeteler vardır. Belirli bir dilde veya istediğiniz belli bir gazeteyi bulamamanız durumunda, sipariş verebilirsiniz.

Avustralya'da ücretsiz olan çeşitli televizyon kanalları vardır – bu 'free to air' (ücretsiz yayın) hizmetleri izlemek için 'television license' (televizyon lisansı) ya da aboneliğe gerek yoktur.

Diğer televizyon servisleri ücretli abonelik gerektirir ('pay television' veya 'pay TV'). **İletişim servisleriyle ilgili herhangi bir sözleşme imzalamadan önce**, bu servislerin ücretlerini ödeyebileceğinizden ve mevcut yaşam düzenlemeleriniz göz önüne alındığında buna ihtiyacınız olduğundan emin olun. Bazı durumlarda, kişiler normal televizyon izleyebilmek için paralı televizyona ihtiyaçları olduğu düşüncesiyle sözleşme imzalamaktadırlar. Başkaları, sadece kısa bir süre kiralamak istedikleri servisler için uzun sözleşmeler imzalamışlardır.

Special Broadcasting Service (SBS) televizyon ve radyo istasyonları çeşitli toplum dillerinde yayın yapmaktadır. Haftalık yayın programları kentiçi gazetelerinde yayınlanmaktadır. Etnik radyo istasyonlarının bir listesi **National Ethnic Multicultural Broadcasters' Council'in (NEMBC – Ulusal Etnik ve Çokkültürlü Yayın Kurulu)** web sitesinden elde edilebilir.

NATIONAL ETHNIC AND MULTICULTURAL BROADCASTERS' COUNCIL İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon **03 9486 9549**
Web sitesi www.nembc.org.au

İnternet

Eğer evinize internet bağlatmak veya internete kablosuz olarak bağlanmak istiyorsanız, bir internet servis sağlayıcısıyla sözleşme imzalamanız gerekir. Herhangi bir sözleşme imzalamadan önce, bu servisin ücretini ödeyebileceğinizden ve sizin ihtiyaçlarınızı karşılayabileceğinizden emin olun.

İnternete erişim olanağı olmayan kişiler için ücretsiz ya da uygun ücrete internet erişim ve eğitiminin sağlandığı bazı programlar vardır. Örneğin, kamu kütüphaneleri, ve yerel konseyler ücretsiz internet hizmeti sunabilir.

Kumar

Tüm eyalet ve bölgelerde, poker makineleri, piyango, at yarışı ve yasal kumarhaneler gibi bazı yasal kumar türleri vardır.

Bazı insanlar, kompulsif kumarbazlara dönüşürler ve oynadıkları bahislerin kontrolünü kaybederler, ve bu çoğunlukla ciddi sonuçlar doğurur. Kumar ciddi mali sorunlara neden olabilir. Kumar için kullanılan

paranın çoğu, kişilerin ev bütçesinden gelir, veya borç alınır. Kumardan etkilenen kişilere, ailelerine ve arkadaşlarına destek sağlayan servisler mevcuttur. Bu hizmetler danışmanlık, mali danışmanlık ve yasal tavsiyeleri kapsamaktadır.

Kumar problemleri servisleri hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bilgilere bakınız.

	AJANS	TELEFON	WEB SITESİ
Ulusal	National Problem Gambling Hotline (Ulusal Kumar Problemleri Hattı)	1800 858 858	
Ulusal	Lifeline	13 1114	www.lifeline.org.au
Ulusal	Gamblers Anonymous (İsimsiz Kumarbazlar)	1800 002 210	www.gansw.org.au/Meetings.htm
Eyalet ve Bölge	Centrelink – her eyalet ve bölgedeki servisler için iletişim listesi		www.centrelink.gov.au

Gürültü

Avustralyalıları aşırı gürültüye karşı koruyan yasalar vardır. Yönetmelikler eyalet ve bölgelere göre farklılıklar göstermekte ve ayrıca, bölgenin ticaret, sanayi ya da yerleşim yeri olarak ayrılıp ayrılmamasına bağlı olmaktadır. Genellikle, komşular arada sırada meydana gelen gürültülere karşı hoşgörülüdürler ve gürültüyle ilgili bir problemi kendi aralarında konuşarak halledebilirler. Ancak, gürültünün sık sık, aşırı ve gece olması ve bu konuda konuşmanın çözüm getirmemesi durumunda, belediyeye, eyalet veya bölge çevre kurumuna ya da polise şikayette bulunabilirler.

Hayvanlar

Avustralya'da, hayvanları zulüm veya ihmale karşı koruyan yasalar vardır. Bahçede hayvan kesmek yasaktır. Hayvanlara ve kuşlara kötü davranışta bulunan kişiler para ya da hapis cezasına çarptırılabilirler. Hangi evcil hayvanların evde bakılabileceğine ilişkin yerel yasalar bulunmaktadır. Köpek gibi evcil hayvanların belediyeye kayıt ettirilmeleri gerekir.

Evcil bir hayvana sahip olmanız durumunda, besleme ve temiz tutma dahil, hayvana bakmaktan siz sorumlusunuz. Birçok evcil hayvanın düzenli olarak aşılanması ve hasta olduğunda ya da yaralandığında bir veteriner tarafından tedavi edilmesi gerekir. Avustralya'da evcil hayvan sahiplerinden, hayvanlarını kısırlaştırmaları ve vücutlarına mikro çip (elektronik kimlik) taktırmaları beklenmektedir. Bu sorumluluk hayvan sahibine aittir. Ayrıntılı bilgiyi bölgenizdeki veterinerden ya da **Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals'dan (Hayvanları Koruma Derneği - RSPCA)** alabilirsiniz.

	AJANS	TELEFON	WEB SITESİ
Ulusal	Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals	Devlet ve bölge sayfa bağlantılarına bakınız	www.rspca.org.au

16 Yerel yönetimler ve toplum hizmetleri

Avustralya'da üç yönetim seviyesi mevcuttur: Federal, Eyalet ya da Bölge ve Yerel.

Eyaletler ve Northern Territory, yerel konseyler tarafından yönetilen pek çok hükümet bölgesine ayrılmıştır.

Yerel yönetim, yani Belediye, yaşadığınız bölge ile ilgilenir ve yerel toplum bireylerine birçok önemli hizmet sunar. Belediyeler mali olarak büyük ölçüde, mülk sahiplerinin ödediği belediye vergileri aracılığıyla desteklenmektedir. Belediyenin sağladığı hizmetlerden yararlanmak için belediye bölgesinde bir mülk sahibi olmanız gerekmez.

Canberra'da Australian Capital Territory Hükümeti yerel belediye servislerini ve genellikle eyalet hükümetleri tarafından sağlanan pek çok servis sağlar.

Birçok belediye yerel servisleri ve olanakları (çöp toplama saatleri dahil) hakkında bilgi sağlayan belediye bilgilendirme kitapçıkları ya da yeni bölge sakinleri için bilgi setleri hazırlamaktadır. Bu kitapçıklar/bilgi setleri ya size posta ile gönderilebilir ya da belediye ofislerinden temin edilebilirler.

Semtinizdeki servisler hakkında daha ayrıntılı bilgi edinmek için bölgenizdeki belediye ya da kütüphaneyi ziyaret edebilirsiniz. Belediyelerin telefon numaraları ve adresleri ['White Pages'](#) telefon rehberinin, bölge isimlerinin altında bulunmaktadır. Belediyeler, bölgenizle ilgili konularda uzmandırlar.

EYALET VEYA BÖLGE	YEREL HÜKÜMET BİLGİLERİ	WEB SİTESİ
ACT	ACT Hükümeti – Canberra Connect	www.act.gov.au
NSW	Department of Local Government (Yerel Hükümet Bakanlığı)	www.dlg.nsw.gov.au
NT	NT Hükümeti	www.localgovernment.nt.gov.au
QLD	Department of Infrastructure and Planning (Altyapı ve Planlama Bakanlığı)	www.dip.qld.gov.au
SA	Department of Planning and Local Government (Planlama ve Yerel Hükümet Bakanlığı)	www.localgovt.sa.gov.au
TAS	Department of Premier and Cabinet (Valilik ve Kabine Bakanlığı)	www.councilconnect.tas.gov.au
VIC	Victoria Yerel Hükümetleri	www.localgovernment.vic.gov.au
WA	Department of Local Government (Yerel Hükümet Bakanlığı)	dlg.wa.gov.au

Yerel hükümet hizmetleri

Belediyeler bölgedeki yolların bakımını yapar, genel tuvaletler sağlar ve dükkan ve restoranların sağlık standartlarına uygun olması için gerekli denetim ve işlemleri yürütürler. Belediyeler, bina yenileme ve imar işlerini de kontrol etmektedirler. Bu yüzden, evinizde değişiklik yapmak istediğinizde onay almak için bağlı olduğunuz belediye ile görüşmeniz gerekir.

Belediyeler genellikle, toplum gruplarının kullanımı için halk salonları, spor, kültürel ve dinlenme olanakları da sağlamaktadır. Belediyeler ayrıca, çocuk sağlık merkezleri, çocuk bakım merkezleri, gençlik görevlileri ile yaşlı bakım ve özür lülük servisleri gibi çok çeşitli destek servisleri de sağlayabilirler.

Çokkültürlülük hizmetleri

Belediyelerin çoğunda Avustralya'daki yaşamınızı kurarken değerli yardım ve tavsiyeler alabileceğiniz çokkültürlülük veya toplum görevlileri bulunmaktadır.

Bazı belediyeler farklı kökenlerden gelen kişiler için tasarlanmış servisleri vardır ve bir çokkültürlülük ilişkileri memurları olabilir. Hangi servisleri sundukları için yerel belediyenizle temasa geçiniz.

Kütüphaneler

Her bölgede kamu kütüphaneleri vardır. Üyelik ücretsiz olup, herkese açıktır. Kütüphane malzemeleri ücretsiz olarak ödünç alınabilir. Kütüphaneler aynı zamanda İngilizce dışı dillerde de bazı kitaplar bulundurabilir veya getirebilirler. Birçok kütüphanede ücretsiz İnternet erişimi vardır.

Size en yakın kütüphanenin nerede olduğunu bulmak için aşağıdaki bağlantıya bakınız.

	AVUSTRALYA DEVLET KÜTÜPHANELERİ	WEB SİTESİ
Ulusal	National Library of Australia (Avustralya Ulusal Kütüphanesi) – Australian Libraries Gateway	Australian Libraries Gateway web sayfası

Çöplerin toplanması ve geri dönüşüm

Belediyeler, çöplerin ve geri kazanım atıklarının toplanmasından sorumludurlar. Toplama saatlerini belediyenizi arayarak ya da komşularınıza sorarak öğrenebilirsiniz.

Australian Government Regional Information Service

Australian Government Regional Information Service (Avustralya Hükümeti Bölgesel Danışma Servisi - AGRIS) Avustralya'nın kırsal bölgelerinde yaşayan insanlara sunulan Federal Hükümet hizmet ve programları hakkında bilgi sağlayan bir servistir. **Regional Entry Point**, size, Avustralya'nın kırsal, bölgesel ve uzak yerlerinde, bireyler, aileler, topluluklar, çiftlikler ve işletmelere sunulan çeşitli Avustralya Hükümeti programları hakkında bilgi bulmanızda yardım eder. Bunlar, yerel hükümet servisleri olmamakla birlikte, büyük şehirlerin dışına göç edecek kişilere faydalı olabilir.

AUSTRALIAN GOVERNMENT REGIONAL INFORMATION SERVICE	
Telefon	1800 026 222
Web sitesi	www.regionalaustralia.gov.au

17 Vizeler ve vatandaşlık

The **Department of Immigration and Citizenship (Göç ve Vatandaşlık Bakanlığı - DIAC)** tüm vize konuları ve Avustralya vatandaşlığı için başvuru noktasıdır.

Bakanlığın Avustralya'daki ve yurtdışındaki ofislerinden yerleşme bilgileri ve tavsiyeleri alabilirsiniz. Bakanlığın web sitesinden genel bilgi de edinebilirsiniz.

DEPARTMENT OF IMMIGRATION AND CITIZENSHIP İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefon – soru hattı	13 1881
TIS National – İngilizce dışında diğer dillerde yardım	13 1450
Avustralya'da yaşamak hakkında bilgi	Living in Australia (Avustralya'da yaşamak) web sayfası
İngilizce dışında diğer diller	İngilizce dışında diğer diller
Bir ofisi ziyaret edin	Avustralya'da dışındaki DIAC ofis konumları
Web sitesi	www.immi.gov.au

Vizeler

DIAC ofisleri vize ve izin belgeleri ile geçici ve sürekli oturma izni başvuruları gibi bir dizi göçmenlik hizmeti sağlarlar.

Dönüş Vizesi

Avustralya'da kalıcı oturma izniniz varsa ve Avustralya'dan geçici bir süre için ayrılıp, geri dönmek istiyorsanız, bir **Resident Return visa'ya (Dönüş vizesi)** ihtiyacınız olabilir. Avustralya'ya dönmek için, dönüş vizesi almanızın gerekip gerekmediğini öğrenmek için Department of Immigration and Citizenship'i (Göç ve Vatandaşlık Bakanlığını) arayınız.

Akrabalar Avustralya'ya gelebilir mi?

Ziyaret Etmek İçin

Kalıcı ziyaretçiler Avustralya'da kalacakları sürenin tamamı için vize almak üzere başvurmalıdırlar. Her ziyaretçi vizesinin özel şartları vardır. Daha fazla bilgi için en yakın Australian Immigration Office'e (Avustralya Göç Ofisi) başvurunuz.

Electronic Travel Authority (Elektronik Seyahat İzni - ETA) sistemi 30'dan fazla ülkede, yetkili seyahat acentaları, hava yolları ve Avustralya'nın yurtdışı temsilcilikleri aracılığıyla pasaport sahiplerine hizmet sunar. Electronic Travel Authority (Elektronik Seyahat İzni) Avustralya'ya kısa bir süre için gelen bir çok ziyaretçi için, seyahatleri ile ilgili düzenlemeleri yaparken, aynı anda Avustralya'ya seyahat izni sağlayabilmektedir. Electronic Travel Authority (Elektronik Seyahat İzni) kullanarak seyahat etme hakkına sahip olan yolcular için vize başvuru formu doldurma zorunluluğu yoktur. Elektronik Seyahat İzinlerine, bakanlığın web sitesinden ulaşılabilir. Gerekli şartlar dahil bu konuda daha fazla bilgi için Electronic Travel Authority aşağıdaki listede verilen web bağlantısına bakınız.

Göç Etmek İçin

Avustralya'ya kalıcı göç genelde üç şekilde olur:

- **Family migration (aile göçü)** – başvuru sahibinin Avustralya'da kendisine kefil olacak bir akrabasının bulunması gerekmektedir.
- **Skilled migration (vasıflı göç)** – başvuru sahibinin, Avustralya ekonomisine veya yaşamın diğer alanlarına katkı sağlayabileceği beceri ya da birikiminin bulunması gerekmektedir.
- **Refugee, Humanitarian, Special Humanitarian (Sığınmacı, İnsani Nedenler, Özel İnsani Nedenler)** ve **Special Assistance (Özel Yardım)** programları.

Akrabanızın göç etmesi için her göç kategorisinde kesin olarak karşılaması gereken bazı koşullar bulunmaktadır. Göç yönetmelikleri karmaşık olup, sık sık değişmektedir. Bu nedenle, kendi özel durumunuz hakkında bilgi edinmek için Department of Immigration and Citizenship'e (Göç ve Vatandaşlık Bakanlığı) başvurmanız uygun olacaktır.

GÖÇMENLİK İLETİŞİM BİLGİLERİ

Göçmenlik Soruları Hattı

13 1881

Electronic Travel Authority (Elektronik Seyahat İzni – ETA)
web sayfaları

www.eta.immi.gov.au

Migrating to Australia

www.immi.gov.au/immigration.htm

Avustralya vizeleri hakkında bilgi

[Bir vize bulmak](#)

Australian Immigration Offices (Avustralya Göçmenlik Büroları)

www.immi.gov.au/contacts

Vize bilgilerinizi internetten kontrol etmek

Visa Entitlement Verification Online (Çevrimiçi Vize Yetkileri Onaylama - VEVO) Department of Immigration and Citizenship (Göç ve Vatandaşlık Bakanlığı) tarafından, vize sahiplerine ve kuruluşlara, mevcut vize bilgilerini kontrol etmeleri için sunulan ücretsiz bir internet servisi.

Vize sahipleri, pasaportlarında bir vize etiketi görünmediği takdirde, mevcut vize durumları hakkındaki bilgilere internet üzerinde ulaşabilirler. VEVO'yu kullanmak için bir Transaction Reference Number (İşlem Referans Numarası) veya bir şifreyle beraber, doğum tarihinizi, pasaport numaranızı ve pasaportunuzun hangi ülke pasaportu olduğunu belirtmeniz gerekecektir. Bu servis, şu konularda bilgi sağlar:

- vize sınıfınız ve alt sınıfınız (class and subclass)
- vizenizin veriliş ve son kullanma tarihi
- vizenizin veriliş numarası
- müsaade edilen girişler, ve
- vizenizin tabi olduğu tüm koşullar.

Avustralya'daki bazı kuruluşlar da vize bilgilerinizi kontrol etmek için VEVO'yu kullanabilirler. VEVO, kuruluşlara, sizin rızanız dahilinde, vize durumunuzu kontrol etmeleri için sınırlı bilgi sağlar. Bu servisi en çok kullananlar, bir vize sahibinin Avustralya'da çalışma haklarını kontrol eden işverenlerdir. Diğer kullanıcılar, bir vize sahibinin eğitim görme hakkını kontrol etme yükümlülükleri olan eğitim kurumlarıdır.

Vize sahipleri ve kuruluşlar, Visa Entitlement Verification Online (Çevrimiçi Vize Yetkileri Onaylama) servisi hakkında, servise nasıl erişileceği de dahil, daha fazla bilgiyi aşağıdaki web sayfalarından edinebilirler.

VISA ENTITLEMENT VERIFICATION ONLINE İLETİŞİM BİLGİLERİ

Telefonla Soru Hattı

13 1881

Web sayfaları

www.immi.gov.au

Avustralya vatandaşlığı

Avustralya vatandaşlığı, göç öykünüzde önemli bir adımdır. Bir vatandaş olmak, Avustralya'ya ve bu ülkenin temsil ettiği her şeye, sürekli bir bağlılık içine girdiğiniz anlamına gelir. Avustralya vatandaşlığı, çok büyük mükafatları olan ve demokratik ulusumuza bütünüyle katılma fırsatı veren bir ayrıcalıktır.

Çoğu kalıcı oturma vizesi sahiplerinin, vatandaşlığa başvurmadan önce karşılamaları gereken bazı gereklilikler vardır. Bu gerekliliklere Avustralya'da belli bir süre yaşamış olmak ve iyi karakter özellikleri sergilemiş olmak dahildir. Bu gereklilikleri karşıladıktan sonra, Avustralya vatandaşlığı başvurusu yapabilirsiniz.

Avustralya vatandaşlığına başvuran çoğu kişinin ayrıca bir vatandaşlık sınavından geçmeleri gerekir. Bu sınava hazırlanmak için, aşağıda belirtilen web sitesinden bulabileceğiniz vatandaşlık kaynak kitabını okumanız gerekir. Vatandaşlık sınavı, yeni Avustralya vatandaşlarının, vatandaş olurken ettikleri Pledge of Commitment'a (Bağlılık Yemini) dayanır ve Avustralya'nın demokratik görüşlerine, vatandaşlığın getirdiği sorumluluk ve ayrıcalıklara ve Avustralya'daki hükümet ve yasalar gibi konuları kapsar.

Sınavı geçmeniz ve başvurunuzun başarılı olması halinde, bir vatandaşlık törenine katılmaya davet edileceksiniz. Törende, yetişkin başvuru sahiplerinin çoğunun Avustralya vatandaşı olmak için Pledge of Commitment (Bağlılık Yemini) etmeleri gerekecektir.

Avustralya vatandaşlığı hakkında bilgi, oturma hakkı gereklilikleri hakkındaki ayrıntılar ve diğer kriterler ile başvuru formları, vatandaşlık web sitesinde bulunabilir.

AVUSTRALYA VATANDAŞLIĞI HAKKINDA BİLGİ

Vatandaşlık Bilgi Hattı	13 1880
Citizenship website	www.citizenship.gov.au

Avustralya vatandaşı olduktan sonra, Avustralya pasaportu almak için başvuruda bulunabilirsiniz. Avustralya vatandaşlığı yanında, başka bir ülkeden vatandaşlığınızı korumaya devam etmeniz durumunda, Avustralya'ya girip çıkarken Avustralya pasaportunuzu kullanmanız gerekir.

18 yaş ve üzerinde olan Avustralya vatandaşlarının oy kullanmak için seçmen kütüğüne kayıt olmaları zorunludur. Vatandaşlık töreninde seçmen kütüğüne kayıt olma olanağınız vardır. Ayrıca, 18 yaşına bastıktan sonra oy kullanmaya hazır olmak için seçmen kütüğüne 17 yaşında da kayıt olabilirsiniz.

Seçmen Kayıt formları, postanelerden, **Australian Electoral Commission (Avustralya Seçim Komisyonu - AEC)** ofislerinden ve Australian Electoral Commission web sitesinden alınabilir. Tek bir form doldurarak, federal, eyalet/bölge ve çoğu yerel seçimlerde oy kullanabilirsiniz. Adres değiştirdiğiniz her zaman yeni bir kayıt formu doldurmak zorundasınız. Ayrıntılı bilgiyi web sitesinden (İngilizce dışında başka diller de dahil) bulabilir ya da herhangi bir sorunuzun olması durumunda, Australian Electoral Commission'ı arayabilirsiniz.

AUSTRALIAN ELECTORAL COMMISSION İLETİŞİM BİLGİLERİ

Enquiries Line	13 2326
Web sitesi	www.aec.gov.au